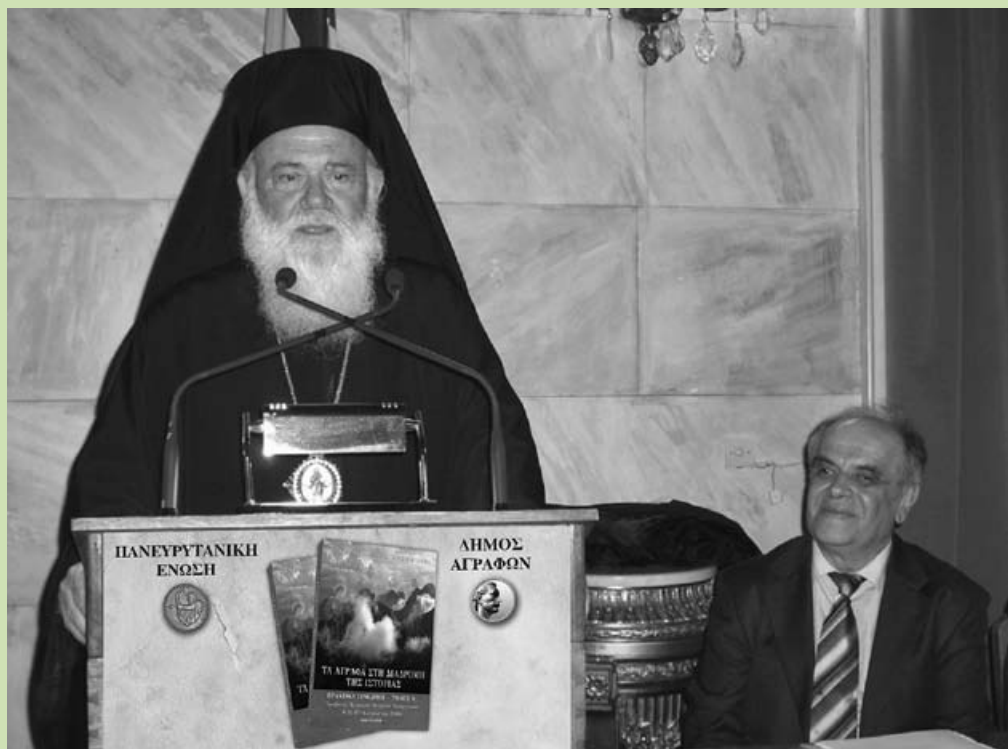

ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Ο Μακαριότατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. κ. *Ιερώνυμος*

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ , Ταξίδι δημιουργίας.....	3-4
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ , Παρουσιάστηκε το 2τομο έργο «ΤΑ ΑΓΡΑΦΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ.....	5-7
ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΛΙΟΥΡΑ , «Τα Άγραφα στη Διαδρομή της Ιστορίας»	7-9
ΛΑΜΠΡΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ , Αγάπη (ποίημα).....	9
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ , Τιμήθηκε επάξια στην Αθήνα ο κ. Παν. Κ. Βλάχος	10-14
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ , Παναγιώτης Βλάχος.....	14-15
ΚΩΝ/ΝΟΥ ΚΟΝΤΟΓΕΩΡΓΟΥ , Χαιρετισμός	15
ΜΙΧΑΛΗ ΣΤΑΦΥΛΑ , Επισημάνσεις	16-18
ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΡΔΑΡΑ , Πίνδος, νεράιδα του χιονιού (ποίημα).....	18
ΜΕΤΑΞΟΥΛΑΣ ΜΑΝΙΚΑΡΟΥ , Το «Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο» και ο ιδρυτής του Δημήτρης Σταμέλος.....	19-25
ΝΙΚ. Η. ΣΙΑΚΑΒΕΛΛΑ , Τα δεινά της δουλείας και η προσφορά της Εκκλησίας (1453-1821).....	26-29
ΗΛΙΑ Γ. ΛΙΑΣΚΟΥ , Τα δάνεια της Απελευθέρωσης και τα δάνεια της καλοπέρασης	29-30
ΓΙΑΝΝΗ ΜΗΤΣΙΟΥ , Το Αστέρι (ποίημα).....	30
ΑΝΑΡΓΥΡΟΥ – ΓΙΑΝΝΗ ΜΑΥΡΟΜΥΤΗ , Το Ημερολόγιο του Λοχία Δημητρίου Τσιώλη-Κωσούλα.....	31-34
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ , Ευαρέσκεια στον Λάμπρο Παπαντωνίου το 1857	35-36
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΡΜΑΓΟΥ , Η Ιστορία του Ιδρύματος Κοινωνικής Πρόνοιας Ευριτανίας (Γηροκομείου).....	37-40
ΠΟΛΥΞΕΝΗΣ ΚΟΥΡΕΝΤΑ , Άγιος Γεράσιμος ο Μεγαλοχωρίτης και ο π. Κωνσταντίνος Βαστάκης	41-42
ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΚΑΝΔΑΛΟΥ , Μια προσωπική μου ανάμνηση.....	43
ΝΙΚΟΥ ΖΩΡΟΓΙΑΝΝΙΔΗ , Ο φωτογράφος των Ευριτάνων της Αθήνας Γρηγόρης Πλατανιάς	44
ΝΙΚΟΥ ΣΚΟΝΔΡΑ , ΠαπαΚώστας Σκόνδρας (1922-2009)	45-46
ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΠΠΑ , Στην κόρη μου Κατερίνα Κάππα (ποίημα)	46
ΚΩΣΤΑ ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ , Παρουσίαση βιβλίων Ευριτάνων Συγγραφέων	47-54
ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ , Ευριτανικές και άλλες ειδήσεις	55-60
Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ	60-63
ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΟΜΝΙΣΤΑΣ	65
ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ, ΒΡΑΒΕΥΣΕΙΣ	66
ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2009	67

ΤΑΞΙΔΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ...

Η Πανευρυτανική Ένωση αποχαιρέτησε το 2009 έχοντας στο δισάκι της ένα πλουσιότατο έργο, το οποίο βαρύνει μεν τους ώμους αλλά ταυτόχρονα χαροποιεί και ενθαρρύνει για το θερισμό του 2010. Πιστεύουμε πως αθόρυβα, και σε –όσο γίνεται– σε πιο χαμηλούς τόνους, επαληθεύουμε με το έργο μας τις προσδοκίες και την εμπιστοσύνη που δείχνουν προς την ιστορική Πανευρυτανική Ένωση (ιδρύθηκε το 1955) τα μέλη της, όλοι οι φορείς του τόπου μας και όλοι οι συμπατριώτες μας.

Η Ένωσή μας κάνει αυτό που ονειρεύτηκαν οι ιδρυτές της: γίνεται η αγκαλιά που θα σκεπάσει όλους τους Ευρυτάνες και όχημα μέσα από το οποίο θα υπηρετηθούν όλα τα ωραία που δημιουργούν οι συλλογικές εθνικοπατριωτικές δράσεις: πνευματικές εκδηλώσεις, εκδόσεις βιβλίων, προβολή πνευματικών ανθρώπων, ανάδειξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς κ.ά.

Ειδικότερα, η Πανευρυτανική Ένωση κατά το παρελθόν έτος 2009 έχει να παρουσιάσει ένα αξιόλογο πολιτιστικό έργο. Με απόλυτη και καθομολογούμενη επιτυχία πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω δραστηριότητες:

► Μνήμη **Δημητρίου (Τάκη) Τουλούπα**. Πραγματοποιήθηκε στις 9-2-2009 στην αίθουσα «Αντώνης Τρίτσης» του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Αθηναίων σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κέντρο Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών (που είχε και την πρωτοβουλία). Κορυφαίοι πολιτικοί, συνεργάτες και συναγωνιστές του αείμνηστου **Τάκη Τουλούπα**, κατέθεσαν τις μαρτυρίες τους (**Απόστολος Κακλαμάνης, Γ. Ρωμαίος, Λευτέρης Βερυβάκης, Παν. Κρητικός, Αντώνης Λιβάνης, Κ. Τσιγαρίδας κ.ά.**)

► Ημερίδα με θέμα: «Πνευματικές προσεγγίσεις: Η περίπτωση του Μάρκου Γκιόλια».

Έγινε στην ιστορική αίθουσα της Παλαιάς Βουλής στις 22-2-2009 σε συνεργασία με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους Ν. Ευρυτανίας. Δίκαια χαρακτηρίστηκε ως ένα πλούσιο πνευματικό συμπόσιο.

► Ημερίδα με θέμα: «Γρανίτσα: Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Δυτικής Ευρυτανίας». Συμμετείχαν πάνω από 200 σύνεδροι και ανακοινώθηκαν 18 εισηγήσεις! Σωστά χαρακτηρίστηκε από πολλούς ως Συνέδριο. Πραγματοποιήθηκε την 1-8-2009 στη Γρανίτσα και ήταν καρπός συνδιοργάνωσης με το Δήμο Γρανίτσας, τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας, την Αδελφότητα Γρανιτσιωτών «Ο ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΜΙΧΑΗΛ» και τους άλλους Πολιτιστικούς Συλλόγους της Γρανίτσας.

► Έκθεση με θέμα: «Ελληνικές Αρχαιότητες» (Συνεδριακό Κέντρο Καρπεννησίου από 9-17/5/2009, και με την πρωτοβουλία του Μουσείου Ευρωπαϊκής και Ανατολικής Τέχνης 1984).

► Θρησκευτική και πνευματική εκδήλωση προς τιμήν των Ευρυτάνων Αγίων στον Ιδρυματικό Ιερό Ναό Αγίου Νεκταρίου της Στέγης Γερόντων Κυψέλης στις 11-10-2009, κατά την οποία τιμήθηκε ο ελλογιμότατος πρωτοπρεσβύτερος π. **Κωνσταντίνος Βαστάκης**.

► Παρουσίαση του λευκώματος «Θανάσης Μπακογιώργος, 50 χρόνια ζωγραφική» στο Βι-

βλιοπωλείο «Ιανός» στις 15-11-2009 σε συνεργασία με το Βιβλιοπωλείο «Ιανός» και την Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων.

► Έκδοση των βιβλίων: «**Ασπροπόταμος: Άγνωστη Ιστορία και Σύγχρονη Ανάπτυξη**» (Πρακτικά Ημερίδας), «**Γεώργιος Καφαντάρης, Μια ζωή στους επάλξεις της Δημοκρατίας**» του **Μιχάλη Σταφυλά** (Β΄ έκδοση), «**Ο Στραβομανώλης – Οι Τρεις Συμβουλές**» (θεατρικό) του **Γιάννη Σταθόπουλου**, «**Τα Άγραφα στη διαδρομή της Ιστορίας**» (2 τόμοι), (Πρακτικά Συνεδρίου).

► Έκδοση του περιοδικού «**ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ**» (4 τεύχη).

Όλα τα παραπάνω και όσα άλλα έγιναν κατά το 2009 μας οδηγούν στη σκέψη και στη βεβαιότητα πως όσα σχεδιάζουμε και ονειρευόμαστε για το 2010 θα γίνουν πράξη στον μεγαλύτερο – ανθρωπίνως – βαθμό. Ήδη κατά το α΄ τρίμηνο του τρέχοντος έτους πραγματοποιήθηκαν στην Αθήνα δύο κορυφαίες πνευματικές εκδηλώσεις, ήτοι:

► Παρουσίαση του 2τομου έργου «**Τα Άγραφα στη διαδρομή της Ιστορίας**» (Πρακτικά Συνεδρίου) στην αίθουσα του Μεγάρου της Παλαιάς Βουλής στις 3-3-2010 (βλ. επόμενες σελίδες).

► Εκδήλωση τιμής για τον **Παναγιώτη Κ. Βλάχο**, στις 15-3-2010 στην Αίθουσα της Εταιρείας Φίλων του Λαού (Λαϊκό Πανεπιστήμιο) (βλ. επόμενες σελίδες).

Επίσης, εκδόθηκαν, τα βιβλία: «**Επιστροφή στο παρελθόν**» του **Μιχάλη Σταφυλά** και «**Πνευματικές Προσεγγίσεις: Η περίπτωση του Μάρκου Γκιόλια**» (Πρακτικά Ημερίδας).

Όπως είναι γνωστό το έτος 2010 έχει ανακηρυχθεί από την Πανευρυτανική Ένωση ως «Έτος Ζαχ. Παπαντωνίου» λόγω της συμπλήρωσης 70 χρόνων από το θάνατό του (1940). Με την ευκαιρία αυτή ήδη έχει ανακαινιστεί και ευπρεπιστεί ο εγκαταλειμένος τάφος του στο Α΄ Κοιμητήριο Αθηνών, εντός δε των προσεχών εβδομάδων θα τελεστεί αρχιερατικό τρισάγιο. Εντός του 2010 θα πραγματοποιηθούν, επίσης, διάφορες εκδηλώσεις σε Αθήνα, Καρπενήσι, Αγρίνιο, Λαμία κ.ά., καθώς και Ημερίδα στην Ακαδημία Αθηνών, ενώ θα τοποθετηθεί στο Καρπενήσι και η προτομή του.

Τέλος, κατά το τρέχον έτος προγραμματίζονται Συνέδριο στο Δήμο Δομνίστας, με θέμα την ανάδειξη της Ιστορίας και του Πολιτισμού της περιοχής, καθώς, επίσης, εξορμήσεις των Γιατρών της Ομάδας Αλληλεγγύης, η καθιερωμένη εορτή προς τιμή των Ευρυτάνων Αγίων, η έκδοση και παρουσίαση τεσσάρων (4) ακόμη βιβλίων κ.ά.

Αγαπητοί μας φίλοι, συνεργάτες και συμπατριώτες,

Το ωραίο ταξίδι της δημιουργίας, που ήδη βιώνουμε, θα το πορευτούμε και τούτο το χρόνο όλοι μαζί. Μετά τις κορυφές των Αγράφων μας περιμένουν και άλλες υψηλές πνευματικές και δημιουργικές κορυφές. Ελπίζουμε ότι θα τα καταφέρουμε να τραβήξουμε και λίγο ψηλότερα. Είμαστε βέβαιοι πως με την αγάπη και τη στήριξή σας αυτό θα γίνει!

Χριστός Ανέστη! Αληθώς, Ανέστη!

Με μεγάλη επιτυχία

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΤΗΚΕ ΤΟ 2ΤΟΜΟ ΕΡΓΟ «ΤΑ ΑΓΡΑΦΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»

«... Απαύγασμα ενός κόπου, μιας πορείας, μιας συλλογικής εργασίας...»,
Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. **Ιερώνυμος**

«...Θα ήθελα να συγχαρώ όλη αυτήν την προσπάθεια, γιατί αυτό το 2τομο έργο είναι ένα απαύγασμα ενός κόπου, μιας πορείας, μιας συλλογικής εργασίας, μιας εργασίας, που μέσα από αυτή βλέπουμε την Ευρυτανία, τα Άγραφα να παρελαύνουν στη φαντασία μας και να μας κάνουν συμμετόχους στον πολιτισμό της περιοχής αυτής...». Τα εμπνευσμένα αυτά λόγια ειπώθηκαν, μεταξύ άλλων, διά στόματος του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. **Ιερωνύμου** κατά την εκδήλωση της παρουσίασης του 2τομου έργου «ΤΑ ΑΓΡΑΦΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ» (Πρακτικά Συνεδρίου).

Η εκδήλωση αυτή πραγματοποιήθηκε στις 3 Μαρτίου 2010, στο ιστορικό Μέγαρο της Παλαιάς Βουλής (Σταδίου 13, Αθήνα) με πρωτοβουλία της Πανευρυτανικής Ένωσης, που έχει εκδώσει το μνημειώδες αυτό έργο και σε συνεργασία με το Δήμο Αγράφων. Η αίθουσα είχε κατακλυσθεί από πλήθος κόσμου (ήταν και αρκετοί όρθιοι). Κατά τη διάρκεια της προ-σέλευσης παρουσιάστηκε φωτογραφικό οδοιπορικό στα Άγραφα με τον τίτλο «Εκεί, που πετούν οι αετοί», καθώς και σκηνές από τις συνεδριάσεις του Συνεδρίου των Αγράφων. (Φωτογραφίες: **Γ. Τάσιος**. Κείμενα: **Γ. Αθανασιάς**).

Την ομάδα των εισηγητών της παρουσίασης του 2τομου αυτού έργου αποτελούσαν οι κ.κ.: **Γ. Αικατερινίδης**, Δρ. Φιλολογίας, τ. Δ/ντής Ερευνών του Κέντρου Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών, **Παν. Κοντός**, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Γεν. Γραμματέας του Πανεπιστημίου Αθηνών, **Αγαμέμνων Τσελίκας**, Φιλολόγος, Παλαιογράφος, Προϊστάμενος του Ιστορικού και Παλαιογραφικού Αρχείου του Μορφωτικού Ιδρύματος της Εθνικής Τράπεζας της Ελλάδος, η κ. **Λίτσα Χατζηφώτη**, Αρχαιολόγος και Δημοσιογράφος και ο κ. **Αθανάσιος Παλιούρας**, Ομότιμος Καθηγητής της Βυζαντινής Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, ο οποίος και συντόνισε την όλη εκδήλωση με θαυμάσιο τρόπο.

Η έναρξη του προγράμματος έγινε από τον Πρόεδρο της Πανευρυτανικής Ένωσης κ. **Κώστα Παπαδόπουλο**, ο οποίος αρχικά ευχαρίστησε το εκλεκτό ακροατήριο, ιδιαίτερα δε τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. **Ιερώνυμο**, ο οποίος «*γνώρισε τους Αγραφιώτες και ως μέλη της πνευματικής ποίμνης του στην Μητρόπολη Θηβών και Λεβαδείας, οι οποίοι παροικούν εκεί σε μεγάλες κοινότητες*». Στη συνέχεια αναφέρθηκε στο ιστορικό της πραγματοποίησης του Συνεδρίου στα Άγραφα, το οποίο δικαιολογημένα χαρακτηρίστηκε ως άθλος, και, ακολούθως, στην έγκαιρη και έγκυρη έκδοση των πρακτικών σε δύο (2) πολυσελίδους και καλαίσθητους τόμους, «*οι οποίοι σίγουρα θα αποτελέσουν την κρηπίδα, το εφαλτήριο για τους νέους ερευνητές της τοπικής ιστορίας μας. Βέβαια, το περιεχόμενο τους δεν καλύπτει ολόκληρη την ιστορία των Αγράφων, όμως είναι και πλέον σίγουρο πως αναδεικνύει ένα σημαντικό μέρος της ιστορικής ταυτότητας του τόπου αυτού και καλύπτει οπωσδήποτε πολλές σημαντικές πλευρές της*».

Ακολούθως, ευχαρίστησε τον Πρόεδρο της Επιστημονικής Επιτροπής του Συνεδρίου Πανεπιστημιακό Καθηγητή και Πρόεδρο του ΕΥΚΕΣΕ κ. **Κλεομένη Κουτσούκη**, το Δήμο Αγράφων και τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ευρυτανίας για την ηθική και υλική στήριξη του Συνεδρίου, αλλά και τους άλλους συντελεστές της έκδοσης και συγκεκριμένα τις εκδόσεις «Στιγμή Ε.Π.Ε.» για την καθομολογούμενη άρτια έκδοση, τον κ. **Κωνσταντίνο Τσιώλη** για την πολύτιμη βοήθεια, κυρίως, στις διορθώσεις και συμπληρώσεις και την κ. **Χρυσούλα Κεζέπη** για την σελιδοποίηση και ευρετηρίαση των τόμων αυτών, ιδιαίτερα δε τον Αγραφιώτη επιχειρηματία κ. **Στέφανο Κωστούλα**, «ο οποίος», όπως τόνισε, «μας στηρίζει σε όλες τις προσπάθειές μας και δικαιολογημένα, ανακηρύσσεται βάσει του Καταστατικού μας, ως πολύτιμος ευεργέτης της Ένωσής μας».

Τέλος, πρόσφερε συμβολικά μέσα στο ιστορικό Μέγαρο της Παλαιάς Βουλής «στον Αγραφιώτικο λαό μέσω του θεσμικού εκπροσώπου του, του Δημάρχου Αγράφων κ. Χρήστου Μπούρα,

Μερική άποψη της κατάμεστης αίθουσας.
Στην πρώτη σειρά διακρίνονται οι: Νομάρχης
κ. **Κ. Κοντογεώργος**, ο Αρχιεπίσκοπος κ.κ. **Ιερώνυμος**
και ο Βουλευτής Ευρυτανίας κ. **Ηλίας Καρανίκας**.

το δίτομο μνημειώδες έργο «ΤΑ ΑΓΡΑΦΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ», το οποίο περιλαμβάνει μέρος της πλούσιας ιστορίας του τόπου αυτού και το οποίο σίγουρα θα αποτελέσει πολύτιμη παρακαταθήκη επιχειρημάτων για τη δικαίωση των προσπαθειών, ώστε τα Άγραφα να πάρουν την θέση που τους αξίζει στον σχεδιαζόμενο νέον αυτοδιοικητικό χάρτη της χώρας μας».

Στη συνέχεια ανέβηκε στο βήμα ο Δήμαρχος Αγράφων κ. **Χρήστος Μπούρας**, για την προβλεπόμενη προσφώνηση και κατόπιν χαιρέτησαν την εκδήλωση ο βουλευτής του

Νομού μας κ. **Ηλίας Καρανίκας** και ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. **Κώστας Κοντογεώργος**, οι οποίοι τόνισαν τη σπουδαιότητα του έργου αυτού και εξέφρασαν τα συγχαρητήριά τους προς τους συντελεστές της έκδοσης.

Ο συντονιστής της εκδήλωσης Πανεπιστημιακός Καθηγητής κ. **Αθανάσιος Παλιούρας** κάλεσε στο βήμα τον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο κ.κ. **Ιερώνυμο** να απευθύνει σχετικό χαιρετισμό. Ο Μακαριότατος ανταποκρινόμενος στην πρόσκληση αυτή εντυπωσίασε το ακροατήριο με την ομιλία του και καταχειροκροτήθηκε. Είπε μεταξύ άλλων: «... σε αυτό το απομονωμένο πράγματι μέρος υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι είτε μένουν εκεί είτε σε άλλα μέρη της Ελλάδος, είτε είναι απόδημοι σε ξένες χώρες, το νήμα που τους συνδέει είναι η αγάπη για την Ευρυτανία. Και όπου υπάρχει η αγάπη για τον τόπο υπάρχουν και πηγές για δημιουργία...».

Ακολούθησαν οι άρτιες και απόλυτα τεκμηριωμένες εισηγήσεις των παραπάνω ομιλητών.

Γενική άποψη της αίθουσας του Μεγάρου της Παλαιάς Βουλής.

Όπως προαναφέρθηκε, το εκλεκτό ακροατήριο ήταν πυκνότατο. Ανάμεσα στους παρευρισκομένους, εκτός του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών κ.κ. **Ιερωνύμου** και των βουλευτή Ευρυτανίας κ. **Ηλία Καρανίκα** και Νομάρχη κ. **Κώστα Κοντογεώργου**, ήταν παρόντες και οι βουλευτές κ. κ. **Νίκος Σαλαγιάννης** (και τ. Υπουργός), **Αθανάσιος Μπούρας** (και τ. Υπουργός) και **Κων/νος Καραγκούνης**, εκπρόσωπος της κ. **Ντόρας Μπακογιάννη**, οι τ. βουλευτές και Υπουργοί κ. **Κέλλυ Μπουρδάρα**, κ. **Κώστας Τσιγαρίδας** και **Ανδρέας Καραγκούνης**, οι τ. βουλευτές κ.κ. **Δημοσθένης Τσιαμάκης** και **Κώστας Παπαλέξης**, ο Αντινομάρχης Πειραιά κ. **Κων/νος Καρράς**, ο Δήμαρχος Φουρνά κ. **Ηλίας Παπουτσόπουλος**, Νομαρχιακοί Σύμβουλοι, Αντιδήμαρχοι και Δημοτικοί Σύμβουλοι, πολιτευτές, εκπρόσωποι πολιτιστικών φορέων κ.ά. και, φυσικά, ο κύριος χορηγός της έκδοσης κ. **Στέφανος Κωστούλας**.

«ΤΑ ΑΓΡΑΦΑ ΣΤΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ»

Του **Αθανασίου Παλιούρα**, Καθηγητή Πανεπιστημίου

«Ιστορήθη η πάνσεπτος αύτη και περικαλλής της Θεομήτορος εικόν δια χειρός τινός Ιωάννου ζωγράφου και διά συνδρομής του εξ Αιτωλίας ευτελούς Ευγενίου του μεγαλο – Δρυίτου»...»

Στα 1659 ο μεγάλος Δάσκαλος Ευγένιος Γιανούλης ο Αιτωλός περνάει κάμποσο καιρό στο ιστορικό μοναστήρι της Μυρτιάς, δίπλα στη λίμνη Τριχωνίδα, όπου, κατά τη «Ιεράν Διήγησιν της Μονής Προυσού, εخرημάτισαν ποτε άνδρες πεπαιδευμένοι και εις την αρετήν περιβόητοι».

Εκεί, στη Μυρτιά, παρακινεί το ζωγάφο Ιωάννη να ζωγραφίσει την εικόνα της Βρεφοκρατούσας Παναγίας στον τύπο της Ελεούσας. Πίσω από την εικόνα έγραψε ιδιόχειρη επιγραφή με ωραία στρωτή γραφή ο μεγάλος αυτός μαέστρος και δεινός χειριστής της

ελληνικής γλώσσας. Αλλά ο κάμπος δεν τον κρατούσε. Σε κάθε του ταξίδι, ακόμη και από τη μακρινή Κωνσταντινούπολη λαχταρούσε να επιστρέψει ψηλά στο Καρπενήσι και να αναπαύσει το πνεύμα του και την ψυχή του ακόμη πιο ψηλά στα Βραγγιανά των Ευρυτανικών Αγράφων. Από τη Σχολή Ελληνικών Γραμμάτων στο Καρπενήσι (1645-1661) μεταφέρει τις δραστηριότητές του στο Ελληνομουσείο Αγράφων (1661-1675) στην Αγία Παρασκευή, όπου η

ανήλιαγη Γούβα δεν παράγει «μήδε αφήδι, μήτε σταφύλι, ούτε σύκα και πεπόνι». Παράγει όμως η άξενη και πάφτωχη αυτή γωνιά πνευματικούς θησαυρούς που πλουτίζουν τις ψυχές των νεαρών μαθητών του Ευγενίου, παράγει γνώση και σοφία θύραθεν και χριστιανικής γραμματείας, που συσσωρεύονται στα καθαρά μυαλά τους, παράγει ελληνική γλώσσα και ήθος, ψύγματα χρυσού χαρισμένα σρτους αυριανούς δασκάλους που θα ανοίξουν και θα υπηρετήσουν στα ελληνικά σχολεία, όπου χτυπούν δυνατά διψασμένες ελληνικές καρδιές.

Αυτά είναι τ' Άγραφα. Και τα Ευρυτανικά και τα Θεσσαλικά. Κοιτίδες γραμμάτων και τεχνών, μνημειακής κληρονομιάς και συντήρησης της πατρογονικής παράδοσης. Με μια επισημάνση. Τα Ευρυτανικά Άγραφα καυχώνται για τις μεγάλες προσωπικότητες που γέννησε ο τόπος. Ευγένιος Γιαννούλης, Χρυσάνθος, Κοσμάς. Και δίπλα τους Διονύσιος από Φουρνά. Έτσι η συγκομιδή δύο πολυσέλιδων τόμων με τα Πρακτικά του Συνεδρίου τον Αύγουστο του 2008 (1050 σελίδες) αντικατοπτρίζει και καταγράφει χωριά και οικισμούς, ναούς και μοναστήρια, εκκλησιαστικές καταστάσεις και παιδευτικές αναζητήσεις, ιστορικές διερευνητικές προσπάθειες και ονοματολογίες χωριών και περιοχών, απόδημους Αγραφιώτες και Αγραφιώτες – ταξιδευτές, αγίους και ζωγράφους, κλέφτες και αρματολούς, απελευθερωτικά κινήματα και καπεταναίους, επώνυμους και αφανείς, και στην κορυφή όλων «Ο λαϊκός επαναστάτης και ο χαρισματικός ηγέτης Κατσαντώνης».

Με την αύρα των Αγράφων συνδέεται ο κτηνοτροφικός νομαδισμός οι Σαρακατσαναίοι και ο αυθεντικός μουσικός πλούτος, τα περάσματα μέσα από χαράδρες, γκρεμούς και κορυφογραμμές, η πληθυσμιακή εξέλιξη των χωριών και τα πετρόχτιστα αρχοντικά, καταστροφές και λεηλασίες σε πολέμους, νεκροί και μνήμες, ελευθερία και περηφάνεια, Σχολές των Αγράφων και η παιδεία του Γένους, σιωπές και σκοτεινές σελίδες, ασκπές, ιστοριογράφοι και ζωγράφοι Αγραφιώτες στο Άγιον Όρος, πρόσωπα και μορφές, σημάδια της ιστορίας, προσωπικότητες και οδηγοί λαών.

Αυτός ο τόπος καθώς ανασταίνεται μέσα από την έρευνα των επιστημόνων, όπως καταγράφεται στα Πρακτικά, καταξιώνεται διπλά: όσο φτωχός, τόσο πλούσιος σε ανθρώπους του πνεύματος κ'ξαι όσο απομονωμένος τόσο άξιος να απλώσει τα φτερά του όπου πείνα και δίψα, καημοί και οράματα.

Μετρώ τον αριθμό των ανακοινώσεων: 30 στον πρώτο τόμο και 25 στον δεύτερο. Συνολικά 55 ανακοινώσεις με την ιστορία, την ανθρωπολογία, την παιδεία, την τέχνη, τον

κοινωνικό και καθημερινό βίο, την αγιολογία, την αρχαιολογία και την αρχιτεκτονική, τη γεωγραφία, τη λαογραφία, τη μουσική γοητεία των Αγράφων.

Στη διαδρομή της ιστορίας τους τα Άγραφα δεν φημίζονται μόνο για την ιστορία τους. Έστησε μόνιμη κατοικία εκεί η άγρια φυσική ομορφιά, η εναγώνια παιδευτική αναζήτηση, η θαυμαστή περηφάνεια και το ήθος των κατοίκων, ο ασίγητος πόθος και ο μόνιμος έρωτας για τον πανάγιο μαρτυρικό και δοκιμασμένο αυτόν τόπο.

Εσείς που είχατε την έμπνευση και πρωτοστατήσατε για την προετοιμασία, την οργάνωση και την υλοποίηση του Συνεδρίου – και είστε πολλοί, μερικές δεκάδες – δεν είστε απλά άξιοι συγχαρητηρίων. Έχετε από όλους εμάς την ευγνωμοσύνη μας.

Και κάτι που έχω ακόμη να τονίσω ιδιαίτερα, αγαπητοί μου γκαρδιακοί φίλοι και πατριώτες **Κώστα Παπαδόπουλε** και **Κλεομένη Κουτσούκη**. Σε περίοδο οικονομικής κρίσης η χορηγία του **Στέφανου Κωστούλα** είναι και ξεχωριστή και συγκινητική. Το ευρυτανικό φιλότιμο μεγαλουργεί.

Σας ευχαριστώ!

Αγάπη

Λάμπρος Παπαδόπουλος

Η αγάπη θα οδηγήσει τον άνθρωπο στο κρεβάτι του αρρώστου, στην παράγκα του ασπόρου, στο σπίτι του ορφανού, με την αγωνία να σκουπίσει τα δάκρυα του πονεμένου, για να γοιώσει κι εκείνος λίγη χαρά κι ελπίδα.

Χαρά σ' αυτόν που μπόρεσε ανθρώπους τ' αγκαλιάσει,
χωρίς καμιά διάκριση, χωρίς κέρδος κανένα.
Χαρά σ' αυτόν που έτρεξε φτωχούς να πλησιάσει,
τα έργα του της ανθρωπιάς ας είναι ευλογημένα.

Χαρά σ' αυτόν που φρόντισε να δώσ' απ' την καρδιά του
λίγη χαρά σ' ανήμπορους και σε ασπράχνα μέγα,
μικρά παιδιά που σήμερα βλέπει ο καιτός μπροστά του
κατώς στους όρδ' ομους περπατούν γυμνά και πεινασμένα.

Χαρά σ' αυτόν που διδάξε τον άνθρωπο να ξέρει
το πως δεν είναι αιώτιος στον κόσμο αυτόν τον χιανό
περνάει μόν' απ' το κελύ, κακό δεν τον σφύρει,
αρκείται στ' απαραίτητα κι όχι στα κερασιά γυ.

Χαρά σ' αυτόν που τόποσε κι αγκαλιάσε και μέγα,
γιατί μέσα στα σπύθη του φάλαξ' η καλωσύνη.
Ακόμα κι αν τον έβλαψαν δεν κείραξε κανένα,
τέτοιες καρδιές, τέτοιες ψυχές μόνο ο Θεός τισ δίνει.

Χαρά στον που δεν μπόρεσαν ποθεί να τον πλανήσουν
που κάλεψε για τα σταθεί' και άνθρωπος να μείνει·
κι αν μες στο βούρκο της ζωής πήγαν να τον μπάρδεψαν
είχε μαζί του το θεό και πίστη, που δε εσπίνει.

ΤΙΜΗΘΗΚΕ ΕΠΑΞΙΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ Ο κ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Κ. ΒΛΑΧΟΣ

Την Δευτέρα 15 Μαρτίου 2010 πραγματοποιήθηκε στο κέντρο της Αθήνας με μεγάλη επιτυχία εκδήλωση τιμής στον Ευρυτάνα Εκπαιδευτικό κ. **Παναγιώτη Βλάχο**.

Η μεγάλη σε χωρητικότητα Αίθουσα Τελετών της Εταιρείας Φίλων του Λαού (Λαϊκό Πανεπιστήμιο) υπερπληρώθηκε, κυρίως από Ευρυτάνες αλλά και πολλούς άλλους εκπροσώπους της Εκκλησίας, της Πολιτείας, της πανεπιστημιακής και εκπαιδευτικής κοινότητας κ.ά.

Ίσως ποτέ άλλοτε δεν έγινε τόσο πολυπληθής εκδήλωση τιμής προς ένα συγκεκριμένο πρόσωπο ή άλλη παρεμφερής συγκέντρωση Ευρυτάνων στην Αθήνα. Ήλθαν ακόμη και από την επαρχία, όπως ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Καρπενησίου κ. **Νικόλαος**, ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. **Κώστας Κοντογεώργος**, ο Δήμαρχος Καρπενησίου κ. **Βασίλης Καραμπάς**, ο Δήμαρχος Αγράφων κ. **Χρήστος Μπούρας**, ο Αντιδήμαρχος Καρπενησίου κ. **Λεωνίδας Παπαδόπουλος**, κ.ά., ενώ προσήλθαν ακόμη και από τη Θεσσαλονίκη, τα Ιωάννινα, τη Λαμία, το Αγρίνιο κ.α.

Όλοι οι παρευρισκόμενοι έζησαν μια πλούσια βραδιά, μια βραδιά ευχάριστη και συγκινητική, μια βραδιά ξεχωριστή. Η έναρξη έγινε από τον Πρόεδρο της Πανευρυτανικής Ένωσης κ. **Κώστα Παπαδόπουλο**, ο οποίος στην προσφώνησή του είπε μεταξύ άλλων: «...Η Πανευρυτανική Ένωση, ως εκφραστής και διερμηνέας διάχυτης γνώμης και εσώψυχης επιθυμίας πολλών επώνυμων και μη, κυρίως, συμπατριωτών μας Ευρυτάνων, οργάνωσε την λαμπρή αυτή, κατά τα φαινόμενα, τιμητική εκδήλωση, που στοχεύει – όπως και προγενέστερες – να προσφέρει την ευκαιρία γνωριμίας του ευρυτανικού λαού με τους πνευματικούς ταγούς του, όπως είναι ο **Παναγιώτης Βλάχος**.

Αλλά ο κ. **Παναγιώτης Βλάχος** δεν τιμάται απόψε μόνον από την Πανευρυτανική Ένωση.

Τον τιμούν ευγνώμονες μαθητές του ανομολογούντες την χάρη για την ουσιαστική συμβολή του στην ευδοκίμησή τους.

Τον τιμούν συμπολίτες Ευρυτάνες, οι οποίοι βρήκαν στο πρόσωπό του αρωγό και ένθερμο συμπαραστάτη σε δυσχερείς περιστάσεις, αλλά και μέτοχο της χαράς τους σε ημέρες ευτυχίας και βρήκαν ακόμη έναν ανύστακτο κοινωνικό εργάτη, που με τον απεγάδιαστο δημόσιο βίο του δίδαξε και διδάσκει, έναν ανεκτίμητο πνευματικό άνθρωπο που πρόσφερε και προσφέρει ανεκτίμητες υπηρεσίες...

Τον τιμούν εκπρόσωποι της Πολιτείας.

Τον τιμούν εκπρόσωποι φορέων, με επικεφαλής την Μητέρα και Τροφόν του Γένους μας Εκκλησία. Και τον τιμούμε όλοι εμείς, γιατί εκτιμούμε την γενικότερη ανιδιοτελή προσφορά και αφιέρωσή του στη θεραπεία της παιδείας και στην επιστήριξη των ιδεωδών της Πίστης και της Πατρίδας μας... Η προσφορά του τιμωμένου επί μισόν και πλέον αιώνα και προπαντός το ήθος, η ανιδιοτέλεια, η προσήνεια, η σύνεση, η μεθοδικότητα, η αντικειμενικότητα, η πολυμαθία και η πολυγλωσσία του, η ανυπόκριτη αγάπη και η παντοιοτρόπως εκδηλούμενη χαρά για την πρόοδο των συνανθρώπων του, δημιουργούσαν μόνον φίλους...». Και κατέληξε: «... το νόημα της εκδήλωσης

Ο Πρόεδρος της Πανευρτανικής κ. Κ. Παπαδόπουλος στο βήμα

αυτής είναι διφυές, διότι, αφενός, απονέμεται επιβαλλόμενη τιμή προς έναν έγκριτο εκπαιδευτικό λειτουργό, ο οποίος διεύρυνε τις δραστηριότητές του επωφελώς και σε άλλους ευεργετικούς τομείς, εθνικούς και κοινωνικούς, αφεντέρου δε ταυτόχρονα προβάλλεται υπόδειγμα προς μίμηση και κατατίθεται μαρτυρία «διά τους επιγιγνομένους», όπως ο ίδιος θα έλεγε.

Φυσικά, η απονεμόμενη απόψε τιμή στο σοφό Δάσκαλό μας κ. **Παναγιώτη Βλάχο** είναι συνέχεια και άλλων προηγούμενων, όπως η εκ μέρους του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ευαρέσκεια «διά την πέρα του καλώς νοουμένου καθήκοντος εκτέλεσιν των καθηκόντων του», αλλά και η απονομή τιμητικών διπλωμάτων και μεταλλίων από διάφορα Επιστημονικά Ιδρύματα και πολιτιστικούς φορείς, με επιστέγασμα τη βράβυσή του από το κορυφαίο Πνευματικό Ίδρυμα της Χώρας, την Ακαδημία Αθηνών «διά το άξιον λόγου παιδευτικών τε συγγραφικών τε και κοινωνικών αυτού έργον».

Πέραν της ομόθυμης απόφασης του Δ.Σ. της Πανευρτανικής Ένωσης, για την απονομή τιμής στον κ. **Παναγιώτη Βλάχο**, ας μου επιτραπεί και πάλι προσωπικά να εκφράσω τη χαρά και τη συγκίνησή μου για την παρουσία του ανάμεσά μας από τα μαθητικά μας χρόνια μέχρι σήμερα καθώς και τις ευγνώμονες ευχαριστίες μου για όσα χρηστά και επωφελή μάθαμε και πιστωθήκαμε από Αυτόν, ωσαύτως δε να εκφράσω και την ενδόμυχη ευχή να συνεχίσει την προσφορά του επί πολλά έτη ακόμη και με υγεία.

Σεβαστέ μας Διδάσκαλε, παρακαλώ δέξου την ευγνωμοσύνη μας ως εύχουμε καρπούς καλλίκαρπων δέντρων, τα οποία με τα στοργικά χέρια σου σε τρυφερή ηλικία στέρησες προς προστασία από ενάντιους ανέμους και πότισες με διαυγές πνευματικό ύδωρ, ώστε αναδείχθηκαν καλλίκορμα, ευθαλή και καρποφόρα.

Γι' αυτό κι εμείς:

Σας σεβόμαστε, Σας θαυμάζουμε, Σας αγαπάμε, Σας τιμούμε, Σας ευγνωμονούμε!

Μετά την εναρκτήρια προσφώνηση ακολούθησαν χαιρετισμοί – μηνύματα από τους:

- Εκπρόσωπο του Μακαριστάτου Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ. κ. **Ιε-**

ρωνύμου πανοσιολογιότατο αρχιμανδρίτη - ιεροκήρυκα του καθεδρικού Ιερού Ναού Αθηνών π. **Χρυσόστομο Παπαθανασίου**

- Σεβασμιότατο Μητροπολίτη Καρπενσίου κ. κ. **Νικόλαο**

- Εκπρόσωπο του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη Σάμου και Ικαρίας κ. κ. **Ευσεβίου**, Προέδρου του Ιδρύματος «Ο ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ», αιδεσιμολογιότατο π. **Χαρίτωνα**

- κ. **Γεώργιο Μπαμπινιώτη**, τ. Πρύτανη Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρο Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας (μήνυμα)

- κ. **Κλεομένη Κουτσούκη**, Καθηγήτριά Παντείου Πανεπιστημίου, Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών

- κ. **Νικόλαο Μπρατσιώτη**, Καθηγήτριά Πανεπιστημίου, Πρόεδρο της Εταιρείας Φίλων του Λαού

- κ. **Κέλλυ Μπουρδάρα**, Καθηγήτριά Πανεπιστημίου Αθηνών, τ. Βουλευτή, Υφυπουργό, Αντιδήμαρχο Δήμου Αθηναίων.

- κ. **Γεωργία Ξανθάκη – Καραμάνου**, Καθηγήτριά Πανεπιστημίου, Πρόεδρο Εταιρείας Ελλήνων Φιλολόγων

- κ. **Κωνσταντίνο Μικρούδη**, Πρόεδρο Ενώσεως Επιθεωρητών Μ.Ε.

- κ. **Ελευθέριο Ζιαζόπουλο**, τ. Γ.Ε.Μ.Ε., Πρόεδρος Χ.Ε.Ε.Λ.

- κ. **Ηλία Παπαγεωργίου**, Επίτ. Σύμβουλος Επικρατείας, Πρόεδρο Συλλόγου «ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΑΙ»

- κ. **Γεώργιο Κουβέλη**, Επίτιμο Εισαγγελέα Εφετών, Πρόεδρο του Πνευματικού Κέντρου Ρουμελιωτών.

Οι χαιρετισμοί όλων ήταν θερμότεροι και γεμάτοι αγάπη και θαυμασμό για τον τιμώμενο κ. **Παναγιώτη Βλάχο**.

Στη συνέχεια άρχισε το β' μέρος κατά το οποίο αναπτύχθηκαν οι εισηγήσεις:

- « Ο κ. Παναγιώτης Κ. Βλάχος ως εκπαιδευτικός», από τον κ. **Αθανάσιο Δ. Σταμάτη**, Φιλολόγο, συγγραφέα

- «Το συγγραφικό έργο του κ. Παναγιώτη Κ. Βλάχου», από τον κ. **Ανάγγυρο – Ιωάννη Μαυρομήτη**, Ιστορικό ερευνητή – συγγραφέα

Ο τιμώμενος κ. **Παν. Βλάχος** εν μέσω του Μητροπολίτη Καρπενσίου κ. **Νικόλαου**, του Δημάρχου Καρπενσίου κ. **Β. Καραμπά**, της κ. **Μπουρδάρα**, του Νομάρχη Ευρυτανίας κ. **Κ. Κοντογεώργου** και των κ.κ. **Κ.Α. Παπαδόπουλο**, **Η. Λιάσκου**, **Κ. Φούκα**, **Κλ. Κουτσούκη** και **Ελ. Φούκα**. Δίπλα στο Μητροπολίτη ο π. Δ. Παπασπύρος

- «Η κοινωνική και πολιτιστική δραστηριότητα του κ.Παναγιώτη Κ. Βλάχου στο Καρπενήσι», από τον κ. **Μαρία Παναγιωτοπούλου – Μποτονάκη**, Δρ. Φιλολογίας, Δ/ντρια Γενικών Αρχείων Κράτους - Αρχεία Ν. Ευρυτανίας.

- «Η πνευματική και πολιτιστική δραστηριότητα του κΠαναγιώτη Κ. Βλάχου στην Αθήνα», από τον κ. **Βασίλειο Τριχιά**, Φιλολόγο – Λυκειάρχη.

Οι παραπάνω κύριοι ομιλητές με τις εμπειριστατωμένες εισηγήσεις τους συνήρπασαν το πολυπληθές ακροατήριο της κατάμεστης αίθουσας της Εταιρείας Φίλων του Λαού και καταχειροκροτήθηκαν.

Ακολούθως και μετά από μικρό διάλειμμα (με δεξίωση) έγιναν οι παρακάτω σύντομες, αλλά αξιόλογες και σημαντικές παρεμβάσεις για τις λοιπές δραστηριότητες του κ. **Παν. Βλάχου**:

«Ο κ. Παναγιώτης Κ. Βλάχος ως άμισθος Επιμελητής Αρχαιοτήτων Ν. Ευρυτανίας», από την κ. **Ελένη Σιαζαμπάνη**, Αρχαιολόγο.

«Ο Επιθεωρητής κ. Παναγιώτης Κ. Βλάχος και η παρουσία του στην Ήπειρο», από τον κ. **Απόστολο Παπαθεοδώρου**, τ. Γ.Ε.Μ.Ε.

«Δάσκαλε, σε θυμάμαι», από τον κ. **Χρυσόστομο Πάνου**, Πρόεδρο Πρωτοδικών Διοικητικών Δικαστηρίων.

«Παναγιώτης Κ. Βλάχος: Ο Μεγάλος Δάσκαλος», από τον κ. **Ιωάννη Μάγκα**, Πολιτικό Μηχανικό Ε.Δ.Ε.

«Ο κ. Παναγιώτης Κ. Βλάχος και η Χριστιανική Ένωση Εκπ/κών Λειτουργών», από τον κ. **Ιωάννη Χούπα**, Μαθηματικό, Γυμνασιάρχη.

«Παναγιώτης Κ. Βλάχος. Αποτίμηση της παρουσίας του ανάμεσά μας», από τον κ. **Παναγιώτη Κ. Τσούκα**, Πάρεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Μετά τις παραπάνω παρεμβάσεις έγινε απονομή τιμών από τους:

- Νομάρχη Ευρυτανίας κ. **Κωνσταντίνο Αθ. Κοντογεώργο**

- Δήμαρχο Καρπενησίου κ. **Βασίλειο Καραμπά**

- Πρόεδρο της Πανευρυτανικής Ένωσης κ. **Κων. Αντ. Παπαδόπουλο**.

Στο τέλος της εκδήλωσης, την οποία με άψογο τρόπο διύθυσε ο Σύμβουλος Επικρατείας κ. **Παναγιώτης Κ. Τσούκας**, έλαβε το λόγο ο τιμώμενος κ. **Παναγιώτης Βλάχος**, ο οποίος λίαν συγκινημένος και με τη γνωστή ευφράδεια λόγου ευχαρίστησε τόσο τους οργανωτές και τους ομιλητές, όσο και όλους όσους παραβρέθηκαν στην λαμπρή αυτή εκδήλωση, που - κατά κοινή ομολογία - ήταν μια πνευματική μυσταγωγία, ανεπανάλπητη, η οποία θα μείνει ανεξίτηλη στη μνήμη όλων μας.

Σημειώνεται ότι την εκδήλωση αυτή τίμησαν με την παρουσία τους, εκτός των προαναφερομένων και ο πρώην πρωθυπουργός και επίτιμος πρόεδρος του Αρείου Πάγου κ. **Ιωάννης Γρίβας**, ο βουλευτής Ευρυτανίας κ. **Ηλίας Καρανίκας**, ο βουλευτής Υπολοίπου Αττικής και π. Υφυπουργός κ. **Αθανάσιος Μπούρας**, ο βουλευτής Αιτωλοακαρνανίας κ. **Καραγκούνης**, ο ευρυτανικής καταγωγής Δήμαρχος Βύρωνα κ. **Χαρδαλιάς**, ο Δήμαρχος Αγράφων κ. **Χρ. Μπούρας**, αρκετοί πανεπιστημιακοί καθηγητές, ανώτατοι δικαστικοί λει-

τουργοί, στρατηγοί ε.α., ιερείς, εκπρόσωποι πολιτιστικών φορέων κ.ά.

Τέλος, μηνύματα έστειλαν ο Καθηγητής Πανεπιστημίου των Η.Π.Α. κ. **Ανδρέας Καμπιζώνης** - αντιπρόσωπος της Πανευρωπαϊκής Ένωσης στις Η.Π.Α.,- ο Καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης κ. **Λεωνίδας Μανωλίδης**, η Περιφερειάρχης Στερεάς Ελλάδας κ. **Αικατερίνη Διαμαντοπούλου**, ο Δήμαρχος Δομονίστας κ. **Γιάννης Σταμάτης**, ο Ιερομόναχος π. **Αγαθάγγελος Λαυριώτης (Παπάγγελος)**, το Μικρό Μουσείο Εκπαίδευσης Βουτύρου (Πρόεδρος κ. **Λεωνίδας Παπαδόπουλος**) κ.ά.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΛΑΧΟΣ

του καθηγητή κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΠΑΜΠΙΝΙΩΤΗ

Χαιρετίζω την εύστοχη πρωτοβουλία της Πανευρωπαϊκής Ένωσης να τιμήσει το άξιο τέκνο της Ευρυτανίας, τον επιφανή εκπαιδευτικό **Παναγιώτη Βλάχο**. Εκφράζοντας τη λύπη μου, που για λόγους ανεξαρτήτους της θελήσεώς μου, δεν μπορώ να παραστώ προσωπικά στην τιμητική αυτή εκδήλωση, επιτρέψτε μου να απευθύνω μερικές σκέψεις για τον άνδρα.

Ο **Παναγιώτης Βλάχος** είναι μία από τις διαλάμπουσες προσωπικότητες της Νεοελληνικής Εκπαίδευσης. Δεν είναι μόνο το γεγονός ότι ανέβηκε στην ύψιστη βαθμίδα της κλίμακας της σχολικής μας Εκπαίδευσης, κατακτώντας επάξια τη διακεκριμένη και εξαιρετικά δυσεπίτευκτη τότε θέση του Γενικού Επιθεωρητού Μέσης Εκπαίδευσως, στην οποία έφθαναν μόνον ολίγοι και εκλεκτοί. Είναι, κυρίως, ότι ετίμησε αυτό το αξίωμα με εμπνευσμένη επιστημονική και παιδαγωγική στήριξη και καθοδήγηση των εκπαιδευτικών, με υψηλό φρόνημα όπως ταιριάζει στους κατέχοντες ηγετικές θέσεις στην Εκπαίδευση, με ήθος εκπαιδευτικού που για τον **Παναγιώτη Βλάχο** αποτελεί επιλογή ζωής.

Η ιδιότητά μου ως επιστήμονας και η ειδικότητά μου ως γλωσσολόγου μου επιτρέπουν να εκτιμήσω δύο άλλες κύριες πτυχές στην προσωπικότητα του τιμωμένου: το εκπαιδευτικό συγγραφικό έργο του και τη σπάνια γνώση και χρήση της ελληνικής γλώσσας. Ένα πλήθος δημοσιευμάτων για την Παιδεία, για την Εκπαίδευση, για τη γλώσσα, για μορφές του εκπαιδευτικού μας χώρου, για θέματα αγωγής κ.λπ. φανερώνουν τη συνεχή έγνοια και τη σοφία του **Παναγιώτη Βλάχου** για τον χώρο στον οποίο διέπρεψε. Άξια ιδιαίτερης έξαρσης, ωστόσο, είναι το εύρος και το βάθος των γνώσεων του εκλεκτού αυτού ανδρός και η υποδειγματική χρήση της ελληνικής γλώσσας, και μάλιστα της δύσκολης λόγιας μορφής της, της καθαρεύουσας. Στη χρήση της Ελληνικής, από τον **Παναγιώτη Βλάχο** νιώθεις τη δύναμη που κρύβει μέσα της η λόγια παράδοση της γλώσσας μας, αν την κατέχεις εις βάθος, πράγμα και δύσκολο και σπάνιο. Τα κείμενα του τιμωμένου συνιστούν υπόδειγμα ύφους, άξιο μελέτης από όσους «πονούν» τη γλώσσα μας σε όλες τις εκφάνσεις της.

Ο Ευρυτάν Εκπαιδευτικός **Παναγιώτης Βλάχος** είναι, όμως, ταιριάζει στον εκπαιδευτικό κι ένας ομολογητής της χριστιανικής μας πίστης. Θρησκευεί με βαθιά πίστη, με ταπείνωση και διάκριση, εμπνευσμένος από τον μεγάλο Διδάσκαλο του Γένους και Άγιο της Εκκλησίας μας, από τον **Κοσμά τον Αιτωλό**, τον οποίον γνωρίζει και τιμά διά βίου. Δάσκαλος που δεν πιστεύει και δεν βιώνει ο ίδιος την ιστορική και παιδευτική αξία για την Παιδεία και την Πα-

τρίδα μας τού δίπολου «Ελληνισμός και Ορθοδοξία», όπως το βιώνει ανυπόκριτα ο **Παναγιώτης Βλάχος**, δεν μπορεί να ανήκει στη χορεία των μεγάλων Ελλήνων Εκπαιδευτικών.

Ο ομιλών γνωρίζει και μια άλλη διάσταση της προσωπικότητας του **Παναγιώτη Βλάχου**, τη σύνεση και την ενεργό συμμετοχή του στις προσπάθειες της Φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας για την ανάπτυξη των Αρσακείων Σχολείων, με σκοπό την προσφορά μιας ποιοτικής παιδείας σε χιλιάδες Ελληνόπουλα μέσα από τα μη κερδοσκοπικά αυτά Σχολεία. Και εδώ η συμβολή τού **Παναγιώτη Βλάχου** υπήρξε καιρία.

Θεωρώ τιμή μου που γνώρισα και συνεργάστηκα με αυτή την προσωπικότητα τού εκπαιδευτικού και πνευματικού μας χώρου. Εύχομαι από καρδιάς να συνεχίσει την προσφορά του στη χώρα μας για πολλά ακόμη χρόνια.

Η Ευρυτανία και οι Ευρυτάνες πρέπει να αισθάνονται περήφανοι για τον **Παναγιώτη Βλάχο**. Τιμώντας τον τιμώνται και οι ίδιοι.

Καθηγητής **Γεώργιος Μπαμπινιώτης**
Πρόεδρος των Αρσακείων Σχολείων και
του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού
τ. Πρύτανης τού Πανεπιστημίου Αθηνών

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΝΟΜΑΡΧΗ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΙΜΗΝ ΤΟΥ κ. ΠΑΝ. Κ. ΒΛΑΧΟΥ

Κυρίες και Κύριοι,

Είναι ιδιαίτερη τιμή για μένα, να τιμώ σήμερα ως Νομάρχης Ευρυτανίας, έναν άνθρωπο σύμβολο για την πνευματική και πολιτιστική ζωή της Ευρυτανίας και όχι μόνο.

Η ευρυμάθειά του, ο υποδειγματικός χαρακτήρας του, ο πατριωτισμός του, η εντιμότητά του, η εργατικότητά του και κυρίως η ανθρωπιά του, αποτελούν για όλους εμάς τους νεότερους φάρο ζωής και πνευματικό κεφάλαιο.

Αισθάνομαι υπερήφανος ως Ευρυτάνας και τυχερός ως άνθρωπος που είχα την ευκαιρία να γνωρίσω τον κ. **Παναγιώτη Βλάχο**, ως *Γυμνασιάρχη, μαθητή των στο γυμνάσιο Καρπενησίου*, ως επιθεωρητή, μέσα από το πολυδιάστατο εκπαιδευτικό του έργο, ως Πρόεδρο, του Συνδέσμου Ευγένιος ο Αιτωλός μέσα από το πολυσήμαντο πνευματικό και πολιτιστικό του έργο και, κυρίως, ως συνεργάτη και φίλο, τα τελευταία δέκα χρόνια της Νομαρχιακής μου θητείας, στην διάρκεια της οποίας η συμβολή του ήταν πολύτιμη.

Σεβαστέ μας δάσκαλε, σε ευχαριστούμε για ότι πρόσφερες σε μας, την Ευρυτανία και την κοινωνία γενικότερα.

Είμαστε βέβαιοι ότι θα συνεχίσετε στην ίδια χρήσιμη πορεία της ζωής σας.

Γ' αυτό επιτρέψτε μου να σας απευθύνω τρεις στίχους του κορυφαίου μας ποιητή **Κωστή Παλαμά**:

Σμίλεψε πάλι, δάσκαλε, ψυχές!

Κι ότι σ' απόμεινε ακόμη στη ζωή σου,

Μην τα' αρνηθείς!

Θυσίασέ το ως τη στερνή πνοή σου!

Ευχαριστώ!

ΟΙ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΣΤΑΦΥΛΑ

ΓΡΑΝΙΤΣΑ - ΑΜΕΡΙΚΗ

Να, λοιπόν, που έχουμε ένα Γρανιτσιώτη δημοσιογράφο στις αμερικάνικες εφημερίδες «Wall Street Journal» και «Dow Jones». Το αποκάλυψαν «Τα Νέα» πρόσφατα.. Πρόκειται για τον **Αλκμάν Γρανίτσα**, γιό του δημοσιογράφου **Σπύρου Γρανίτσα** και εγγονό του εισαγγελέα **Νικόλαου Γρανίτσα**, αδερφού του λογοτέχνη Στέφανου. Πήγα μερικές φορές στο σπίτι του εισαγγελέα για να μάθω κάτι περισσότερο απ'ό, τι ήξερα για τον Στέφανο. Τι ευπατρίδης ήταν...

ΓΡΑΝΙΤΣΑ - ΟΗΕ

Τα «Ευρυτανικά Χρονικά» είχαν δημοσιεύσει παλιότερα ένα γράμμα που μου είχε στείλει ο **Σπύρος Γρανίτσας** πατέρας του Αλκμάν. Ο **Σπύρος**, δημοσιογράφος διαπιστευμένος στον Ο.Η.Ε., ήταν γιός του εισαγγελέα και φίλος μου. Έχοντας πάντα το νου του την Ελλάδα έκανε ό,τι μπορούσε να βοηθήσει την πατρίδα του. Κάποτε έπεσε στα χέρια του ένα γράμμα με σημαντικά και άκρως απόρρητα στοιχεία για τη χώρα μας. Το φωτοτύπησε και όταν ήρθε εδώ, πήγε στο Υπουργείο Εξωτερικών να το δώσει.. Όμως δεν το παραλάβαινε κανένας, γιατί ήθελαν να το λάβουν υπηρεσιακά, ενώ τους διαβεβαίωσε ο Σπύρος πως δεν θα το λάβαιναν γιατί ήταν «αυστηρά εσωτερικής χρήσεως». Και δεν το πήραν οι ανόητοι γραφειοκράτες..

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΑ

Είναι πολύ επίκαιρο κάτι που είχε πει ο πρώτος Κυβερνήτης μας **Ιωάννης Καποδίστριας**: «... εφ'όσον τα ιδιαίτερα εισοδήματά μου, αρκούν διά να ζήσω, αρνούμαι να εγγίσω μέχρι και του οβολού τα δημόσια χρήματα, ενώ ευρισκόμεθα εις το μέσον ερειπίων και ανθρώπων βυθισμένων εις εσχάτην ένδειαν». Μ' αυτά και μ' αυτά έφαγε το κεφάλι του. Τον δολοφόνησαν. Οι σύγχρονοι πολιτικοί μας, δεν έχουν κανένα λόγο να φοβούνται....

ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΑΚΑ (Α)

13 Φλεβάρη του 1905 ο Παλαμάς ανακοινώνει στον Α. Πάλλη (Αγγλία) πως «συστάθηκε Επιτροπή ενάντια των συκοφαντών της Δημοτικής Γλώσσας με μέλη: Α. Καρκαβίτσα, Κ. Χατζόπουλο, Ζ. Παπαντωνίου, Γρ. Ξερόπουλο και Κ. Παλαμά επισημαίνει»: «Σκοτούρες και δυσκολίες. Η Επιτροπή μας κουνιέται οσωοδήποτε (;), μας κάνουν άτιμο πόλεμο οι αχρείοι ». Ο Ζαχαρίας μας, από νεαρός τότε, βρέθηκε δίπλα στους αγωνιστές για τη γλώσσα του Λαού μας.

ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΑΚΑ (Β)

Ωραία και επιτυχημένη εκδήλωση έγινε στη Λαμία με πρωτοβουλία της εκεί Παιδευτικής Κοινότητας. Ο ομιλητής κ **Νίκος Ζωρογιαννίδης** συγγραφέας και τ. Γενικός Δευθυντής του Υπουργείου Πολιτισμού, που είναι και συγγενής του ευρυτάνα Ακαδημαϊκού εγοήτευσε τους πάμπολλους

παρευρεθέντας. Και η «Πανευρυτανική», παντού και πάντα παρούσα με χαιρετισμό του δραστήριου προέδρου της κ. **Κώστα Παπαδόπουλου**.

ΤΟ ΚΕΡΑΣΟΒΟ

Το Κεράσοβο πήρε μπρος για τις Μνήμες της Αντίστασης, αφού εκεί είχε εγκατασταθεί το Γενικό Στρατηγείο του ΕΛΑΣ. Κοντά στ' άλλα ευρυτανικά χωριά που είναι δεμένα με την Εθνική Αντίσταση και ,φυσικά,θα προσδιορίσουν μια ημερομηνία εκδηλώσεων -όπως και τα' άλλα.

Ο ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΘΥΜΙΟΣ ΣΩΚΟΣ

Ο ευρυτάνας Νομάρχης Αιτωλοακαρνανίας **Θύμιος Σώκος** «Κράτσε το λόγο του», έγραψαν τα «Μεσολογγίτικα Χρονικά. Αυτά που υποσχέθηκε τα κάνει πράξη. Αθάνατη Ευρυτανία. Παντού και πάντα δείχνεις τη μεγαλοσύνη σου, με κάθε τρόπο και σε κάθε περίπτωση.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΠΟΥΡΝΑΡΑΣ

Κοντεύω να τελειώσω το βιβλίο για τον μεγάλο ευρυτάνα δημοσιογράφο **Δημήτρη Πουρνάρα**. Όσο μπαίνω στα περιστατικά της ζωής του, συνειδητοποιώ πως είναι ένας από τους μεγάλους μαχητές που ποτέ δεν φοβήθηκε να τα βάλει ακόμα και με τα Ανάκτορα.Την Ευρυτανία δεν την ξέχασε ποτέ. Η δύσκολη ζωή των Ευρυτάνων, του έδωσε την ώθηση για να μπει στον αγώνα για την πολιτική αφύπνιση της αγροτιάς.

Ο ΠΑΝΟΣ ΒΛΑΧΟΣ

Πανάσιος Ευρυτάνας πνευματικός και κοινωνικός παράγοντας ο **Πάνος Βλάχος**, τιμήθηκε από την «Πανευρυτανική» με πολλούς διακεκριμένους ομιλητές και πλήθος κόσμου, που τον χειροκρότησε με θέρμη. Προσφέρει πολλά για την πολιτιστική ανάπτυξη της περιοχής μας. Άπειρες και διάπυρες οι ευχές μας τον συνοδεύουν.

ΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Διαβάζω πως ετοιμάζουν έκδοση εφημερίδας Γυναικών Ευρυτανίας. Και μου φαίνεται πως πέρσαν αιώνες από τότε που έβλεπα τη ζαλιγομένη γυναικούλα να ακολουθεί τον άντρα της καβαλλάρα στο άλογο. Τότε που το παιδί ξεχώριζε από το κορίτσι.

ΘΕΑΤΡΙΚΑ

Ο «Βυσσινόκηπος» στο Καρπενήσι, από τον Πολιτιστικό Σύλλογο Καρπενησίου. Ένα ευχάριστο γεγονός που τιμάει την Ευρυτανία μας. Και για την επιλογή του Τσέχωφ με τις διαχρονικές αλήθειες και για το άψογο παίξιμο των «ηθοποιών». Μέσω της διακεκριμένης φιλόλογου **Βασιλικής Σταμάτη** στέλνουμε σε όλους τους συντελεστές της θεατρικής επιτυχίας τα πιο ειλικρινή συχαρητήρια μας.

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ ΜΑΣ

Λαβαίνω τον τύπο δεκάδων περιοχών. Και κάνοντας σύγκριση διαπιστώνω πως οι πιο έγκυρες

σε περιεχόμενα κι οι πιο άρτιες σε σελιδοποίηση είναι οι τρεις εφημερίδες μας. Φαντάζομαι σε τι κόπους και σε τι αγωνίες μπαίνουν κάθε εβδομάδα οι εκδότες και οι συντάκτες τους. Αχ ! **Νίκο Θάνο** μας, μεγάλε οραματιστή, θυμάμαι το βάσανό σου να βγάζεις τη «Φωνή της Ευρυτανίας» τέσσερις σελιδούλες το 15ήμερο κάποτε και το μήνα. Και λίγο αργότερα βραβεύτηκες για την προσφορά σου με μια εξορία.

Ο ΠΑΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Στην Εφημερίδα «Ελεύθερος» (του Δημήτρη Πουρνάρα, 6 Γενάρη του 1963) διάβασα μεγάλο κείμενο με πεντάστηλο τίτλο: «Πάνος Βασιλείου: Ο ακάματος ιστορικός που λυώνει στην ιστορική έρευνα, τελείως αβοήθητος από το κράτος». Λες και δεν κύλησαν καθόλου χρόνια από τότε...

Πίνδος, νεράιδα του χιονιού

Κρατάς βουνά στα χέρια σου,
φαράγγια στα φτερά σου
και σαν τινάξεις τα μαλλιά
ποτάμια που αναδεύουν.

Εδώ μακριά, νεράιδα μου
τα δάκρυστά σου πίνω,
κάθε σταγόνα της βροχής
ανάμα απ' τις πηγές σου.

Σε ποιο ποτάμι λούζεσαι,
σε ποιο βουνό στεγνώνεις,
σε ποιο εκκλησιάκι προσκυνάς
την Άγια Ρωμισούνη.

Πίνδος, νεράιδα του χιονιού,
ξωθιά της Άγιας Βρύσης

στείλε μαντίλι κρύσταλλο
λιβάνι Αρχαγγέλου
στείλε μαντίλι κρύσταλλο
δροσοσταλιές στα βλέφαρα
που γέρνουν λυπημένα.

Μα σαν τραντάξεις τα βουνά
σαν τρέμουνε φαράγγια
σαν απδονάκι θα πετώ
στα δροσερά ποτάμια

Κάθε λαγκάδι και καημός
Κάθε ραχούλα πόνος
κι όπου περπάτησε αδελφός
ποτέ δεν είσαι μόνος.

Μαρία Καρδαρά

ΤΟ «ΡΟΥΜΕΛΙΩΤΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ» (1957-1970) ΚΑΙ Ο ΙΔΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΣΤΑΜΕΛΟΣ

Αφιερώνεται στα πέντε χρόνια από την εκδημία του Δημήτρη Σταμέλου (1931-2005)

Μεταξούλα Μανικάρου, Δρ. Φιλολογίας

I. Ταυτότητα του περιοδικού

Το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο*¹ αρχίζει να εκδίδεται στην Αθήνα το 1957, ως ετήσιο περιοδικό, και διακόπτει οριστικά την κυκλοφορία του το 1970, με τον τελευταίο τόμο (τ. 14), που τυπώθηκε τον Δεκέμβριο του 1969. Κατά το χρονικό αυτό διάστημα των δεκαεσσάρων ετών κυκλοφορούν δεκατέσσερις τόμοι συνολικά (οκτώ μονοί και δύο τριπλοί τόμοι: 1962-1963-1964 και 1968-1969-1970)². Η σελιδαρίθμηση του κάθε τόμου ανέρχεται στις 160 ή 176 σελίδες. Φέρει ως **υπότιτλο** «Ετήσια Λογοτεχνική, Λαογραφική, Ιστορική και Καλλιτεχνική έκδοσις» (1^{ος}, 2^{ος} και 3^{ος} τόμος), «Ετήσια έκδοση. Λογοτεχνία, Τέχνη, Λαογραφία, Ιστορία» (4^{ος} τόμος) και «Ετήσια Φιλολογική-Ιστορική και Λαογραφική έκδοση» (5^{ος} έως 14^{ος} τόμος). Το **εξώφυλλο** κάθε τόμου είναι σταθερό και περιλαμβάνει τον τίτλο με κεφαλαιογράμματα ή μικρογράμματα γραφή και διαφορετικά τυπογραφικά στοιχεία (κάποτε σημειώνεται ο υπότιτλος), καθώς τη χρονολογική ένδειξη κυκλοφορίας. Είναι, μάλιστα, αριστουργηματικά φιλοτεχνημένο από Ρουμελιώτες καλλιτέχνες.

Σχετικά με την **εσωτερική διάρθρωση** παρατηρούμε ότι σημειώνονται τα βιβλιογραφικά στοιχεία του περιοδικού, η σελιδαρίθμηση εκάστου τόμου, διαστάσεων 21,5X15, είναι αυτόνομη και καλύπτει ένα σύνολο εκατόν εξήντα ή εκατόν εβδομήντα έξι σελίδων και η μορφή κάθε σελίδας δεν είναι πανομοιότυπη. Ακόμη το περιοδικό εικονογραφείται με πίνακες επώνυμων Ρουμελιωτών καλλιτεχνών, με διακοσμητικά σχέδια, σκίτσα κ.ά. Σχετικά με τη **δομή των περιεχομένων** παρατηρούμε ότι παρατίθενται συνεργασίες ποικίλου περιεχομένου (ιστορικές, λαογραφικές μελέτες και άρθρα, τοπογραφικές σελίδες, πεζά αφηγηματικά κείμενα, ποιήματα), χωρίς να ακολουθείται κάποια συγκεκριμένη διάταξη, ενώ κύρια άρθρα υπάρχουν σε τρεις μόνο τόμους.

Τα **Γραφεία** του περιοδικού στεγάζονται (προσωρινά, με βάση την σημειούμενη ένδειξη) στο σπίτι του εκδότη Δ. Σταμέλου, στην Αθήνα, και στην διεύθυνση Κασταλίας 78 και, από το 1967, στη νέα διεύθυνση, Ιουλιανού 56, ενώ τα **τυπογραφεία** στα οποία τυπώνεται το περιοδικό είναι διαφορετικά κάθε φορά.

Όσον αφορά τα **οικονομικά** παρατηρούμε ότι από τα στοιχεία της ταυτότητας του περιοδικού λείπει η τιμή εκάστου τόμου. Μία μόνο πληροφορία έχουμε στο 8^ο τριπλό τόμο (χρόνος όγδοος 1962-63-1964) και στη σελίδα 2, όπου διαβάζουμε ότι οι πέντε (5) προηγούμενοι τόμοι διατίθενται σε μικρό αριθμό αντιτύπων και τιμώνται 150 δρχ.

1 Για περισσότερα βλ. **Μεταξούλα Μανικάρου**, «Τα λογοτεχνικά περιοδικά της Ρούμελης (1950-1967) και η συμβολή τους στην πνευματική ζωή της περιοχής», Διδακτορική διατριβή, Ιωάννινα 2008.

2 Πλήρης σειρά του «*Ρουμελιώτικου Ημερολόγιου*» υπάρχει στην Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος (Πανεπιστημίου 32, Αθήνα) και στην Γεννάδειο Βιβλιοθήκη (Σουηδίας 61, Αθήνα).

II. Εκδότης - Συνεργάτες

Ως μοναδικός Ιδιοκτήτης και Διευθυντής του *Ρουμेलιώτικου Ημερολόγιου*, από την αρχή έως τη διακοπή της κυκλοφορίας του, είναι ο λογοτέχνης και δημοσιογράφος **Δημήτρης Σταμέλος** (1931-2005), από τον Μα-

ραθιά της Ευρυτανίας. Ο **Σταμέλος**³, ο οποίος από το 1956 έχει εγκατασταθεί οριστικά στην Αθήνα, αναλαμβάνει, με αξιοθαύμαστη υπομονή και απόλυτη συναίσθηση της ευθύνης της αποστολής του, έναν άθλο, ο οποίος συνίσταται στο να βγάλει τη Ρούμελη από την πνευματική της αφάνεια. Ο δυναμικός αυτός οργωτόμος κατορθώνει να συγκεντρώσει μια πλειάδα εκλεκτών Ρουμελιωτών συγγραφέων (ο συνολικός αριθμός τους ανέρχεται στους 190, χωρίς να συνυπολογιστούν οι εικαστικοί), τους περισσότερους από οποιοδήποτε άλλο ρουμελιώτικο λογοτεχνικό περιοδικό της περιόδου. Και τιμά, μάλιστα, την Διεύθυνση, που δεν εγκλωβίζεται στα παλιά της ρουμελιώτικης παράδοσης, αλλά παραχωρεί τις ανάλογες σελίδες και σε σύγχρονους.

Στους τόμους του *Ρουμελιώτικου Ημερολόγιου* εμφανίζονται ανελλιπώς οι: **Κώστας Δ. Αβραάμ** με ποιήματα, διηγήματα και ιστορικές μελέτες, **Πάνος Ι. Βασιλείου**, ο χαλκέντερος ιστοριοδίφης της ευρυτανικής γης, **Κ. Σ. Κώνστας** με μελέτες ιστορικού και λαογραφικού περιεχομένου για την Δυτική Ρούμελη, **Τάκης Λάππας**, με ιστορικά θέματα γύρω από το Εικοσιένα και με λαογραφικά της ιδιαίτερης πατρίδας του, της Λειβαδιάς, **Μιχάλης Σταφυλάς**, με διηγήματα, **Γιάννης Γαϊτάνης**, ο οποίος ακολουθεί τις δοκιμασμένες παραδοσιακές ποιητικές φόρμες, ενώ οι: **Τάκης Ανθήλης** (λογοτεχνικό ψευδώνυμο του **Δημήτρη Πλιάτσικα**), **Χρήστος Κουλούρης** και **Γιώργος Τσουκαλάς** επιλέγουν αποφασιστικά τον ελεύθερο στίχο και τους νέους εκφραστικούς τρόπους. Από κοντά, με μία λιγότερη συνεργασία οι: **Δημήτρης Γιάκος**, με διηγήματα και μονογραφίες για λογοτέχνες της Ρούμελης, **Νίκος Δροσόπουλος**, με διηγήματα και **Γεράσιμος Κασόλας**, που αρκείται σε ολιγόστιχα ποιήματα παραδοσιακής τεχνοτροπίας. Ακολουθούν οι: **Φοίβος Δέλφης** (λογοτεχνικό ψευδώνυμο του **Γιώργου Κανέλλου**), ο βαθύτατα δελφικός ποιητής, **Απόστολος Ζορμπάς**, με άρθρα, διηγήματα και μονογραφίες για πνευματικές φυσιογνωμίες της Ρούμελης, **Θεόδωρος Θωμόπουλος**, με λαογραφικά θέματα, **Γιώργος Κουνούπης**, με άρθρα του για την προώθηση

³ Για το πολυεδρικό έργο του Δ. Σταμέλου έχει γραφτεί πληθώρα διθυραμβικών άρθρων, κριτικών σημειωμάτων, μελετών, αφιερωμάτων και έχουν μιλήσει διαπρεπείς πνευματικοί άνθρωποι σε εκδηλώσεις προς τιμή του, ενώ ο ίδιος έχει αποσπάσει πολλά βραβεία. Αναφέρουμε δειγματοληπτικά ένα βιβλίο μόνο όπου ο ίδιος ο συγγραφέας με σεμνότητα παρουσιάζει τα σαραντάχρονα της πνευματικής του διαδρομής: «**Δημήτρης Σταμέλος, Πνευματική πορεία (1949-1989). Εργογραφία, Βιβλιογραφία, Κριτική**», εκδ. Πιτσιλός, Αθήνα 1994. Σημειώνουμε, επίσης, την εκδήλωση μνήμης για τον **Δημήτρη Σταμέλο** που οργάνωσε στις 9 Ιουνίου 2006 η «Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων», ένα χρόνο μετά το θάνατό του, και περιλαμβάνεται στο περιοδικό «Ευρυτανικά Χρονικά», τχ. 18, Απρ.-Μάιος-Ιούν. 2006.

της δελφικής ιδέας, **Κωστής Λ. Μερναίος** με επιστημονικά δοκίμια για ιδιαίτερα απαιτητικούς αναγνώστες, **Δημήτρης Σιατόπουλος**, με διηγήματα και δοκίμια, ο ιδιόρρυθμος **Γιάννης Σκαρίμπας** και ο **Βασίλης Λιάσκας**, με ποιήματα ελεύθερου στίχου.

Στους νέους συμπεριλαμβάνονται οι: **Μάρκος Γκιόλιας**, με ιστορικές και λαογραφικές μελέτες, **Γεράσιμος Ηρ. Παπατρέχας**, με λαογραφικά και γλωσσολογικά θέματα, **Ζήσης Πρωτοπαπάς** και **Απόστολος Σπυρόπουλος** με ποικίλα θέματα (ιστορικά, ταξιδιωτικά και λαογραφικά, ο τελευταίος παραχωρεί και ποιήματα), **Γιώργος Χαλατσάς**, με διηγήματα, **Τάκης Κολιαβάς** (που υπογράφει και με το Μωλιστακής), **Γιάννης Μεριγγούνης**, **Δημήτρης Νταουσάνης**, οι οποίοι διακονούν τους παραδοσιακούς τρόπους στιχουργίας και μετρικής, ενώ οι: **Θωμάς Γκορπός** (εμφανίζεται και με το λογοτεχνικό ψευδώνυμο **Θ. Γερμνάς**), **Θανάσης Βενέτης**, **Θανάσης Παπαθανασόπουλος** και **Στέλιος Σκαρλίγκος** κινούνται στο χώρο των νέων εκφραστικών αναζητήσεων. Η γυναικεία συμμετοχή είναι εξαιρετικά περιορισμένη και -από όσο μπορέσαμε να ερευνήσουμε- μόνο οι ποιήτριες **Ανθούλα Ζόλδερ**, **Αγγελική Παυλοπούλου**, η **Κωστούλα Μητροπούλου**, η λαογράφος **Ειρήνη Σπανδωδίδη** και **Αγγελική Χατζημιχάλη** έχουν αφήσει τα χνάρια τους στις Γραμματολογίες. Την εικόνα των συνεργασιών συμπληρώνουν ανέκδοτα έργα των **Κωστή Παλαμά**, **Ρήγα Γκόλφη**, **Μίνου Ζώτου**, **Στάθη Ζαρκιά**, **Τάκη Μαυροκέφαλου**, **Μίμη Λυμπεράκη**, με ιδιαίτερο γραμματολογικό ενδιαφέρον.

Από τους Ρουμελιώτες καλλιτέχνες «φιγουράρουν» ακτινοβόλα ονόματα, όπως οι: **Αλέκος Κοντόπουλος**, **Βάσω (Κατράκη)**, **Σπύρος Βασιλείου**, **Γιώργος Νικολακόπουλος**, **Κλέων Λουκόπουλος**, πολλοί από τους οποίους, πέραν των σκίτσων, ξυλογραφιών και ζωγραφικών πινάκων εντός των σελίδων του περιοδικού, φιλοτεχνούν και τα εξώφυλλά του, ώστε να καθίσταται πράγματι «Καλλιτεχνική έκδοση», με βάση τον υπότιτλό του.

III. Ύλη του περιοδικού

Με βάση την **προγραμματική διακήρυξη**, που στεγάζεται υπό τον εύγλωττο τίτλο «Γόνιμοι πνευματικοί προσανατολισμοί» (τ. 1, σσ. 5-7) και υπογράφεται από τον εκδότη, **Δημήτρη Σταμέλο**, προσδιορίζεται ο στόχος του *Ρουμελιώτικου Ημερολόγιου* που είναι η συγκέντρωση ιστορικού, λαογραφικού και άλλου είδους λογοτεχνικού υλικού, καθώς και η έρευνα γύρω από την παράδοση και το λαϊκό πολιτισμό, ώστε να δημιουργηθούν ευνοϊκές προϋποθέσεις για το ανέγασμα του πολίτη, ενώ παράλληλα αποτυπώνει το ταραγμένο κλίμα της εποχής. Απαραίτητη προϋπόθεση ο σεβασμός της προσφοράς της Ρούμελης στην «εθνική πίστη», στην «θρησκευτική συνείδηση» και στο «αμφικτιονικό πνεύμα». Με το εισαγωγικό

αυτό άρθρο ο **Δ. Σταμέλος**, αφού τονίσει ότι δεν διακατέχεται από «*τοπιστική αντίληψη*», καλεί σε πνευματική σταυροφορία όλους τους Ρουμελιώτες, ώστε το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο* να γίνει «*η ρουμελιώτικη ανάσα*».

Συνεπές προς την προγραμματική του διακήρυξη το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο* φιλοξενεί στις σελίδες του μελέτες και άρθρα με ιστορικό, λαογραφικό, αρχαιολογικό, λογοτεχνικό ενδιαφέρον, τοπογραφικές σελίδες, πεζά αφηγηματικά κείμενα, ποιήματα.

Δημοσιεύονται **ποιήματα με ηθογραφικό περιεχόμενο**, ενταγμένα στην **κοινωνική λυρική ποίηση** και άλλα είναι έντονα σφραγισμένα από **φυσιολατρική διάθεση**. Κοινό υπόστρωμα μιας άλλης ομάδας ποιημάτων είναι η αναδρομή στα **παιδικά χρόνια**, η αναφορά στην **ερωτική σχέση**, η **υπαρξιακή αγωνία**, **ανησυχία και αναζήτηση**, η **φιλοσοφική αντιμετώπιση των οντολογικών και μεταφυσικών προβλημάτων** και η **διακήρυξη πανανθρώπινων ιδεών και μηνυμάτων**. Σε άλλα ποιήματα διαπιστώνουμε μια σαφή στροφή στον **Ρουμελιωτισμό**, ενώ κάποια επικεντρώνονται στο **δελφικό πνεύμα και αμφικτιονικό ιδεώδες**. Τέλος, υπάρχουν τα **αφιερωματικά ποιήματα**, όσα δηλαδή αφιερώνονται σε πρόσωπα και γεγονότα, και μια πλούσια και αξιόλογη συγκομιδή από **ανέκδοτα ποιήματα** (περίπου σαράντα καταχωρήσεις).

Τα **διηγήματα** περιστρέφονται γύρω από τις **νωπές εμπειρίες του πρόσφατου Πολέμου, της Κατοχής και του Εμφυλίου**, τις **διαφυλικές σχέσεις και το θεσμό της οικογένειας**, καθώς και το **θέμα της μετανάστευσης**, θέματα που συναρτώνται με προβλήματα της περιόδου κυκλοφορίας του. Υπάρχουν **λυρικές πρόζες**, σύντομα κείμενα στοχασμού και εξομολογητικής διάθεσης, ενώ πολύ περιορισμένος είναι ο χώρος που διατίθεται για το **μυθιστόρημα**, τα **αφηγηματικά κείμενα**, τα **χρονογραφήματα**. Στα **ταξιδιωτικά και οδοιπορικά κείμενα** αναδεικνύεται η φυσική ομορφιά της Ρούμελης και δίνονται συμπληρωματικά στοιχεία λαογραφικού, πατριωτικού, ιστορικού και κοινωνικού περιεχόμενο.

Οι **μελέτες** που φιλοξενούνται στο περιοδικό και αποτελούν τη σπονδυλική του στήλη θα μπορούσαν ειδολογικά να ομαδοποιηθούν σε **ιστορικές, λαογραφικές, λογοτεχνικές-φιλολογικές και αισθητικές**, κατανομή που σχετίζεται με τους προαναφερόμενους υποτίτλους, που λαμβάνει κατά καιρούς το περιοδικό, και όλες προσεγγίζουν τοπικά θέματα. Οι ιστορικές μελέτες πλεονεκτούν έναντι των άλλων και η θεματολογία τους εκτείνεται στην προεπαναστατική, επαναστατική και μετεπαναστατική περίοδο. Στις λαογραφικές μελέτες καταγράφονται στοιχεία από την καθημερινή ζωή, τα επαγγέλματα, τα έθιμα, τις παραδόσεις, τα τοπωνυμικά της περιοχής, για θρύλους και στοιχεία που έπλασε η φαντασία του λαού σε διάφορες περιοχές της Ρούμελης. Στις φιλολογικές – λογοτεχνικές μελέτες δημοσιεύονται συνεργασίες για πρόσωπα της λογοτεχνίας που κατάγονται από τη Ρούμελη ή αναλύσεις κειμένων Ρουμελιωτών συγγραφέων, άλλα κείμενα ευκαιριακού ή επετειακού, κυρίως, χαρακτήρα (νεκρολογίες και φιλολογικά μνημόσυνα), αλλά και γλωσσολογικές μελέτες αντλημένες από την πλούσια παρακαταθήκη του λαού μας. Στις αισθητικές μελέτες παρουσιάζονται εκπρόσωποι του καλλιτεχνικού χώρου με καταγωγή από τη Ρούμελη.

Τις επιστημονικές μελέτες συμπληρώνουν **άρθρα και δοκίμια**, που υπάρχουν σε έναν

ικανοποιητικό αριθμό στο εξεταζόμενο περιοδικό και προσεγγίζουν μια ποικιλία θεμάτων, όπως απόψεις για την τέχνη, για τη δελφική ιδέα και το αμφικτιονικό πνεύμα, την πνευματική αποκέντρωση, η οποία παράλληλα με την διοικητική και την οικονομική θα αναδείξει κάθε επαρχιακό κέντρο. Μια ενότητα άρθρων προβάλλει τη Ρούμελη και το ρουμελιώτικο πνεύμα και υπογραμμίζει πως η αγάπη και το χρέος για την ιδιαίτερη πατρίδα, τη Ρούμελη, ξεπληρώνεται μόνο με το ενδιαφέρον για την προαγωγή του τόπου και της ζωής του Ρουμελιώτη.

IV. Περιπέτειες και τέλος του περιοδικού

Ο **Σταμέλος**, βέβαια, στη μακρόχρονη πορεία της έκδοσης γνωρίζει και πολλές πικρίες και απογοητεύσεις, που είναι ευκολότερο κανείς να τις απαριθμήσει, παρά να τις υποστεί και σθεναρά να τις αντιμετωπίσει. Χρειάζεται να διαθέτει απόθεμα αξιοθαύμαστου ηρωισμού και αυταπάρνησης για τη γενικότερη μέριμνα και επιμέλεια του περιοδικού του, αλλά και για να αντιμετωπίσει την οικονομική στενότητα, τις μικρότητες και μικροψυχίες, που είναι ωστόσο αταίριαστες στο ρουμελιώτικο ήθος. Πάνω από όλα, όμως, «δοκιμασία» και «ασέλγεια» στην έννοια της πνευματικής ελευθερίας είναι η απόρρητος εγκύκλιος της «Ανωτάτης Στρατιωτικής Διοικήσεως Αττικής και Νήσων» (ΑΣΔΑΝ), με ημερομηνία 13.3.1961, που διώκει την κυκλοφορία και αγορά ορισμένων εντύπων, μεταξύ των οποίων και το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο*.

Το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο* κλείνει τον μακρόβιο κύκλο του τον Δεκέμβριο του 1969, με την έκδοση του 14^{ου} τόμου (1968-69-1970), μετά από δεκατέσσερα χρόνια παρουσίας στις τοπικές ετήσιες επετηρίδες. Ως πιθανά αίτια διακοπής της κυκλοφορίας του περιοδικού μπορούν να αναφερθούν η κόπωση, λόγω της παρατεταμένης χρονικά έκδοσης, η όλη μέριμνα, που σήκωναν οι ώμοι ενός και μόνον ανθρώπου, οι επαγγελματικές υποχρεώσεις, αλλά και η άλλη συγγραφική δραστηριότητα του **Δημήτρη Σταμέλου**. Επίσης, το οικονομικό βάρος, που είχε αναλάβει εξ ολοκλήρου ο ίδιος ο εκδότης του⁴, η γενικότερη οικονομική κατάσταση –όχι ιδιαίτερα ανθηρή την μεταπολεμική περίοδο– καθώς και οι δυσεύρετες πηγές χρηματοδότησης, καθιστούν τα οικονομικά ως τον σοβαρό και μόνιμο εφιάλτη για τον εκδότη.

IV. Υποδοχή και απήχηση

Η υποδοχή και η απήχηση που είχε το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο* καταγράφεται στις σελίδες του ίδιου του περιοδικού. Αρχικά, κατά τον δεύτερο χρόνο της έκδοσης, στο εισαγωγικό άρθρο «Οργώνοντας το μεγάλο αστείρευτο ποτάμι» (2, σσ. 5-6), όπου επαναλαμβάνονται

⁴ Βρίσκει απόλυτη δικαίωση η φράση συνεργάτη του περιοδικού, που αποκάλυψε το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο* «Τράπεζα αίματος», **Δημήτρης Γιάκος**, «Ένα Ημερολόγιο», εφημερίδα «Νέα Εποχή», Αργίνιο, 9 Φεβρ.1958.

οι υποσχέσεις και οι φιλοδοξίες που διατυπώθηκαν στην προγραμματική διακήρυξη. Ο συντάκτης του, Δ. Σταμέλος, εξετάζει τη διάρκεια της πορείας και δηλώνει ικανοποιημένος από την ανταπόκριση που βρήκε το έργο του. «Ήταν ένας χαιρετισμός αντρίκειος –άνοιξη του νου και της καρδιάς- [...] ένας χαιρετισμός αναγεννητικός. [...] Ένα ποτάμι που το θρέφουν τ' αστείρευτα κεφαλάρια απ' όλες τις μεριές». Και με την ανοικτή πρόσκληση, που επαναδιατυπώνει μέσα από τα εξής λόγια: «για ν' ανυψώσουμε το μεγάλο κάστρο της Ρουμελιώτικης προσφοράς σ' όλη του τη φεγγαβόλα χάρη», κρατά ανοικτούς τους διαύλους της πνευματικής επικοινωνίας.

Ένας συγκινητικά μεγάλος, μάλιστα, αριθμός άρθρων, κριτικών σημειωμάτων, καταχωρήσεων στον έντυπο και περιοδικό τύπο, επιστολών επώνυμων και καταξιωμένων ανθρώπων, γράφεται για το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο*, σε σημείο που δεν θα διστάζαμε να υποστηρίξουμε ότι η επίσημη κριτική κυριολεκτικά το αποθέωσε! Η απλή και μόνο αναφορά έγκριτων ονομάτων του πνεύματος, όπως του **Τάκη Δόξα**,

Κ. Θ. Δημαρά, **Ανδρέα Καραντώνη**, **Μπάμπη Κλάρα**, **Άγγελου Φουριώτη**, το επιβεβαιώνει. Μια ακόμη έμπρακτη αναγνώριση αποτελεί το γεγονός ότι τιμάται (το 1959) με το «Χρυσούν Μετάλλιον» της Ιερής Πόλης του Μεσολογγίου⁵. Παράλληλα, συντάσσεται «Εισηγητική έκθεση»⁶ του **Γερ. Αννίνου** προς το Υπουργείο Προεδρίας για την ενίσχυσή του.

VI. Προσφορά του Ρουμελιώτικου Ημερολογίου στην πνευματική ζωή της Ρούμελης

Στις γνωστές, αναγνωρισμένες, πολυσέλιδες και κάποτε ογκώδεις «Φιλολογικές Πρωτοχρονιές» ή τα «Ετήσια Ημερολόγια» άλλων γεωγραφικών περιοχών της χώρας μας έρχεται να προστεθεί, ως ένας επίσημος Πανδέκτης, και το μικρό και «φτωχό» ως προς τις σελίδες του (από 160 έως 176 ο τόμος) *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο*, γραμμένο από Ρουμελιώτες με ρουμελιώτικα θέματα, για να καταξιώσει, όχι μόνο την πνευματική φυσιογνωμία της Ρούμελης, αλλά και να αποτελέσει το μέσο για την ανάπτυξη του τοπικού και γενικότερου πολιτισμού.

Ο σεμνός και αθόρυβος εκδότης του, ο Δ. Σταμέλος, δεξιώνεται σε πανηγυρική ετήσια συγκέντρωση την ώριμη με την νεότερη ρουμελιώτικη γενιά, παρουσιάζει τις τοπικές πνευματικές δυνάμεις, τις φέρνει και τις διατηρεί σε αδιάκοπη επαφή, φιλοδοξώντας να

5 Το Δημοτικό Συμβούλιο Μεσολογγίου, με εισήγηση του Δημάρχου **Χρήστου Ευαγγελάτου**, απονέμει το «Χρυσούν Μετάλλιον της Πόλεως» σε βιβλία Ρουμελιωτών συγγραφέων, που κυκλοφόρησαν το λήξαν έτος 1959 και στα περιοδικά «Φθιώτις» και «Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο» (περιοδικό «Φθιώτις», τχ. 23-24 (1959), σ. 321).

6 «Από τα αξιολογότερα τοπικιστικά ημερολόγια των τελευταίων ετών, παρά τον μικρόν όγκον του, ίσως δια τούτο και πλέον ευχάριστον, δίχως φόρτον ύλης. Η ύλη του καλοδιαλεγμένη με λογοτεχνήματα νεωτέρων ρουμελιωτών ποιητών και περιγραφών ή και παλαιότερων εξεχόντων λογοτεχνών, καθώς και μικρά σχετικά με την Ρούμελη ιστορήματα. Άξιον πάσης ενισχύσεως».

κλείσει τον ρουμελιώτικο παλμό. Αποθησαυρίζει, με ενδιαφέρον και αξιοπρόσεκτο ζήλο, **υλικό από την Ιστορία, τη Λαογραφία και τη Λογοτεχνία της Ρούμελης** και άλλο **ανέκδοτο**, το οποίο, ενδεχομένως, θα είχε διαφύγει. Με το να δίνει, μάλιστα, ο εκδότης του μια ανάλογη θέση στα σύγχρονα, χωρίς να περιορίζεται στα παλιά της ρουμελιώτικης παράδοσης, καθρεφτίζει το ζωντανό «παρόν» της πνευματικής και καλλιτεχνικής Ρούμελης και τροφοδοτεί το στοχασμό με τον νεότερο λόγο και τις καινούργιες αξιόλογες μορφές. Υπηρετεί, συνεπώς, ο Δ. Σταμέλος, διπλό σκοπό, αφενός αποθησαυρίζει, περισώζει και απομνημονεύει τα παλιά και αφετέρου προβάλλει τα καινούργια με τοπικό χαρακτήρα, με απώτερο στόχο τη συνέχιση και ανανέωση μιας πνευματικής παράδοσης.

Η επίσης αυτή φιλολογική έκδοση επιδιώκει να κάνει γνωστή την πνευματική κοινότητα της Ρούμελης στο πλατύ αναγνωστικό κοινό, ώστε αυτό να επικοινωνήσει με τα ολοκληρωμένα έργα και όχι με μικρά αποσπάσματα των συνεργασιών στο περιοδικό. Επιπλέον, δίνει την ευκαιρία στους καθόλα εκλεκτούς συνεργάτες του να δουν **τυπωμένη την εργασία** τους και να προχωρήσουν αργότερα στην έκδοσή της σε ανάτυπο ή συμπληρωμένη σε βιβλίο.

Στόχος του *Ρουμελιώτικου Ημερολόγιου* δεν είναι να δώσει ανάγλυφη μόνο την εικόνα της πνευματικής Ρούμελης και να τη βγάλει από την αφάνεια, συγκεντρώνοντας απλώς και προβάλλοντας ιστορικό, λαογραφικό και άλλο λογοτεχνικό υλικό, αλλά να αποτελέσει την απαρχή μιας γενικότερης προσπάθειας για τη μελέτη του, καθώς και να προωθήσει και να ενισχύσει την **τοπική έρευνα**.

Η τοπική αυτή επαρχιακή επετηρίδα βοηθά και στον τομέα του **Τουρισμού** για την προαγωγή της Ρούμελης, όχι μόνο στενά οικονομικά, αλλά και ευρύτερα πνευματικά. Έκδηλο, εξάλλου, το ενδιαφέρον του περιοδικού για το **δελφικό και αμφικτιονικό ιδεώδες**, για την επικράτηση της ειρήνης, ένα αίτημα ιδιαίτερα επίκαιρο στη χειμαζόμενη εποχή. Κάποιες λογοτεχνικές συνεργασίες συναρτώνται και με ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα της εποχής, αυτό της **μετανάστευσης** στο εξωτερικό και το εσωτερικό, το οποίο δεν έχει μόνο αντίκτυπο στην οικονομία της περιοχής, με την απώλεια εργατικών χεριών και τη συρρίκνωση της υπαίθρου χώρας, αλλά και στον πνευματικό υποσιτισμό, με την αφαίμαξη του πνευματικού δυναμικού.

Δεν έχουμε, λοιπόν, παρά να προσυπογράψουμε τα εγκωμιαστικά και όχι αδικαιολόγητα βέβαια λόγια κριτικού που απευθύνονται στον Δ. Σταμέλο: *«Μας πείθει απόλυτα [σ.σ. ο Δημήτρης Σταμέλος] για τη δύναμη του Ρουμελιώτη ανθρώπου που τα καταφέρνει, σαν κάποιος θεός, να δημιουργήσει Κόσμο από το Τίποτα»*⁷.

Η συγκεντρωτική περιοδική αυτή έκδοση με τις εκλεκτές συνεργασίες πάει να δημιουργήσει μια συνείδηση στέρεη για την πνευματικότητα του τόπου, μια **ρουμελιώτικη συνείδηση** συνεισφοράς στο στίβο της πνευματικής άμιλλας, γι' αυτό πρέπει ιδιαίτερα να εκτιμάται και να αναγνωρίζεται η προσφορά της. Στέκεται, μάλιστα, ένα παρήγορο και αισιόδοξο μήνυμα για την πνευματική αφύπνιση και αναγέννηση της επαρχίας. Και δεν απέχει πολύ από την πραγματικότητα να υποστηρίξουμε ότι το *Ρουμελιώτικο Ημερολόγιο* προσθέτει ένα ακόμη λιθαράκι στην «αυτεπίγνωση του νέου ελληνισμού».

⁷ Δημήτρης Γιάκος, «Ένα Ημερολόγιο», εφημερίδα «Νέα Εποχή», Αργίριο, 9 Φεβρ. 1958.

ΤΑ ΔΕΙΝΑ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΚΑΙ Η ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (1453-1821)

Του Ν.Η. ΣΙΑΚΑΒΕΛΛΑ, Υποσ/γου Πεζ. ε.α.

*«Όποιος της μαύρης της σκλαβιάς δοκίμασε τον πόνο
σκλαβιά και πόνος τι θα πει εκείνος ξέρει μόνο»
(Λαϊκό απόφθεγμα) Περασμένες συμφορές, διηγώντας τις να κλαις.*

Είναι γεγονός ότι ο Πορθητής της Κωνσταντινούπολης Μωάμεθ, μετά την Άλωση, 29 Μαΐου 1453, έχοντας επίγνωση της δύναμης της Εκκλησίας, κάλεσε τον Γεννάδιο και τον έκανε Πατριάρχη με όλους τους εκκλησιαστικούς τύπους. Του έδωσε δικαιώματα, που τον κατέστησαν θρησκευτικό αρχηγό όλων των υπόδουλων Ορθοδόξων Χριστιανών και όχι μόνο Ελλήνων Ορθοδόξων και «μιλέτμηση», δηλαδή Εθνάρχη, ασκούντα και την πολιτική εξουσία.

Στο σημείο αυτό θεωρώ σκόπιμο να επισημανθεί ότι η παραχώρηση των παραπάνω προνομίων στην Εκκλησία δεν αποσκοπούσε στην προστασία της Ορθοδοξίας της Ανατολής ή της ελληνικής εθνότητας, αλλά έπραξε τούτο ο δαιμόνιος Πορθητής, διότι φοβόταν μήπως η Δύση, εκμεταλλευόμενη τα θρησκευτικά φρονήματα και πατριωτικά αισθήματα των Ελλήνων, τους στρέψει εναντίον του και δεν μπορέσει να θεμελιώσει το κράτος του. Είναι αυτονόητο ότι ο Μωάμεθ, με τα προνόμια υπέρ των πιστών, θα είχε βεβαίως την απαίτηση να μεριμνά ο Πατριάρχης με τις Ενορίες για την υπακοή του ποιμνίου στην «Κραταία Βασιλεία του Σουλτάνου» και με τις εθνικές Κοινότητες για την είσπραξη των φόρων. Και ο φόρος ήταν το περίφημο χαράτσι ή κεφαλικός φόρος, για να μπορεί να έχει ο υπόδουλος το κεφάλι στη θέση του.

Αρχή και τέλος η Εκκλησία... Αυτή γνώριζε ο κατακτητής και απ' αυτή ζητούσε ευθύνες. Και αυτή στο τέλος πλήρωνε με τον ένα ή τον άλλο τρόπο.

Για να απομακρύνει τους Έλληνες από τις Δυτικές επιρροές έστρεψε την προσοχή τους στην οργάνωση και συντήρηση της Ορθοδοξίας. Τους συνάσπισε γύρο από το Πατριαρχείο, παραχωρώντας προνόμια, τα οποία όμως δεν συνέχισε να τηρεί, γιατί αποδείχτηκαν επιζήμια για τους Τούρκους, δεδομένου ότι δημιούργησαν στενούς και άθραυστους δεσμούς Εκκλησίας και ελληνικής εθνότητας. Γι' αυτό τα μέτρα αυτά καταπατήθηκαν από τους αναξιοπίστους Τούρκους και με την πάροδο του χρόνου προέβαιναν σε λεηλασίες εκκλησιών και μοναστηριών, φυλάκιζαν, βασάνιζαν και σκότωναν με τον πιο απάνθρωπο τρόπο Επισκόπους, ιερείς, μοναχούς και λαϊκούς για την εθνικοθρησκευτική δράση τους. Ένας Θεός ξέρει τα δεινοπαθήματα των σκλάβων Ελλήνων στην εποχή της Τουρκοκρατίας.

Οι θυσίες της Εκκλησίας σε έμπυχο υλικό είναι πολυαριθμότητες. 11 Πατριάρχες, 100 Ιεράρχες και 6.000 και πλέον κληρικοί και εθναπόστολοι θυσιάστηκαν για του Χριστού την πίστη την αγία και για την πατρίδα. Οι Τούρκοι εφάρμοζαν την τακτική «Χτυπήστε την κεφαλή για να παραλύσει το σώμα». Ορθοδοξία, Ιερείς και Ιεράρχες υπήρξαν πρόμαχοι του Ελληνισμού.

Η Ορθόδοξη Ελληνική Εκκλησία αποτέλεσε την Εθνοσωτήρια ιερή κιβωτό διαφύλαξης της εθνικής μας ταυτότητας, της διατήρησης και καλλιέργειας του εθνικού βίου, της γλώσσας και της εθνικής παράδοσης. Τα μοναστήρια ήταν, συνήθως, τα ορμητήρια και τα καταφύγια των αγωνιστών. Γενικώς, ο βίος των υπόδουλων Ελλήνων είχε καταστεί αβίωτος, εξαιτίας της καταπάτησης υπό των κατακτητών Τούρκων βασικών και σημαντικών ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Δικαιωμάτων που κάνουν πάντοτε το βίο αξιοβίωτο. Ο Αρχιμ. **Ιωάννης Γ. Αλεξίου** γράφει: «Οι οικονομικές καταπιέσεις, οι αρπαγές, οι δημεύσεις, οι φόνοι ήταν καθημερινές συμφορές. Κανείς από τους σκλάβους εκείνους δεν ήταν βέβαιος ότι ήταν κύριος της ζωής του, της περιουσίας του. Ο ίδιος, η γυναίκα του και τα παιδιά του ήταν στη διάθεση των αγρίων «αυθεντών». Η επογή του παιδομαζώματος ήταν μία από τις τραγικότερες που πέρασε η φυλή μας. Παιδιά αρπάζονταν άσπλαχνα από τις μητρικές αγκαλιές, τους άλλαζαν με τη βία την πίστη τους και ανατρέφονταν κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να αποβαίνουν οι πιο άσπονδοι εχθροί της θρησκείας τους και της πατρίδας τους, γνωστοί με το όνομα «Γενίτσαροι» (Γενίτσερί = νέος στρατός).

Οι εύφορες πεδινές περιοχές είχαν περιέλθει στην κυριότητα των πασάδων και οι Έλληνες, ως επί το πλείστον, κατέφευγαν στα ορεινά μέρη, όπου ζούσαν πάμπτωχοι. Το σπίτι του ραγιά έπρεπε να είναι άκομψο και μικρό, η περιουσία του περιορισμένη και εάν στο δρόμο συναντούσε Τούρκο όφειλε να σταματήσει για να τον προσκυνήσει. Ο κώδικας τιμωριών ήταν τρεις τιμωρίες: η φυλάκιση, το ράβδισμα και ο θάνατος.

Στους τρεις πρώτους αιώνες της Τουρκοκρατίας οι δυνάστες διενεργούσαν συστηματικά παιδομάζωμα και εξισλαμισμό για να αφανίσουν το Γένος των Ελλήνων. Κάθε πέντε ή τέσσερα χρόνια αρχικά και κάθε δυο-τρία αργότερα διατασσόταν η στρατολογία Ελληνοπαίδων, με βάση τα μητρώα τοπικών κοινοτικών αρχών.

Για τον κατακτητή το παιδομάζωμα αποτελούσε προϋπόθεση και απόθεμα ιδανικής ανανέωσης του ανθρώπινου δυναμικού και βελτίωση της φυλής του, αλλά για τους Έλληνες διαρκή αιμορραγία και δυστυχία. Πολλές ωραίες Ελληνίδες, που άρπαζαν βίαια οι Τούρκοι, κλείνονταν σε χαρέμια αξιωματούχων Τούρκων (π.χ. κυρά-Φροσύνη στα Γιάννινα). Αυτό μαρτυρεί και το γεγονός ότι πολλοί σημερινοί Τούρκοι έχουν ελληνικά χαρακτηριστικά προσώπου. Το δημοτικό τραγούδι λέει:

Κλαίνε οι γονέοι, τα παιδιά κι οι αδερφές τ' αδέρφια.

Κλαίω κι εγώ και κλαίγομαι και όσο ζω θα κλαίω.

Πέρσι πήραν το γιόκα μου, φέτος τον αδερφό μου.

Ενδεικτικά, παρατίθεται σχετική διαταγή του Σουλτάνου προς τον Beyler-Bey της Ρούμελης: «Άμα τη λήψει του παρόντος αυτοκρατορικού φερμανίου μου, καθίσταται γνωστόν ότι ... εϊθισται όπως διά την σύστασιν και οργάνωσιν των γενναίων γενιτσάρων μου ταγμάτων στρατεύονται και αποστέλλονται εις τα οτζάκια των Γενιτσάρων οι από 15-20 έτους καλλίμορφοι, αρτιμελείς και προς πόλεμον κατάλληλοι νέοι των απίστων ... Όταν τις εκ των απίστων γονέων ή άλλος τις αντιστή εις την παράδοσιν του γενίτσαρου υιού του, θα απαγονίζεται ευθύς εις το ανώφλιον της θύρας του, του αίματός του θεωρουμένου άνευ αξίας».

Τα παιδιά του παιδομαζώματος οδηγούνταν σε ειδικούς χώρους, όπου δεν επιτρεπόταν διόλου η έξοδος, αλλά παρέμεναν για επτά χρόνια έγκλειστα και εκπαιδεύονταν προσεκτικά και συστηματικά, στρατιωτικώς και θρησκευτικώς. Διδάσκονταν την τουρκική γλώσσα, τα νέα καθήκοντά τους και, κυρίως, την τυφλή υπακοή στους ανωτέρους τους. Υφίσταντο κυριολεκτικά πλύση εγκεφάλου και μεταβάλλονταν σε φανατικούς πιστούς της μουσουλμανικής θρησκείας και σε εχθρούς της Χριστιανοσύνης. Ο **Κ.Παπαρρηγόπουλος** υπολογίζει τον αριθμό των στρατολογηθέντων Ελληνοπαίδων σε 1.000.000.

Άλλος θεσμός των Τούρκων, παραπλήσιος με το παιδομάζωμα, ήταν η ναυτολογία των Ελλήνων, δηλαδή η υποχρέωση των σκλάβων Ελλήνων να διαθέτουν νέους για την επάνδρωση των πληρωμάτων των πολεμικών πλοίων τους. Οι ναυτολογούμενοι στα πολεμικά πλοία υφίσταντο πείνα, δίψα, δυσωδία, ασθένειες, ανάληπτο μαστίγωμα και πολλές άλλες απάνθρωπες ταπεινώσεις. Στη μεγάλη Ναυμαχία της Ναυπάκτου, που έγινε το 1571 στις εκβολές του Αχελώου ποταμού (νησιά Εξινάδες) μεταξύ του ενωμένου συμμαχικού ευρωπαϊκού στόλου και του τουρκικού στόλου, με αποτέλεσμα να συντριβούν κυριολεκτικά οι Τούρκοι, συμμετείχαν στις τουρκικές δυνάμεις και 10.000 Έλληνες, βιαιώς στρατολογημένοι. Από αυτούς όσοι μπορούσαν δολιοφθορούσαν τον τουρκικό στόλο.

Παρ' όλα τα μέσα, θεμιτά και αθέμιτα, που χρησιμοποιούσαν οι Τούρκοι για να εξισλαμίσουν τους Έλληνες, δεν πέτυχαν το σκοπό τους. Το Έθνος έζησε υπόδουλο, αλλά στην ψυχή ελεύθερο, αδούλωτο. Κράτησε άσβεστη τη φλόγα της Χριστιανικής πίστης και φιλοπατρίας. Ο Ελληνισμός επέζησε παρά τις φοβερές διώξεις και αιμορραγίες του παιδομαζώματος και της ναυτολογίας. Διασώθηκε, τελικά, με την εθνοσωτήρια Επανάσταση του 1821 και τη βοήθεια της Χριστιανικής Εκκλησίας του, η οποία, εκτός των άλλων προσφορών προς το Έθνος μας, έκανε πάντοτε ό,τι ήταν δυνατόν για την ανακούφιση της κοινωνικής δυστυχίας στη διάρκεια της σκληρής σκλαβιάς. Η Εκκλησία ένωσε Ελληνοχριστιανικά ολόκληρο το Έθνος και της οφείλουμε απaráγραπτη ευγνωμοσύνη.

Ο παπός στο κρυφό σχολειό πλάθει τις καρδιές των νέων, καλλιεργεί την εθνική συνείδηση, τη διατήρηση της εθνικής ταυτότητας και προφητεύει το μέλλον.

Ο Γέρος του Μωριά μετά την απελευθέρωση, μιλώντας στις 8 Οκτ. 1838 στους νέους από το βράχο της Πνύκας, είπε: «... Εμείς παιδιά μου πήραμε τ' άρματα και πολεμήσαμε πρώτα για του Χριστού την Πίστη την Αγία και μετά για της Πατρίδας την Ελευθερία...».

Η Ορθοδοξία είναι και σήμερα η μόνη δύναμη, που μπορεί να αναχαιτίσει την αφομοίωση του Έθνους μας μέσα στην πανσπερμία των εθνών της Ευρώπης, αρκεί μόνο να διακρατήσουμε αλώβητη και σώα την εθνική μας συνείδηση, την εθνικότητά μας. Δεν πρέπει να ξεχνούμε, επίσης, ότι με τη μεταφορά του κέντρου βάρους της κραταιάς Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας από τη Λατινική Δύση στην Ελληνική Ανατολή το 330 μ.Χ. και τη θεμελίωση του Βυζαντίου (ή Ρωμανίας) από τον Μέγα Κων/νο (γιο του Ρωμαίου Κων/νου Χλωρού και της Ελληνίδας στην καταγωγή, από το Δρέπανο της Βιθυνίας, Ελένης, κατόπιν Αγίας Ελένης), ο Ελληνισμός εκχριστιανίσθηκε με την πάροδο του χρόνου. Απαρνήθηκε την ειδωλολατρία και αυτό συντέλεσε στην εθνική του διάσωση.

Ο λαός μας έχει ανάγκη από σωστή πληροφόρηση, από συνειδητοποίηση των κινδύνων που μας απειλούν τα τελευταία χρόνια και από εξύψωση του εθνικού φρονήματος. Ο πατριωτισμός γεννιέται από τη γνώση. Η Ορθόδοξη Πίστη μας είναι η πιο πολύτιμη εθνική κληρονομιά μας. Ορθόδοξοι λοιπόν για την Ελλάδα.

ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΛΟΠΕΡΑΣΗΣ

Του Ηλία Λιάσκου, Φιλολόγου

Τη λευτεριά μας τη χρωστάμε και στα δάνεια. Τα δάνεια του Αγώνα του 1821. Το πρώτο δάνειο δάνειο το πήραμε το Φλεβάρη του 1824. Η ονομαστική του αξία ήταν 820.000 στερλίνες με τόκο 59%. Ούτε ο χειρότερος τοκογλύφος δεν θα μας τζερεμέτιζε έτσι. Αλλά τι να κάναμε; Έπρεπε να βάλουμε τους Άγγλους να αρχίζουν να νοιάζονται για το Ρωμείο και την τύχη ενός αγωνιζόμενου έθνους. Καθαρό ποσό απέδωσε 472.000 στερλίνες.

Το δεύτερο δάνειο το πήραμε πάλι από Άγγλους Τραπεζίτες. Η ονομαστική του αξία ήταν 2.000.000 στερλίνες με τόκο 55%. Απέδωσε καθαρό ποσό 1.100.000 στερλίνες. Δηλαδή η επαναστατημένη Ελλάδα το 1824 και το 1825 χρεώθηκε 2.800.000 στερλίνες. Από αυτά πήραμε 1.572.000 στερλίνες ή 6.600.000 δολάρια. Τελικά στην Ελλάδα έφτασαν 540.000 στερλίνες. Από αυτά ελάχιστα πήγαν στον Αγώνα της Ανεξαρτησίας. Στρατιωτικοί και πολιτικοί ζητούν μισθό τώρα. Ο στόλος ακινητοποιείται. Η ρεμούλα δίνει και παίρνει. Με την προοπτική της διανομής του πρώτου δανείου τερματίστηκε ο α΄ εμφύλιος. Με την προοπτική του δεύτερου άρχισε ο β΄ εμφύλιος! Εμείς φανήκαμε αυτοκαταστροφικοί, ενώ η πατρίδα ψυχορραγεί.

*«Αχ, πατρίδα μου γλυκιά,
πόσο σε πονώ βαθιά»*

Πού πήγαν τα λεφτά; Ποιοι τα φάγαν; Λίγα πράγματα ξέρουμε γι' αυτά. Ξέρουμε ότι το Χρηματιστήριο του Λονδίνου για προκαταβολή τόκων, μεσιτικά και ομόλογα απορρόφησε 683.000. Διατέθηκαν 392.000 στερλίνες για επισκευή σάπιων παλιών πολεμικών πλοίων που βυθίστηκαν προτού φτάσουν στην Ελλάδα. Έφτασαν μόνο δύο αλλά μετά την πτώση του Μεσολογγίου.

Οι πτωχεύσεις

Σιγά μη φοβάται η Ελλάδα τις πτωχεύσεις! «Αεί πενί η σύντροφος τη Ελλάδι». Η πρώτη πτώχευση έγινε το 1827. Το ελληνικό αγωνιζόμενο έθνος ανέστειλε την υπηρεσία του δανείου και κήρυξε το Κράτος σε πτώχευση. Μετά από 50, περίπου, χρόνια το 1878 έγινε συμβιβασμός και ανέλαβε το Ελληνικό Κράτος την εξυπηρέτηση των δανείων του Αγώνα με ποσό 1.200.000 λιρών με επιτόκιο 5%. Τότε όμως τα δάνεια περιήλθαν σε Ολλανδούς που τα αγόρασαν το 1830 σε τιμές 5-10% της ονομαστικής αξίας. Για τα δάνεια αυτά ως

γνωστόν υποθηκεύτηκαν τα εθνικά κτήματα δηλ. τη γη που απελευθέρωσαν οι Έλληνες από τους Τούρκους.

Η δεύτερη πτώχευση έγινε το 1843 εξαιτίας του δανείου των Βαυαρών. Το ελληνικό κράτος ανέστειλε τα τοκοχρεωλύσια και κήρυξε δεύτερη πτώχευση. **Επιβιώσαμε όμως.**

Υπάρχει περίοδος που η Ελλάδα ζούσε χωρίς δάνεια; Ναι, βέβαια. Είναι η περίοδος της συνταγματικής μοναρχίας του Όθωνα και τα πρώτα χρόνια του Γεωργίου Α΄ (1844-1879). Περιοριστήκαμε στον εσωτερικό δανεισμό. Υπήρχε όμως φτώχεια και μιζέρια με το σακί.

Τα δάνεια του Τρικούπη έφεραν ανάπτυξη, εκσυγχρονισμό, λιμάνια, δρόμους και σιδηροδρόμους. Όμως το 1893 φτάσαμε σε νέα πτώχευση: «Δυστυχώς επτωχεύσαμεν» Αυτή είναι η τρίτη φορά που επτωχεύσαμε. Τώρα όμως κουμάντο στα οικονομικά του ελληνικού κράτους κάνει ο Δ.Ο.Ε. (Διεθνής Οικονομικός Έλεγχος). Παντού φόροι και νοικοκύρεμα των πάντων. Η λιτότητα απέδωσε. Γιατί το 1911 το ελληνικό κράτος είχε έσοδα δρχ. 240.000.000 και έξοδα 181.000.000 δραχμές, δηλ. ο προϋπολογισμός ήταν πλεονασματικός. Με αυτά τα λεφτά κάναμε τους βαλκανικούς πολέμους.

Τα δάνεια που πήραμε τα επόμενα χρόνια ήταν για αντιμετώπιση πολεμικών δαπανών, δημοσίων έργων, αποκατάσταση προσφύγων και αναπτυξιακών έργων αλλά και για τρέχοντα έξοδα του κράτους. Σίγουρα πολλά από αυτά τα δυσβάστακτα κονδύλια δεν έπιασαν τόπο. Σπαταλήθηκαν ή τα καταχράστηκαν κάποιοι αετονύχηδες. Τα πιο πολλά όμως δαπανήθηκαν για τη βελτίωση του επιπέδου της δικής μας διαβίωσης. Για την καλοπέρασή μας. Καλοπέραση με δανεικά. Αυτά όμως κάποτε πληρώνονται! Και για να πληρωθούν πρέπει τα οικονομικά μας να νοικοκυρευτούν. Λέτε να γίνει το θαύμα; Να το δούμε και να μην το πιστεύουμε!

ΤΟ ΑΣΤΕΡΙ

*Τ' αστέρι το χρυσό, το χρυσό μου αστέρι
είχε φύγει κι εκάθη στις λήθης τα χάν.
Η καρδιά μου ήταν τάφος χωρίς αγιοκέρι
και κρατούσε θαμμένο της ζωής μου στον Μάν.*

*Θαρρούσα, γυρνούσα σ' ανήλιγα μέρη
εκεί που χαλασμός και μπόρα ξεσπάει.
Στων δαιμόνων εζούσα τον κόσμο κι ένα χέρι
μου σφαλνούσε το στόμα να μην τραγουδάει.*

*Το χρυσό μου αστέρι εγύρισε πάλι
εγέμισα φως κι ολάκερ' η πλάση
στη χαρά μου θα χαρεί και θα γελάσει...*

*Να τραγουδήσω θέλω την ομορφιά και τα κάλλη
στ' αστέρι που μού 'φερε ανάσταση, και θάμα
αντίς τραγούδι απ' την ψυχή μου βγαίνει κλάμα.*

ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΗΤΣΙΟΣ
(Από Κερασχώρι)

ΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΤΟΥ ΛΟΧΙΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΣΙΩΛΗ-ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Επιμέλεια: **Ανάργυρος - Γιάννης Μαυρομύτης**

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

Φ 49τ⁸

από Πλιάσα εις Πενταβίν

χιλόμε. Ημέρα

32	20	Φεβρουαρίου 1941	
26	21	»	Καμινίτσα
37	22	Φεβρουαρίου 1941	εις χωρ.(ίον) Στίκα
18	23	»	» » Ράχωβα. Τις απόκριες.
18	24	»	» » Λεσκοβίκι
	25	»	» Β´ Γραμμή Μετώπου
	28	»	σφοδροί βομβαρδισμοί/αεροπλάνων 1 σκοπευτής νεκρός
	4	Μαρτίου	Εις πρώτην γραμμήν
	9	»	Εξαιρετικόν ηθικόν ⁹

πυροβολικόν. Οβίδες βροχή από 7/πρωί μέχρι 5 το βράδυ

14 νεκροί / 22 τραυματίαι και ο Διμοιρίτης μου.

Φ. 49ν

10) Μαρτίου αραία πυρά πυρ/κού και στη /2 η ώρα μ.μ. με ομίχλη πυκνή και βροχή. Οι Ιταλοί/ επιτέθηκαν στα χαρακώματά μας και τους/ αποκρούσαμε με τη λόγχη.¹⁰

11) Μαρτίου σφοδρόν πυροβολικόν του πυροβολικού μας έβαλε. Τραυματίαι 2 (Αν (θυπολοχα)γού. 1 στρατ. (ιώτης) νεκρός και 3 τραυματίαι. Το βράδυ στις 12 με 1 χιόνισε

8 «Το ΓΣ έχον υπόψει τας από 10ης Φεβρ. αρξαμένας Ιταλικάς συγκεντρώσεις έναντι της ζώνης του Β´Σ.Σ. , διά των οποίων διεφαίνοντο επικείμεναι μεγάλης ολκής επιθετικάί προσπάθειαι των Ιταλών ... έκρινεν ότι επεβάλλετο η ανακατανομή των εφεδρειών, προς ενίσχυσιν του τομέως τούτου. Ούτω από 18ης Φεβρ. διέταξεν όπως ... Η VIn Μεραρχία ... κινηθῆ από της εσπέρας της 20ης προς την περιοχὴν Πρεμετής, ἔνθα θα ἔδει να εὐρίσκετο την πρωίαν της 2ας Μαρτίου ...» (Γ)

«... Προς ταχυτέραν πραγματοποιήσιν της αντικαταστάσεως των τμημάτων της XV Μεραρχίας επεβάλλετο, διότι η μαχητικὴ ικανότης των τμημάτων της XVης Μεραρχίας ἦτο λίαν καταπεποιημένη και εἶχεν ἀνάγκην αντικαταστάσεως, το Τ Σ Η ἔθεσεν εις την διάθεσιν του Σ.Σ. ... ἀπὸ της 24ης ολόκληρον το 21ον Σύνταγμα...» (Γ). «Την εσπέραν της 27ης το 21ον Σύνταγμα μετεφέρθη δι αυτοκινήτων εις την περιοχὴν Χάνι Σούκας...» (Γ)

9 «Στις 8 Μαρτίου, η δράση των Ιταλών στον αέρα κορυφώθηκε. Χτυπήθηκαν οι εφεδρείες ...» (Β), «Χαράματα της Κυριακής 9 Μαρτίου... βομβαρδισμός απίθανος σ' ένταση και πυκνότητα... Κάτι μεγάλο αρχίζει... 300 ιταλικά κανόνια τίνιζαν φλόγες και σίδερο καυτό κατά τις ελληνικές γραμμές, σε βάθος και σε πλάτος ... Δυόμισα ώρες κράτησε η προπαρασκευή του ιταλικού πυροβολικού και στις δυόμισα αυτές ώρες έπεσαν πάνω στις ελληνικές θέσεις κάπου 100.000 βλήματα.» (Β).

10 «Ο εχθρός ευρύνας το μέτωπον των από της χθες αρξαμένων ενεργειών ενήργησε σφοδράς αντιπηθέσεις. Ουδεμίαν επιτυχίαν κατάρθωσε να σημειώση παρά τας βαρυτάτας απωλείας άς υπέστη» (Π.Α.) «Ξημερώνει η 10η Μαρτίου ... και το πυροβολικό του Καβαλλέρο ξαναρχίζει ... με πείσμα διπλό ... Το κανονίδι τώρα απλώνεται... Είναι τέτοιο που μόνο με τους θρυλικούς βομβαρδισμούς του Βερντέν στον Α´ Παγκόσμιο Πόλεμο, μπορεί να παραβληθεί... Ο καιρός ήταν συννεφιασμένος, έφερνε βροχή...» (Β).

στα χαρακώματά μας αλλά εμείς ατρόμητοι περιμέναμε τον εχθρό. και την ίδια ώρα μας επισκέφθηκε ο Δ/της του Συντ/τος (Αντισυνταγματάρχης Τσιόδουλος Ευάγγελος) επιθεωρών τα χαρακώματα και βλέποντας τους νεκρούς.¹¹

12) Μαρτίου. 12 μεσονύκτιο αντικατασταθήκαμε από III τάγμα και ήρθαμε πίσω εφεδρεία.¹²

25) Μαρτίου. Στο Σύντ(αγ)μα κάναμε Δοξολογία μέσα στα δέντρα.¹³

29) Μαρτίου. Έγινε μνημόσυνο διά τους πεσόντας αδελφούς ημών.¹⁴

1 Απριλίου. Πάλι εις πρώτην γραμμήν και σε πιο επικίνδυνο μέρος.¹⁵

3 Απριλίου. Ημέρα Πέμπτη και ώρα 5 μ.μ. έπεσε βόμβα βαρέος πυρ/κού μέσα στο αμπρί μου και εσώθην με τη βοήθεια του Θεού, δηλ. έζησα εκ θαύματος Θεού.¹⁶

Φ. 51τ¹⁷

5 Απριλίου. 4 ½ η ώρα έπεσε βλήμα όλμου στην πόρτα από το αμπρί μου.ζαλάδα επί 10 λεπτά της ώρας εγώ και οι συνάδελφοί μου.¹⁸

9 Απριλίου 1941 και ώρα 10 μ.μ. Χιόνι βροχή . Πιάνει ομίχλη. σφοδρόν πυροβολικόν του εχθρού και λυσσώδεις επιθέσεις αυτού εναντίον μας οι οποίες απεκρούσθησαν με λίγες απώλειες δικές μας.¹⁹

10η Απριλίου και ώρα 2 μ.μ. καιρός ο ίδιος και έξαφνες επιθέσεις μας έκαμαν οι Ιταλοί.²⁰

11 «Ο εχθρός εξηκολούθησε τας επιθετικές του προσπάθειας μετά μεγάλης σφοδρότητας. Πάσαι αι απόπειραί του απεκρούσθησαν με σημαντικές απωλείας». (Π.Α.)

«Η αντίδρασις των Ιταλών ... εξεδηλώθη διά σφοδρών βομβαρδισμών ... με σημαντικές απωλείας των αμυνομένων» (Π.Α.)

12 «Τόσον κατά την νύκτα της χθες προς σήμερον, όσον και σήμερον, τετάρτην ημέραν της εκδηλωθείσης ενεργειας του, ο εχθρός ενέτεινε τας προσπάθειας του χωρίς ουδέν να επιτύχη. Άπασαι αι επιθέσεις του απεκρούσθησαν υπό των ημετέρων...» (Π.Α.)

«Η αποτυχία της μεγάλης εαρινής επιθέσεως των Ιταλών, διά την οποίαν είχαν διαθεσί οι αυτοί άφθονα μέσα, άγει εις το συμπέρασμα ότι αύτη ωφείλετο εις την ανωτέραν αξίαν των αμυνομένων, εκπηγάζουσαν κυρίως εκ του παράγοντος ηθικαί δυνάμεις...» (Γ.)

13 «Την τελευταία του κρούση ο Καβαλλέρο θα την κάνει την ημέρα της εθνικής γιορτής των Ελλήνων, 25 Μαρτίου, στην Πίστανη και στο Σεντέλι, με ταυτόχρονο βομβαρδισμό όλου του μετώπου από πυροβολικό κι αεροπορία. Αλλά θα σκοντάψει οριστικά κι εκεί...» (Β).

14 «Αι συνολικά απώλεια της κατά το χρονικόν διάστημα 1 Φεβρουαρίου μέχρι 24 Μαρτίου ....

21ο Σύνταγμα	Αξιωματικοί	Οπλίται	Σύνολον
Από 1-30 Μαρτίου	Νεκροί 4 Τραυμ. 13	Νεκροί 82 Τραυμ. 179	Νεκροί 86 Τραυμ. 192» (Γ)

15 «Δράσις περιπόλων και πυροβολικού. Τας πρωινάς ώρας εχθρικά τμήματα πλησίασαν εις το χθες καταληφθέν εχθρικόν κέντρον αντιστάσεως, νωχλουν τους; ημετέρους διά πυρών αυτομάτων όπλων. Ημέτερα τμήματα κινηθέντα εξεδίωξαν τον εχθρόν και συνέβαλον πλέον των ογδοήκοντα αιχμαλώτων, εν οίς και ένα αξιωματικόν» (Π.Α.)

16 «Ενέργειαι περιπόλων και πυροβολικού. Συνελάβομεν αιχμαλώτους τινάς, εν οίς και έναν αξιωματικόν και περιήλθον εις χείρας μας αυτόματα όπλα και όλμοι» (Π.Α.)

17 «Ενέργειαι περιπόλων και πυροβολικού. Συνελάβομεν άνω των 40 αιχμαλώτων» (Π.Α.)

18 6 Απριλίου. I. Ισχυραί γερμανικά δυνάμεις προσέβαλον από της πρωίας της σήμερον επανειλημμένως τας θέσεις μας... Τελικώς ο εχθρός, σημειώσας πρόσοδόν τινα, συνεκρατήθη εφ' όλου του ενδιαφέροντος μετώπου. II. Επί του εν Αλβανία Ιταλικού μετώπου ενέργειαι περιπόλων και πυροβολικού» (Π.Α.)

19 «II. Επί του αλβανικου μετώπου τοπικαί εχθρικαί επιθέσεις απεκρούσθησαν, των επιτεθέντων τμημάτων υποστάντων βαρείας απωλείας» (Π.Α.)

20 «Εις το αλβανικόν μετώπον ενέργειαι περιπόλων και πυροβολικού» (Π.Α.)

11η Απριλίου, Καιρός ο ίδιος και λίγο χιόνι στα χαρακώματά μας.²¹

12η Απριλίου Σάββατο του Λαζάρου καιρός χιονώδης, πυρά του εχθρού ελαττώθησαν. 9η ώρα μ.μ. αντικατασταθήκαμε με τον 5ο λόχο και ήρθαμε πίσω στο τάγμα ως εφεδρεία.²²

13η Απριλίου. Κυριακή των Βαΐων σφοδρόν πυροβολικόν του εχθρού ώρα 2 μ.μ. λαβών διαταγήν από τον Ταγματάρχην (.....) διας. (....) εις πρώτον.²³

Φ 51ν

κινδύνεψα πολύ διότι πέρασα φραγμό βαρέος πυροβολικού και δοξάζω το Θεό που γλύτωσα.

14η Απριλίου. Σφοδρότατον πυροβολικόν του εχθρού. Και το βράδυ στις 8 η ώρα διαταχθήκαμε να επιστρέψουμε και φύγαμε χωρίς ο εχθρός να μας καταλάβει και δεν μας έριξε κανένα βλήμα.²⁴

15η Απριλίου (...) Τρίτη. Κινήσαμε (.....) πήραμε τρόφιμα και το βράδυ ξεκινήσαμε βαδίσουμε όλη τη νύχτα με μεγάλη κούραση διότι σκότος και βροχή και όχι καλός δρόμος.²⁵

16 Απριλίου. Μεγάλη Πέμπτη. Συνέχεια πορεία προς Λεσκοβίκι. Κούραση υπερβολική. Σταθήκαμε και κοιμηθήκαμε το βράδυ σ' ένα δάσος.²⁶

18 Απριλίου. Μεγάλη Παρασκευή. Βαδίσουμε πάλι λίγο και καθήσαμε ο λόχος μας ως οπισθοφυλακή του Τάγματος. Εν τω μεταξύ περιμέναμε και τρόφιμα τα οποία δεν ήρθαν. Το βράδυ εγκαταστήσαμε προφυλακές το τάγμα μας στα υψώματα Αρσέκας (=Ερσέκας)

(Η 16 Απριλίου δεν είναι Μ. Πέμπτη αλλά Μ. Τετάρτη, εκτός εάν αντί 16 έπρεπε να γράψει 17 Απριλίου).²⁷

21 «Εις το αλβανικόν μέτωπον περιωρισμέναί ενέργειαί περιπόλων και πυροβολικόν» (Π.Α.)

22 «Περιωρισμέναί ενέργειαί επαφής εις διάφορα σημεία αμφοτέρων των μετώπων» (Π.Α.).

23 «Περιωρισμέναί τινές τοπικαί ενέργειαί» (Π.Α.).

24 Συνεπεία της υπό των γερμανικών δυνάμεων της νοτίου Νοτιοσλαβίας ... διετάχθη διά λόγους επιχειρήσεων η σύμπτυξις των δυνάμεών μας και η εκκένωσις της περιοχής Κορυτσάς. Ο εχθρός αντιληφθείς την σύμπτυξιν μετά εικοσιτετράωρον από της ενάρξεως ταύτης επεχείρησεν επί ματαίω να την παρενοχλήσει προωθήσας μοτοσυκλετιστάς. Συνελάβομεν μερικάς δεκάδας τούτων» (Π.Α.)

25 «Επί του αλβανικου μετώπου απεκρούσθησαν τοπικασί επιθητικαί επιχειρήσεις των Ιταλών με σοβαράς διά τούτους απωλείας» (Π.Α.)

«Από της 15ης Απριλίου κιάλας ο σωματάρχης υποστράτηγος Μπάκος αναγκάζεται ν' αναφέρει στο Γενικό Στρατηγείο: «Η δημιουργηθείσα κατάστασις θα αποφέρει αναποφεύκτως άδοξον διάλυσιν του Στρατού, ης δεν είναι άξιος. Άπασα ιεραρχία Σώματος Στρατού προτείνει ως μόνην απομείναν λύσιν ανακωχήν μετά Γερμανών επί όρω μη εισόδω Ιταλών εις ελληνικόν έδαφος» «... αρχίζει να ωριμάζει με γοργό ρυθμό η ιδέα της ανακωχής» (B)

26 «Εις την περιοχίν νοτίως Κορυτσάς περιήλθεν εις τον εχθρόν ο αυχίν Κιάφε Καρίτ» (Π.Α.)

«Στις 16 Απριλίου, σε μια συνάντηση Παπάγου – Ουίλσον έξω από τη Λαμία, ο αρχιστράτηγος του ελληνικού στρατού συνιστά στον Άγγλο στρατηγό να εκκενώσει από τα στρατεύματά του την Ελλάδα, για να σταματήσει η καταστροφή της χώρας» (B)

27 «Εν τω Αλβανικώ μετώπω αι κινήσεις μας εντός του αλβανικου εδάφους εξετελέσθησαν πρέμωσ» (Π.Α.)

19 Απριλίου. Μέγα Σάββατο. Καθήσαμε στις θέσεις μας μέχρι το βράδυ στις 7 η ώρα. Ύστερα διαταχθήκαμε να φύγουμε κι εμείς διότι ήμασταν τα τελευταία τμήματα. Βαδίζαμε όλη τη νύχτα νηστικοί. Πείνα και κούραση υπερβολική μέχρι το πρωί.²⁸

20 Απριλίου. Άγιον Πάσχα. Το πρωί ξεκινήσαμε κάτω προς (...) σε μια χαράδρα και κάναμε Πάσχα με σχετική (... ..) απόγευμα στις 6 η ώρα ξεκινήσαμε για να μπούμε σε ελληνικό έδαφος. Βαδίζαμε όλη τη νύχτα και το πρωί στις 21, Δευτέρα του Πάσχα μπήκαμε στην Ελλάδα.²⁹

Φ 52 (μεταγενέστερη εγγραφή με μπικ)

Βαδίζοντας προς Γιάννενα συναντήσαμε τις μηχανοκίνητες φάλαγγες των Γερμανών που έρχονταν για τη μισογέφυρα προς εμπόδιση των Ιταλών διότι αυτή ήταν η συμφωνία του στρατηγού Τσολάκογλου να μην αφήσουν τους Ιταλούς να θίξουν ούτε ένα Έλληνα στρατιώτη διότι σ' αυτούς είμασταν νικητές.

Στα μισά του δρόμου προς Γιάννενα, ο γενναίος διοικητής μας Αντισυνταγματάρχης Πεζικού Τσόδουλος Ευάγγελος μας οδήγησε προς Ηγουμενίτσα για να μη μας παραδώσει στους Γερμανούς, να φύγουμε με αγγλικά καράβια για τη Μέση Ανατολή. Αλλά, δυστυχώς, η προπαγάνδα μας πρόδωσε και διαταχθήκαμε από το Γερμανικό Στρατηγείο να γυρίσουμε προς Γιάννενα. Και πάλι ο Δ/τής μας 21 ου Συντάγματος Πεζ. γυρίζοντας στα Γιάννενα δεν μας οδήγησε προς παράδοση στους Γερμανούς αλλά μας έβγαλε έξω προς Άρτα και μας μίλησε για λίγο και μας είπε, ότι: - Εγώ που σας οδήγησα στη μάχη θα σας οδηγήσω και στα σπίτια σας. Δεν θα παραδώσουμε τα τιμημένα όπλα μας στους Γερμανούς. Κι εκεί, διαλυθήκαμε πλέον καθένας για τον τόπο του. Εκεί, τότε, δοκίμασα τη μεγαλύτερη στενοχωρία στη ζωή μου.³⁰

«Στις 18 Απριλίου, Μεγάλη Παρασκευή, συγκροτείται στο Τατόι, στ' ανάκτορα, μεγάλη σύσκεψη. Έλαβαν μέρος ο Γεώργιος ο Β', ο Άγγλος πρεσβευτής, ο στρατηγός Ουίλσον, ο Αρχιστράτηγος Παπάγος, ο στρατηγός της αεροπορίας Ντ' Αλμπιάν, ο ναύαρχος Τερλ.

Στις δύο η ώρα, σε σύσκεψη του Υπουργικού Συμβουλίου, με παριστάμενο το βασιλέα, ο Υπουργός των Στρατιωτικών διάβασε ένα τηλεγράφημα του στρατηγού Μπάκου... Ο σωματάρχης εξόρκιζε στ' όνομα του Θεού την κυβέρνηση ν' αποφασίσει αμέσως για να μην έχουν ύστερα να θρηνήσουν ερείπια χωρίς προηγούμενο. Όταν η συνεδρίαση τελείωσε, ο πρωθυπουργός, που είχε στο μεταξύ δηλώσει αδυναμία ν' αποφασίσει, έφυγε, πήγε στο σπίτι του, κλείστηκε στο γραφείο του και σκοτώθηκε με δύο σφαίρες περιστρόφου» (B)

28 «Τα στρατεύματά μας εν Αλβανία συνεχίζουν κανονικώς τον αγώνα των... διεξήγαγον επιτυχώς ελιγμών συμπύξεως χωρίς να ενοκληθώσι παρά του εχθρού» (Π.Α.)

«... Μεγάλο Σάββατο, ξανάγινε σύσκεψη στο Τατόι, με τον Γουέλβελ τώρα... και τον αντιστράτηγο Αλέξ. Μαζαράκη σ' αναπλήρωση του Κορυζή. Στη σύσκεψη αυτή, αφού μελετήθηκε και πάλι η κατάσταση, αποφασίστηκε η αποχώρηση των Άγγλων από την Ελλάδα» (B).

29 «Εν Αλβανία ζωπρά δράσις της εχθρικής αεροπορίας. Ο εχθρός επιχειρήσας εις δύο σημεία να επιτεθή κατά των ημετέρων δυνάμεων απεκρούσθη μετά πολλών απωλειών...» (Π.Α.)

«Αι κινήσεις συμπύξεως των δυνάμεών μας εις την νέαν τοποθεσίαν επέτυχον πλήρως» (Π.Α.).

30 «Διπλώνονται οι σημαίες. Από την Αλβανία ...κατέβαινε ο νικητής στρατός. Κρουνέλιαζε από τους δρόμους και τα μονοπάτια, προς τα σύνορα, προς την Ελλάδα, δίχως ακόμα οι Ιταλοί να έχουν καταλάβει πώς αποσύρθηκε, απαγκιστρώθηκε, ανίκανοι να το πιστέψουν. Είταν δεκατέσσερες μεραρχίες, μια ταξιαρχία πεζικού, μια μεραρχία ιππικού. Η εξάμηνη εκστρατεία, ο χειμώνας, η πείνα, το θανατικό, τις είχαν εξαντλήσει τις δεκάτισαν. Το πεζικό ήταν μειωμένο στα 85%, τα πυροβόλα είχαν απομείνει στα μισά, λιγοστά καθώς είταν δεν τα συνάλλαζαν λοιπόν τον τελευταίο καιρό άναβαν και έσκαζαν από την αδιάκοπη χρήση, σκοτώνοντας τους πυροβολητές που τα υπηρετούσαν. Πυρομαχικά είχαν απομείνει ελάχιστα. Ένας στρατός από φαντάσματα κατέβαινε από την Αλβανία. Όμως κρατούσε ακμαίο ακόμα το ηθικό του, μονάχα που τα χείλη του είχανε μια ζάρα πικρή.

ΕΥΑΡΕΣΚΕΙΑ ΣΤΟΝ Λ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ ΤΟ 1867!

Η Γρανίτσα, η πολιτιστική πρωτεύουσα της Δυτικής Ευρυτανίας –όπως εύστοχα χαρακτηρίστηκε στην Ημερίδα που πραγματοποιήθηκε εκεί τον Αύγουστο του 2009 – φαίνεται πως ήξερε να εκτιμάει και να τιμάει δεόντως την πνευματική προσφορά των Δασκάλων της. Αυτό αποδεικνύεται από την παρακάτω επιστολή της 20^{ης} Ιουλίου 1867 του τότε Δημάρχου Απεραντίων Γ. Μηλιά προς τον Λάμπρο Παπαντωνίου (πατέρα του Ζαχαρία), Δημοδιδάσκαλο τότε της Γρανίτσας.

Η επιστολή αυτή δημοσιεύθηκε στο υπ' αριθ. 1307/21-8-1867 φύλλο της εφη-

Προς τόν δημοδιδάσκαλον Γρανίτσας κ Α Παπαντωνίου.

Παρατηρούντας μετ' άνεφοράτου χαράς ότι διά τής άδίκου ήμών επιμελείας, άριστος έκατοήτος και αξιοπεί ου συμπεριφοράς, ή παρ' ήλιν φρενύσα νεότης τουχάνει έξπρί-ρέτου διανοητική άνεπρόζευ, και ή ήκαή μορφώσας, πα-ποιθείς δε συνάμα ότι ή προς ευταλή έκπλώσων του κα-θήκοντος άρροσιωπς και ή μέγιστος ζήλος σας θέλουσι μείνει και εις τή μελλον άπερμαίοντα, έφραζόμεν ήμιν τήν πλήρη και άερεφνή ήμών ύποσέπαι, συγχαιρογίς ήμάς, δι' ήν παρ' τοίς συνδημόταις ήμών άπολημύδοντες ατοργήν και ύ-πόληψιν.

Δέχθητε ούν τήν διαθεσίμωσιν τής προς ήμάς ύπολήψωσ και ύπόσας μετ' ή: ύποσημειούμεθα.

Έν Γρανίτση τής Ηόουτανίας 20 Ιουλίου 1867.

Ο δήμαρχος Απεραντίων
Γ. ΜΗΛΙΑΣ.

Η έπιτροπή του θεσμο. σχολείου Γρανίτσας:
Όθουσιός Μηλιάς;
Άνδρ. Ν Γρανίτσας;
Παπαχρήστος Σκεκλήριος;
Η Χ Παπαντωνίου

Τις τελευταίες ακόμα ημέρες, και μετά τη γερμανική εισβολή, είχανε δώσει μάχες νικηφόρες. Στο μυθικό 731, εκεί όπου είχε γονατίσει και ψυχοπαράδωσε η εαρινή επίθεση, οι Ιταλοί είχανε κάνει στις 14 Απριλίου δύο ισχυρότατες επιθέσεις κι αποκρούστηκαν. Σ' άλλα σημεία του μετώπου έκαναν κρούσεις μάταια. Ο ελληνικός στρατός θα έφευγε όποτε αυτός το έκρινε, όχι διωγμένους.

Η εγκατάλειψη ωστόσο τώρα των τόπων που είχε ποτίσει με αίμα, ήταν σκληρή. Κάθε όνομα χωριού, κάθε υψόμετρο, κάθε διάσελο, κάθε τοποθεσία, κάθε λιθάρι, είχαν αποκτίσει ψυχή, έγινε μύθος. Εδώ δόθηκε η τάδε μάχη – εκεί στην πλαγιά έπεσαν τόσο δικοί μας, σε τούτο το φαράγγι παρέδωσε την τελευταία πνοή του ο σύντροφος, ο αδελφός, ο φίλος, ο συντοπίτης. Όλ' αυτά είχανε ρίξει ρίζες μέσα στα σπλάχνα, έγιναν ζωντανά, μιλούσαν. Ξαφνικά, ο κόσμος γύρω είχε γεμίσει φωνές, στοίχειωσε. Βαρύς κι αμίλητος πορευόταν κατεβαίνοντας προς τα σύνορα ο νικητής στρατός της Αλβανίας.

Εκεί, στην οροθετική γραμμή σαν έφτασαν, έγιναν πράγματα άπίστευτα. Άντρες άξεστοι, που ίσαμε χτες δεν είχανε γνοιαστεί για τίποτα, σωριάζονταν χάμου, έβαζαν τις χούφτες τους στο χώμα, έσκυβαν κι ανασπάζονταν τη γη. Άλλοι όρθιοι, αμίλητοι, κοιτάζαν κατά πίσω με μάτι ποθεινό, τα κορφοβούνια που είχαν παρατήσει, εκεί που τους πήγε φτερουγίζοντας τ' όνειρο μιας αυγής. Τον είχανε πλάσει με το νου τους αλλιώς τούτο το γυρισμό: σε φάλαγγες πυκνές, με το βήμα, λόγχες να αστράφτουν, σάλπιγγες να κελαhdάνε, άλογα να χλιμιντρίζουν, καμπάνες να σημαίνουν, μαντίλια να τους καλωσορίζουν. Και να φυσάει παντού ο άνεμος της νίκης, ο ήλιος να λάμπει μέσα σε καταγάλανο, ειρηνικό ουρανό. Αυτό θα ήταν δικαιοσύνη. Αυτό θα ήταν νίκη του Θεού. Αυτό θα αντιπλήρωνε για την αδικία, θα γιάτρευε όλες τις πληγές. Και οι νεκροί θα αναστέναζαν τότε ξαλαφρωμένοι κάτω από το χώμα τους, κι όσοι μαυροφορέθηκαν στην πατρίδα, όσοι απόμειναν με αδειανή αγκαλιά, όσοι δεν θάβληπαν τον πολεμιστή τους να γυρίζει πίσω, θα ήξεραν πως αυτοί που έρχονται αντί για κείνον, είναι οι εκδικητές.

Όμως να, κάποιος άλλος νόμος φαίνεται πως όριζε τα πράγματα του κόσμου τούτου. Νόμος παράνομος, κρυφός καθώς η ατιμία. Νόμος που παραφυλάει τον άνθρωπο, τον αναγελάει και τον μαχαιρώνει στην πλάτη. Νόμος που δεν ξέρει παρά το δικαίωμα του θηρίου. Τι τ' όφελος τα παχειά λόγια! Να τη η αλήθεια αδιάντροπη, ξεστήθωτη, του δρόμου.

Μέσα στις λαβωμένες αυτές ψυχές, που ξαγρυπνούσαν πίσω από τραχειά αζύριστα πρόσωπα, μέσα στα γουβιασμένα μάτια, κάτι κλονιζόταν, κάτι βαθύ. Εκεί στα σύνορα της πατρίδας που είχε αντιπαλέψει μάταια και που τώρα κυλιότανε χάμου κατασπαραγμένη, σφαχτάρι, ο κόσμος μονομιάς είχε αδειάσει από νόημα. Έγινε ξένος, εχθρικός, ένα πελώριο αίσχος. Όλα πια έχαναν κάθε αξία γίνονταν αδιάφορα και περιττά.

μερίδας «ΕΘΝΟΦΥΛΑΞ», φωτοτυπία της οποίας μας παραχώρησε ο κ. **Λ. Παπαδόπουλος**, έχει δε ως εξής:

«Προς τον δημοδιδάσκαλον Γρανίτσας κ. **Λ. Παππαντωνίου**.

Παρατηρούντες μετ' ανεκφράστου χαράςότι διά της αόκνου ημών επιμελείας, αρίστης ικανότητος και αξιεπαίνου συμπεριφοράς, η παρ' ημίν φοιτώσα νεότης τυγχάνει εξαιρέτου διανοητικής αναπτύξεως και ηθικής μορφώσεως, πεποιθότες δε συνάμα ότι η προς εντελή εκπλήρωσιν του καθήκοντος αφοσίωσις και ο μέγιστος ζήλος σας θέλουσι μείνει και εις το μέλλον απαραμοίωτος, εκφράζομεν υμίν την πλήρη και ακραιφή ημών ευαρέσκειαν, συγχαίροντες υμάς, δι' ήν παρά τοπικς συνδημόταις ημών απολαμβάνετε στοργήν και υπόληψιν.

Δεχθήτε ουν την διαβεβαίωσιν της προς υμάς υπολήψεως και ευνοίας μεθ' ής υποσημειούμεθα.

Εν Γρανίτση της Ευρυτανίας τη 20 Ιουλίου 1867.

Ο δήμαρχος Απεραντίων

Γ. ΜΗΛΙΑΣ

Η επιτροπή του δημοτ. σχολείου Γρανίτσας

Οδυσσεύς Μηλιάς

Ανδρ. Ν. Γρανίτσας

Παπαχρήστος Σακελλάριος

Β. Χ. Παππαντώνη»

ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ

Έτσι όπως καθόμουνα
για μέρα μοναχή μου
είπα: «Θεέ μου τι καλά
να είχα το παιδί μου.

Νάχα τη συντροφούλα μου,
τα όμορφά του λόγια,
που απ' τη γη με σήκωναν
μ' ανέβαζαν στ' ανώγεια.

Να του 'λεγα κι εγώ αυτά
που τόσο με βραίνουν,
να του 'λεγα τα βάσανα
τόσο που μ' αρρωσταίνουν

Αρχοντούλα Ζωγραφοπούλου - Τσιάμη

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ (ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ)

Του ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΡΜΑΓΟΥ

(Το παρακάτω κείμενο είναι ομιλία του κ. **Γεωργίου Αρμάγου**, Προέδρου του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου Καρπενησίου και πρώτου Προέδρου του Γηροκομείου Καρπενησίου, που εκφωνήθηκε στις 3-12-2009, ημέρα της διοικητικής παράδοσης και ενσωμάτωσης της νέας πτέρυγας στο Γηροκομείο Καρπενησίου. Πιστεύουμε ότι το κείμενο αυτό είναι και η ιστορία του κοινωφελούς αυτού Ιδρύματος..)

Σεβασμιώτατε, Κυρίες και Κύριοι

Ως Πρόεδρος του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου Καρπενησίου, που επί δέκα επτά χρόνια αγωνιστήκαμε για την ίδρυση και τη λειτουργία του Γηροκομείου Καρπενησίου, σήμερα διακατεχόμαστε ταυτόχρονα από τα συναισθήματα της χαράς και της λύπης.

Η χαρά που μας διακατέχει προέρχεται από το γεγονός ότι η πτέρυγα του Γηροκομείου, που ο Σύλλογος ήταν έτοιμος να αρχίσει να οικοδομεί το έτος 1994, ορθώνεται σήμερα μπροστά μας μεγαλοπρεπής έστω και ύστερα από 15 χρόνια καθυστέρηση. Η λύπη που μας διακατέχει, προέρχεται από το ερωτηματικό, γιατί δεν μας άφησαν το 1994, να ολοκληρώσουμε το έργο μας, το οποίο θα βοηθούσε ποικιλοτρόπως τον τόπο μας και ειδικότερα θα περιέθαλπε 40 ακόμα συνανθρώπους μας και θα έδιδε μόνιμη εργασία σε 20 τουλάχιστον νέους;

Κάτω από αυτά τα συναισθήματα θα προσπαθήσουμε να σας δώσουμε μια συνοπτική ιστορική εικόνα της υποθέσεως του Γηροκομείου.

Το Γηροκομείο αυτό, είναι αποκλειστικά έργο του Φιλεκπαιδευτικού Συλλόγου, το οποίο αφού το οικοδόμησε μαζί με τον Ιδρυματικό Ναό του ΟΣΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ του ΑΙΤΩΛΟΥ, το λειτούργησε επί τρία χρόνια και στη συνέχεια το μεταβίβασε στο Δημόσιο υπό τύπον ΔΩΡΕΑΣ. Η ιστορία του άρχισε το έτος 1975, όταν στο Καρπενήσι η Ένωση Ευρυτάνων Αμερικής «Το Βελούχι», πραγματοποίησε το μικρό της Συνέδριο.

Κατά τη διάρκεια του Συνεδρίου αυτού, προβλήθηκε η ιδέα ιδρύσεως και λειτουργίας στο Καρπενήσι Γηροκομείου φιλανθρωπικού χαρακτήρα. Μετά το πέρας του οι Ομογενείς επισκέφθηκαν το Νομάρχη και το Δήμαρχο Καρπενησίου και παρακάλεσαν ένας εκ των δύο να αναλάβει την πρωτοβουλία για το ιερό αυτό έργο, στο οποίο η Ομογένεια θα συνεισέφερε οικονομικά. Όμως η απάντηση και του Νομάρχου και του Δημάρχου ήταν αρνητική, γεγονός που λύπησε βαθύτατα την Ομογένεια.

Τότε, ανέλαβε την πρωτοβουλία ο Φιλεκπαιδευτικός Σύλλογος διά του Προέδρου του κ. **Ηλία Τσιάκου**, Διευθυντού του Γενικού Νοσοκομείου Καρπενησίου, ο οποίος προέβη στις εξής ενέργειες :

Ζήτησε από το Δήμο Καρπενησίου την παραχώρηση του οικοπέδου, το οποίο και παραχωρήθηκε.

Ανέθεσε σε Τεχνική Εταιρεία Ευρυτάνων, την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών, η δαπάνη των οποίων αντιμετωπίστηκε εξ ολοκλήρου από το Σύλλογο.

Ζήτησε από το αρμόδιο Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών τη χορήγηση της άδειας σκοπιμότητας ιδρύσεως και λειτουργίας από το Σύλλογο Γηροκομείου. Φιλανθρωπικού χαρακτήρα, η οποία και χορηγήθηκε τον Οκτώβριο του 1979. Τον ίδιο μήνα, αποχώρησε από το Σύλλογο, λόγω μεταθέσεως ο κ. **Ηλίας Τσιάκος** και Πρόεδρος του Συλλόγου ανέλαβαν ημείς.

Μπροστά μας ορθώνονταν και μας περίμενε ένα τεράστιο έργο, για την εκτέλεση του οποίου δεν υπήρχε οικονομική δυνατότητα. Κάτω από αυτές τις δυσάρεστες συνθήκες, αναγκαστήκαμε να μεταβούμε στην Αμερική και να ζητήσουμε την οικονομική βοήθεια της Ομογένειας. Το ταξίδι μας εκείνο είχε ευνοϊκά αποτελέσματα, αφού οι Ομογενείς προσέφεραν 100.000 δολάρια, που με την ισοτιμία της δραχμής την εποχή εκείνη, ήταν αρκετά μεγάλο ποσό και το οποίο στην πορεία του έργου αυξήθηκε σημαντικά. Με το ποσό αυτό, αλλά και με χρηματοδότηση από το Δημόσιο εκ δραχμών 2.000.000, ο Σύλλογος αποφάσισε να δημοπρατήσει το έργο στις 25 -11- 1981 αφού είχε εκκαθαριστεί και το οικόπεδο από τις αποθήκες (ΤΟΛ) που υπήρχαν μέσα από την εποχή του εμφυλίου πολέμου.

Όμως, το πρωί της ημέρας της Δημοπρασίας το Υπουργείο Κοινωνικών Υπηρεσιών με τηλεγραφική διαταγή του σταμάτησε τη διαδικασία της δημοπρασίας, με το αιτιολογικό ότι θα επανεξετασθεί η σκοπιμότητα ιδρύσεως του Γηροκομείου στο Καρπενήσι. Η εντολή αυτή, έπεσε σαν κεραυνός στο Σύλλογο και προς στιγμήν απειλήθηκε η διάλυση του Συλλόγου σε ένδειξη διαμαρτυρίας. Όμως εμείς, αποτρέψαμε τη δυσάρεστη κατάσταση και ανέλαβαν προσωπικά όλο το βάρος του έργου.

Ύστερα από αυτά η πρώτη μας μέριμνα ήταν να επικοινωνήσουμε με το Υπουργείο και να παρακαλέσουμε να ανακληθεί η απαγορευτική διάταξη. Όμως κάθε επικοινωνία κατέστη αδύνατος, οπότε αναγκαστήκαμε να μεταβούμε στην Αθήνα για να συναντήσουμε την αρμόδια Υφυπουργό κ. **Μαρία Κυπριωτάκη-Περάκη**. Πηγαίνοντας όμως στο Υπουργείο βρεθήκαμε μπροστά σε πόρτες ερμητικά κλειστές.

Επιστρέφοντας στο Καρπενήσι θλιμμένοι και οργισμένοι, ξύπνησε μέσα μου μια επαναστατική διάθεση για μετωπικό αγώνα προς κάθε κατεύθυνση, και χωρίς καθυστέρηση απευθύναμε δύο επιστολές κεραυνούς, τη μια στον τότε πρωθυπουργό αείμνηστο **Ανδρέα Παπανδρέου** και την άλλη στην Υφυπουργό κ. **Μαρία Κυπριωτάκη-Περάκη**. Ο Πρωθυπουργός αντί απαντήσεως, διέταξε την Υφυπουργό να έλθει αμέσως στο Καρπενήσι για να εξετάσει την κατάσταση.

Πράγματι στις 9 -1- 1982 ήλθε στο Καρπενήσι η κ. Υφυπουργός και σε μεγάλη σύσκεψη του έλαβε χώρα στο Γραφείο του Νομάρχου, στην οποία παρέστη και ο Μητροπολίτης μας κ.κ. **Νικόλαος**, ύστερα από ανελέητο σφυροκόπημα που δέχτηκε εκ μέρους μας αλλά και την επιτυχή παρέμβαση του Μητροπολίτη μας, η Υφυπουργός, δήλωσε ότι η απαγόρευση διενέργειας της δημοπρασίας ήταν μεγάλο λάθος και επιστρέφοντας στην Αθήνα θα την ανακαλέσει αμέσως.

Πράγματι η κ. Υφυπουργός όταν επέστρεψε στην Αθήνα ανεκάλεσε την απαγορευτική διαταγή, και ο Σύλλογος κίνησε αμέσως όλες τις διαδικασίες για την δημοπρασία του έργου,

η οποία πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 1982. Έτσι, άρχισαν αμέσως οι εργασίες και το όλο έργο ολοκληρώθηκε το Μάιο του 1991, ήτοι ύστερα από 9 ολόκληρα χρόνια, διότι δεν υπήρχαν επαρκείς οικονομικοί πόροι.

Όταν ολοκληρώθηκε το έργο, ζητήσαμε από τον Νομάρχη κ. **Χρήστο Ράπη** να συγκροτήσει το Διοικητικό Συμβούλιο λειτουργίας του Ιδρύματος από μέλη του Συλλόγου. Έτσι το Δ. Σ. με Πρόεδρο τον υποφαινόμενο απαρτίστηκε από τους εξαιρετους συνεργάτες μας κ.κ. **Ανδρέα Δημόπουλο** ως Αντιπρόεδρο, **Σωκράτη Αποστόλου** και τους αείμνηστους **Κ. Παπαιωάννου** και **Γ. Μοναστηριώτη**, ως μέλη. Στο συμβούλιο αυτό μετείχε ο Δήμαρχος Καρπενσιού και ο Προϊστάμενος της Διευθύνσεως της Κοινωνικής Πρόνοιας. Παράλληλα ο κ. Νομάρχης για να αρχίσει να λειτουργεί η υπηρεσία του Ιδρύματος, τοποθέτησε ως Διευθνήτη στην αρχή, τον υπάλληλο της Νομαρχίας και μέλος του συλλόγου κ. **Ανάργυρο – Ιωάννη Μαυρομύτη** και στην συνέχεια τον επίσης υπάλληλο της Νομαρχίας και μέλος του Συλλόγου κ. **Δημήτρη Αποστολόπου**. Ως δακτυλογράφο όρισε την κ. **Μαρία Καραγκούνη**, μέλος του Συλλόγου. Όμως όταν το 1992 άρχισε η κανονική λειτουργία του ιδρύματος, διαφάνηκε η ανάγκη ανεγέρσεως και νέας πτέρυγας διότι τα αιτήματα για είσοδο στο Ίδρυμα ήταν πολλά με ένα μόνιμο κατάλογο που ξεπερνούσε τα 150 ονόματα.

Τότε ο σύλλογος αποφάσισε να ανεγείρει και νέα πτέρυγα 40 περίπου κλινών. Για το σκοπό αυτόν, ανέθεσε σε γραφείο μελετών των Αθηνών την εκπόνηση των αναγκαίων μελετών. Παράλληλα, το καλοκαίρι του 1993 πήγαμε και πάλι στην Αμερική για να ευαισθητοποιήσουμε την ομογένεια για νέα οικονομική βοήθεια για το καινούριο έργο, αλλά και τον Ιερό Ιδρυματικό Ναό του ΟΣΙΟΥ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ που ανεγείρονταν ταχύτατα, με δωρεές των πιστών.

Όμως τον Σεπτέμβριο του 1993, άλλαξε η κυβέρνηση και ήλθε ο νέος Νομάρχης κ. **Παπαβασιλείου**, ο οποίος μας εκάλισε στο Γραφείο του και μας ανακοίνωσε ότι είχε εντολή να αντικαταστήσει το Διοικητικό Συμβούλιο και εμάς, φυσικά. Παρακαλέσαμε τον κ. Νομάρχη να μη γίνει αντικατάσταση και η απομάκρυνσή μας από τη Διοίκηση του Γηροκομείου, στην οποία η προσφορά μας ήταν εθελοντική και άμισθη, διότι είχαμε αρχίσει τη διαδικασία ανεγέρσεως νέας πτέρυγας δυναμικότητας 40 κλινών. Ο κ. Νομάρχης ήταν ανένδοτος και ακολούθησε η αντικατάσταση και φυσικά η ματαίωση του έργου για μια πενταετία.

Ύστερα από την κυβερνητική αλλαγή το έτος 2004 στο Γηροκομείο διορίστηκε η νέα διοίκηση υπό την Προεδρία του οδοντιάτρου κ. **Αλκιβιάδου Παπασπύρου**. Η διοίκηση αυτή, αλλά και οι άλλες που ακολούθησαν με Προέδρους τον κ. **Βασίλειο Γούλα** και τον σημερινό κ. **Παναγιώτη Κατσούδα** εργάστηκαν συντονισμένα και εντατικά με αποτέλεσμα σήμερα να ενσωματώνεται στο ίδρυμα μια πολυτελής πτέρυγα των 40 κλινών.

Για να ορθωθεί αυτή η πτέρυγα βοήθησαν πάρα πολύ ο Νομάρχης κ. **Κωνσταντίνος Κοντογεώργος** με τις προσωπικές του παρεμβάσεις στους αρμοδίους παράγοντας και κυρίως με τις ταχύτατες αποφάσεις του. ΤΟΝ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Βοήθησε αποφασιστικά ο συμπολίτης μας κ. **Γεώργιος Τάκης**, Προϊστάμενος της Διευθύνσεως Τεχνικών Υπηρεσιών με το εξαιρετο επιτελείο των τεχνικών υπαλλήλων, που

συνέταξε τις αναγκαίες μελέτες και επέβλεψε το έργο σε κάθε λεπτομέρειά του. ΤΟΥΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Το έργο αυτό έγινε όπως το βλέπουμε σήμερα τέλειο και όμορφο, διότι κατασκευάστηκε με μεράκι από τους συμπατριώτες μας εργολάβους και θαυμάσιους μηχανικούς κ.κ **Μωϋσή Μπερμπερή, Νικόλαο Σουλιώτη** και **Γεώργιο Παπαγαλάκη**, με τους οποίους η Διοίκηση του Ιδρύματος είχε άριστη συνεργασία. ΤΟΥΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ.

Το έργο αυτό έγινε αποκλειστικά από πόρους του Ιδρύματος και χωρίς ξένη χρηματοδότηση. Και αυτό επετεύχθη από νοικοκυρεμένη διοίκηση των οικονομικών του Ιδρύματος, και αυτό οφείλεται κυρίως στο εξαιρετικό προσωπικό που υπηρετεί το Ίδρυμα.

ΤΟ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ

Το μεγαλύτερο μέρος του προσωπικού αυτού, το προσλάβαμε εμείς το έτος 1992 και το εκπαιδεύσαμε με τον καλύτερο τρόπο με τους συνεργάτες μας κ. **Ανάργυρο – Ιωάννη Μαυρομήτη** και **Δημήτριο Αποστολόπουλο**.

Και πριν να σας ευχαριστήσουμε διότι είχατε την υπομονή να μας ακούσετε ΘΕΛΟΥΜΕ ΝΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΟΥΜΕ επίσης την Ελληνική Πολιτεία διότι, αφενός μεν διέθεσε ένα τεράστιο χρηματικό ποσό για την ανέγερση του γηροκομείου, αφετέρου δε, αποδέχτηκε την εισήγηση μας και ενέταξε τη χρηματοδότηση της λειτουργίας του, στον κρατικό προϋπολογισμό, με παράλληλη καθιέρωση του Γηροκομείου ως ΝΠΔΔ και την υπαγωγή των υπαλλήλων στην κατηγορία των μονίμων δημοσίων υπαλλήλων.

Θα ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΟΥΜΕ τον Μητροπολίτη μας κ.κ **Νικόλαο** ο οποίος όλα τα χρόνια του αγώνα μας για το Ίδρυμα αυτό, ήταν κοντά μας και μας στήριξε στις δύσκολες στιγμές.

Θα ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΣΟΥΜΕ την Ένωση Ευρυτάνων Αμερικής «Το Βελούχι» για την οικονομική αλλά και ηθική τους βοήθεια στην ανέγερση του Γηροκομείου αλλά και του Ιερού Ναού.

Θα ΕΥΓΝΩΜΟΝΟΥΜΕ ΠΑΝΤΑ τον αείμνηστο **Παναγιώτη Κωστοπαναγιώτη**, Πρόεδρο της Πανευρυτανικής Ενώσεως, ο οποίος ήταν πάντοτε κοντά μας και μας βοηθούσε παντοιοτρόπως στις δύσκολες στιγμές. ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥ Η ΜΝΗΜΗ!

Τέλος ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ όλους εσάς που είστε σήμερα κοντά μας και χαίρεστε μαζί μας για το μεγάλο έργο που θα κοσμήσει την πόλη μας και θα υπηρετεί τους αδύναμους συνανθρώπους μας.

Σεβασμιώτατε, Κυρίες και Κύριοι

Καλή λειτουργία και της ΝΕΑΣ ΠΤΕΡΥΓΑΣ ΤΟΥ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ ή όπως ονομάζεται σήμερα ΙΔΡΥΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Άγιος Γεράσιμος ο Μεγαλοχωρίτης και ο πατήρ Κωνσταντίνος Βαστάκης

Της Πολυξένης Κων. Κούρεντα, Φιλολόγου, Θεολόγου, Δρ. Ιστορίας

«Οι απόγονοι πάντοτε έχουν ιερό καθήκον να γράφουν τα θεία κατορθώματα των Αγίων Πατέρων και τον φιλότιμο αγώνα που έκαναν, για να πλησιάσουν στον Θεό». Μ' αυτά τα λόγια αρχίζει το συναξάρι του Οσίου Γεωργίου του Αθωνίτου (1809-1886) ο σύγχρονος Άγιός μας, Γέροντας Παΐσιος ο Αγιορείτης. Ταπεινά φρονούμε πως ο σεβαστός μας πατήρ Κωνσταντίνος εφάρμοσε πλήρως την ιερά αυτή παρακαταθήκη.

Οι τοπικές πολιτιστικές παραδόσεις, οι φολκλορικές συνεσιτιάσεις-γιορτές που αφορούν τις γαστρονομικές μας απολαύσεις, αποτελούν το ένα σκέλος της **ιστορίας** του χωριού μας και συγχρόνως το ευκολότερο· με την έννοια πως συμπορεύεται με τον άνετο φυσικό τρόπο της ζωής μας! Η βάση όμως της γνώσης της ιστορίας του τόπου μας, που μας εγγυάται την αξιόλογη διαχρονική συνέχειά του, είναι η τιμή και η αναφορά μας στα **ιστορικά πρόσωπα**.

Στις μέρες μας, άραγε, ποια είναι η αξία και η προσφορά ενός Αγίου Νεομάρτυρα;

Τις απαντήσεις που αφορούν το σοβαρότερο κομμάτι του εαυτού μας, την ψυχή μας, μπορούμε να τις βρούμε στο αξιόλογο βιβλίο του σεβάσμιου π. Κωνσταντίνου Δ. Βαστάκη, που αναφέρεται στη ζωή του ιστορικότερου προσώπου του Τρανού Χωριού, στον λατρευτό μας αθλητή του πνεύματος Οσιομάρτυρα Γεράσιμον τον θείον...

Το επιστημονικό – αγιολογικό υλικό που καταγράφεται στις 366 μεγάλου σχήματος σελίδες είναι πλήρες: παρουσιάζεται ό,τι έχει γραφεί σχετικά με τη ζωή του Αγίου – Συναξάρια, την τιμή Του, στις 3 Ιουλίου, υπό της εκκλησίας μας – Ύμνοι, την εικονογραφία Του και τα άγια λείψανά Του – την προσκύνηση του προσώπου Του – στους ιερούς Ναούς μας.

Γίνεται αναφορά στα πρόσωπα που κοπίασαν να συνάξουν ό,τι είχε σχέση με τη ζωή, το μαρτύριό του και την υμνολογία του, στους συντοπίτες του:

- Κύριλλο Καστανοφύλλη, Άγιο Ηγούμενο της Παναγίας μας της Προυσιώτισσας και θεοφόρο καθοδηγητή Του, και

- Αναγνώστη, Γεώργιο Ιατρίδη.

Στους αγιορείτες πατέρες: Ιάκωβο Νεοσκηπιώτη, Ιερομόναχο Γρηγόριο Σκοπελίτη, Ιερομόναχο Γεράσιμο Ιβηροσκηπιώτη, Μοναχό Χαράλαμπο και Μοναχό Γεράσιμο Μικραγιαννανίτη.

Τα ανωτέρω συναξαριστικά και υμνολογικά κείμενα των προαναφερθέντων συγγραφέων με τον ερευνητικό κόπο της έκδοσής τους από τον π. Κωνσταντίνο αποτελούν αξιόλογη προσφορά στην αγιολογική Ιστορία της Ευρυτανίας μας!...

... Και προχωρεί ο συγγραφέας μας με το να λαξεύει περίτεχνα το «μ ν η μ ε ί ο» του μέχρις ότου μας το παραδώσει σχεδόν τέλειο.

Προτού φτάσουμε στο δικό του σύγχρονο Συναξάρι και τα θαύματα του Αγίου μας προσφέρει και άλλα αξιόλογα συναξαριστικά κείμενα που γράφτηκαν από δόκιμους συγγραφείς, τον π. Δοσίθεο Κανέλλο, Ηγούμενο της ευρυτανικής Μονής Παναγίας Τατάρνης, τον αείμνηστο γλυκύφθογγο κυρ-Φώτη Κόντογλου και τον σεβαστό και γνωστό σε όλους μας Αγιορείτη Κουτλουμουσιανό λόγιο Μοναχό π. Μωϋσή.

Κατά την ταπεινή μας άποψη η μελέτη μας πρέπει να στραφεί σε δύο κομβικούς άξονες.

Καταρχάς πρέπει να μελετηθεί το Συναξάρι που φιλοτέχνησε ο αγαπητός μας π. Κωνσταντίνος – μ' αυτό τον τρόπο θα γνωρίσουμε και θα αγαπήσουμε τον Άγιο. Γιατί η γνωριμία και η αγάπη είναι βασικές προϋποθέσεις για να θελήσουμε να μάθουμε περισσότερα για τον δικό μας Άνθρωπο και στη συνέχεια να φτάσουμε, αφού τον βάλουμε στο θρόνι της καρδιάς μας, να προσευχόμαστε σ' Αυτόν· αυτός είναι ο δεύτερος κομβικός άξονας προσέγγισής μας, ο αξιολογότερος και δυσκολοκατόρθωτος.

Η σύνολη συγγραφική προσφορά του π. Κ. Δ. Βαστάκη διακρίνεται για το χάρισμα του γραπτού του λόγου.

Οι συγγραφές του είναι στολισμένες με επιστημονική ακρίβεια και πληρότητα και σύγχρονως δοσμένες με λογοτεχνικό ύφος· η γραφή τους είναι γραφή αληθινή, φιλτραρισμένη με έρευνα και θυσιαστική αγάπη.

Την ευχή του να έχουμε και τον παρακαλούμε να είναι ένθερμος ικέτης στον δικό μας Άγιο, τον Οσιομάρτυρα Γεράσιμο!

Τελειώνοντας, θα ήθελα να κλείσω τις σκέψεις μου πάνω στο βιβλίο του πατρός Κωνσταντίνου για τον Άγιο Γεράσιμο, με ένα κείμενο και πάλι από τον Γέροντα Παΐσιο: «Φυσικά, με το να γράφουμε για τους Αγίους μας, πάλι εμείς ωφελούμαστε, διότι μ' αυτόν τον τρόπο τους θυμώμαστε και προσπαθούμε να τους μιμηθούμε, και οι Άγιοι τότε συγκινούνται περισσότερο και μας βοηθούν, για να φθάσουμε και εμείς κοντά τους».

Αυτό το κείμενο γράφτηκε στην αγιοτόκο πόλη του Αγίου Δημητρίου, τη Θεσσαλονίκη, στις 2 Νοεμβρίου του σ. έ. 2009.

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Πολυξένη Κων/νου Κούρεντα

Φιλολόγος, Θεολόγος, Δρ. Ιστορίας

ΘΥΜΑΜΑΙ....

ΜΙΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΜΟΥ ΑΝΑΜΝΗΣΗ ...

Γράφει ο Γεώργιος Σκάνδαλος

Το 1951 ο **Νικόλαος Πλαστήρας** σχημάτιζε κυβ'ερνηση ύστερα από εκλογές. Δεν είχε όμως συμπεριλάβει στον κατάλογο των υπουργών του τον **Γεώργιο Μπουρδάρα**. Σε κάθε πίεση του **Μπουρδάρα** απαντούσε ο **Πλαστήρας** ότι τον είχε στον κατάλογο ως υπουργό Μεταφορών και τον έσβησε ο βασιλιάς **Παύλος**. Εξοργίστηκε ο **Μπουρδάρας** και στην επιμονή του ο **Πλαστήρας** του λέει ότι θα κάνει ακόμα μια απόπειρα για να γίνει Υπουργός Βορείου Ελλάδας. Τότε είναι που έγινε θηρίο. και του απαιτεί να γίνει Υπουργός Μεταφορών. Του απαντάει ο **Πλαστήρας** ότι θα ξαναξετάσει το θέμα.

Το βράδυ της παραμονής της ορκομοσίας μαθαίνει ο **Μπουρδάρας** ότι δεν είναι στη σύνθεση της Κυβέρνησης. Δεν χάνει καιρό. Παίρνει αμέσως τηλέφωνο τον **Πλαστήρα** και του λέει:

- Σε ξορκίζω στο μπαρούτι που φάγαμε μαζί στο Σκρα και στο αίμα που χύσαμε και οι δυο τραυματισμένοι εκεί. Εγώ θα ντυθώ και θα έρθω στα Ανάκτορα αύριο στις 12 το μεσημέρι και θα με ορκίσεις Υπουργό Μεταφορών.

Τι του είπε ο **Πλαστήρας** δεν γνωρίζω. Στην περίπτωση αυτή ήμουν παρών στο σπίτι του, στη οδό Δεριγνύ και άκουσα αυτά που έλεγε στον **Πλαστήρα**.

Μόλις τελείωσε το τηλεφώνημα γυρίζει και λέει στη γυναίκα του :

- Αύριο το πρωί να ετοιμαστεί το φράκο μου . Θα ορκιστώ υπουργός θέλει δεν θέλει ο βασιλιάς.

Τι συνέβη δεν γνωρίζω.. Εκείνο που ξέρω είναι ότι ορκίστηκε υπουργός την άλλη μέρα ο **Γεώργιος Μπουρδάρας** και μάλιστα Μεταφορών και Συγκοινωνιών....

Περιοδικό «Πνευματική Ζωή»
(Βραβείο Ακαδημίας Αθηνών)
ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΕΣ

Χατζοπούλου 49 - 17 671, Καλλιθέα
Τηλ. 210 95 88 333

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ από το 1988
Διευθυντής: Μιχάλης Σταφυλάς

Ο ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΩΝ ΕΥΡΥΤΑΝΩΝ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΠΛΑΤΑΝΙΑΣ

Γράφει ο Νίκος Ζωρογιαννίδης

Υπάρχουν κάποιες ζωές, που δεν ταιριάζει να τις ιστορεί κανείς με λέξεις. Τους πρέπει να περιγράφονται με «λόγια» «ανυπόστατα», παραμυθένια.

Την τρυφερότητα, την αξιοπρέπεια, την εντιμότητα, την απλοχεριά τους πώς να τις περιγράψεις; Τα μεγάλα νοήματα δεν ακούγονται, μήτ' έχουν όψη. Τα νοιώθεις μονάχα. Είναι σαν τα παραμύθια, όταν λέγονται από γιαγιάδες, που κοντεύει να βασιλέψουν.

Ήταν, λοιπόν, μια φορά κι έναν καιρό – δεν πάνε μέρες πολλές – ένας φωτογράφος, που χαιρόταν με τις χαρές των άλλων. Τις έκλεινε σ' ένα «κουτί», τις έκανε «μνήμες» και τις έδινε με τη διακριτικότητα εκείνη, που κάθεται η πεταλούδα πάνω σε νιόβγαλτο λουλούδι.

Ο φωτογράφος αυτός, ο Γρηγόρης (που ήξερε πως είναι στείρα η σκέψη δίχως ηθικά ερείσματα και πως ο θαυμασμός, όταν δόλια μεταπλάθεται σε δόξα, κρύβει μύρια κακά μέσα του) ξεχώριζε ανάμεσά μας, γιατί χαιρόταν τα χαρίσματα των άλλων, γιατί αφαιρούσε απ' την μετριότητα των καιρών μας την ασχήμια κι έβαζε στη θέση της στοχασμούς γεμάτους ιλαρότητα, γιατί φρόντιζε να δίνει δίχως επίδειξη και γιατί σκορπούσε απλόχερα την εκτίμηση, καθώς η φύση σκορπίζει τ' ανοιξιάτικα μπουμπούκια της.

Στον ύπνο του δεν έβλεπε όνειρα υπεροψίας, ούτε πλούτη που ξεγελάνε τις ψυχές, μήτε και καθρεφτιζόταν σε λαμπερούς καθρέφτες. Του έφτανε η επιφάνεια ενός ρυακιού, που αγνάντευε μέσα από αυτό ολόκληρο τον κόσμο. Ίσως γι' αυτό και σώπαινε.

Δε φτεψε ποτέ σε κάποιου την ψυχή αμφιβολίες. Το βλέμμα του ήταν καθάριο σαν το χιόνι στην κορυφή του Βελουχιού.

Δεν παραπονέθηκε για τις πληγές που του άνοιξαν, μήτε και που φανέρωνε τους στεναγμούς του. Ο λόγος του ήταν «θετικός» σαν ασάλι, η ηθική του σίπθα λαμπερή σαν αστραπή κι η αλήθεια του ευθεία σαν κυπαρίσσι.

Άξαφνα η άνοιξη ζήτησε να τον κάνει πλάσμα της, για να τον σώσει απ' τον αργό θάνατο.

Αυτή είναι η ιστορία του!

(Σ.Σ. Απρίλιος 2001 - Απρίλιος 2010: Συμπληρώνονται 9 ολόκληρα χρόνια από το θάνατο του αίμηνστου Γρηγόρη Πλατανιά)

ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ ΣΚΟΝΔΡΑΣ (1922-2009)

Του Νίκου Σκόνδρα, Δασκάλου

Τον περασμένο Σεπτέμβριο η Κάτω Ποταμιά Γρανίτσας βυθίστηκε στο πένθος. Έχασε τον πνευματικό της πατέρα, τον ποιμένα της, τον ιερέα της **Κωσταντίνο Δ.Σκόνδρα**. Ποιος ήταν ο μακαριστός **παπα-Κώστας**; Γεννήθηκε το 1922 στην Κ.Ποταμιά. Πατέρας του ήταν ο **Δημήτριος** και μητέρα του η **Ελένη**. Τα πρώτα γράμματα (δημοτικό) τα έμαθε πηγαίνοντας στην Γρανίτσα. Τελειώνοντας το δημοτικό και μη μπορώντας οι γονείς του να τον στείλουν στο γυμνάσιο, αν και άριστος μαθητής, παρέμεινε στο χωριό βοηθώντας τους. Τις ελεύθερες ώρες μελετούσε γυμνασιακά βιβλία, τα οποία δανειζόταν από παιδιά που πήγαιναν στο γυμνάσιο Καρπενησίου. Η αγάπη του για τα γράμματα νίκησε τη φτώχεια κι έτσι κατόρθωσε, μέχρι που πήγε στρατιώτης, να πάρει το απολυτήριο Γυμνασίου στη Λαμία. Το 1951 νυμφεύθηκε τη **Βασιλική Νιαβή**, άγια γυναίκα, με την οποία απέκτησαν 6 παιδιά. Ο ζήλος και η αγάπη του, εκτός από τα γράμματα, ήταν να γίνει ιερέας. Τελείωσε την εκκλησιαστική σχολή της Λάρισας και το 1952 χειροτονήθηκε διάκονος και μετά από λίγους μήνες ιερέας. Έτσι από το 1952 έως τις 24/9/2009, ημέρα που έφυγε από τη ζωή, ποίμανε την ενορία του νεομάρτυρα Αγίου Νικολάου στη Κ. Ποταμιά.

Ως οικογενειάρχης υπήρξε υπόδειγμα αγάπης, στοργής, αφοσίωσης και φροντίδας προς την οικογένειά του. Τα παιδιά του τα γαλούχησε και τα μεγάλωσε με το Ευαγγέλιο κάνοντας πράξη τα λόγια του Κυρίου. Έτσι ευτύχησε να τα δει όλα αποκατεστημένα, επιστήμονες, καταξιωμένα στην κοινωνία και πιστούς Χριστιανούς. Ως ποιμένας πέτυχε εξίσου και περισσότερο. Θυμάμαι τις Κυριακές μάς συγκεντρώνω όλα τα παιδιά του δημοτικού στο γυναικωνίτη της εκκλησίας και μας έκανε κατηχητικό. Δεν μας μάθαινε μόνο ύμνους, αλλά με το γελαστό και γαλήνιο ύφος του μας κέρδιζε και κυριολεκτικά ρουφούσαμε τα σοφά του λόγια. Στο τέλος μας μοίραζε και «λειτουργιά» (πρόσφορο). Για τον παπα-Κώστα, όλα τα παιδιά του χωριού ήταν και δικά του. Το ενδιαφέρον του για τη μόρφωσή τους ήταν αμέριστο, συνεχές και αδιάλειπτο. Η μεγάλη του πίστη στο Θεό τον προίκισε με το χάρισμα να πλησιάζει και να κερδίζει εμάς τους νέους, που πραγματικά εξομολογούμασταν τα προβλήματά μας άφοβα και προσπαθούσε να τα λύσει. Πώς εμείς τα παιδιά να μην αγαπήσουμε τα βιβλία, αφού καθημερινά όπου να πήγαινε ο σεβαστός μας ιερέας θα τον βλέπαμε με ένα βιβλίο στο χέρι;

Πράγματι ήταν φιλομαθής και πολυγραφότατος. Έγραψε πολλά άρθρα σε εκκλησιαστικά περιοδικά και σε εφημερίδες πολιτιστικών συλλόγων καθώς και το βιβλίο «Ιστορικές μνήμες», που περιέχει την ιστορία, τη λαογραφία και τα σπουδαιότερα γεγονότα του χωριού κατά τον περασμένο αιώνα. Ο παπα-Κώστας αγαπούσε τον άνθρωπο έχοντας ως υπόδειγμα τον μεγάλο μας Ποιμένα, το Θεό. Πάντοτε ήταν κοντά στο ποιμόνιό του. Στις χαρές, στις λύπες, πάντοτε μπροστά. Ό,τι έκανε το έκανε με αγάπη, με σεμνότητα, με ανιδιοτέλεια. Από το υστέρημά του βοηθούσε τους φτωχούς, τους φυλακισμένους και τους ανύποτους εφαρμόζοντας τα λόγια του Ευαγγελίου «*μη γνώτω η αριστερά τι ποιεί η δεξιά σου*».

Με βαθιά πίστη προς το Θεό, αγάπη και θείο ζήλο υπηρέτησε τον προστάτη μας νεο-

μάρτυρα Άγιο Νικόλαο. Με κέντρο την Αγία Τράπεζα λειτουργούσε μέχρι το θάνατό του δεόμενος, όχι μόνο για τους ζώντες κεκοιμημένους ενορίτες του, αλλά και για όλους τους δημότες του. Ήταν τόσο η αγάπη του και η πίστη του προς τον Άγιο Νικόλαο, που συχνά μου έλεγε: «*Νίκο, προσεύχομαι να πεθάνω αφού τελειώσω τη Θεία Λειτουργία, μέσα στο ναό*».

Ο παπα-Κώστας, ως ενεργός πολίτης και δραστήριος χωριανός από τα πρώτα χρόνια της χειροτονίας του, πίστευε ότι η μεταπολεμική Κ. Ποταμιά έπρεπε να ανασυγκροτηθεί και να προοδέψει. Το πρώτο μέλημά του ήταν τα έργα. Σαν όνειρο θυμάμαι και ακούω τα λόγια που έλεγε στο προαύλιο της εκκλησίας προς τους μεγάλους: «*Η πρόοδος του χωριού είναι ο δρόμος, το νερό, το φως και το τηλέφωνο και μετά τα υπόλοιπα*».

Με την καλή συνεργασία που είχε με τους εκάστοτε τοπικούς άρχοντες του χωριού (Γρανίτσα), με τις ενέργειες προς την πολιτεία, με την προσωπική εργασία των κατοίκων, μπαίνοντας πάντα μπροστά ο ίδιος, κατόρθωσε και τα πραγματοποιήσει. Όλα τα παραπάνω έργα έχουν τη σφραγίδα του μακαριστού παπα-Κώστα. Αυτό που δεσπόζει στο κέντρο του χωριού είναι η αερογέφυρα, η οποία, πέρα από την επικοινωνία του οικισμού, είναι και το στολίδι του. Η απουσία του παπα-Κώστα έγινε, είναι και θα είναι αισθητή. Αφήνει πίσω του ένα μεγάλο έργο τόσο στην τοπική κοινωνία όσο και στην εκκλησία. Ο ναός του Αγίου Νικολάου για πρώτη φορά ύστερα από 50 χρόνια θα μείνει κλειστός, τα Χριστούγεννα, την Πρωτοχρονιά και ποιος ξέρει πόσο. Ο γλυκός ήχος από την ψαλμωδία του παπα-Κώστα θα ακούγεται στα αυτιά των χωριανών, όχι πραγματικός, αλλά φανταστικός. Είμαι σίγουρος ότι, από εκεί ψηλά που είναι και ως πιστός χριστιανός που ήταν, βρίσκεται κοντά στο Θεό και δέεται για εμάς.

Αιωνία σου η μνήμη, σεβαστέ μας πνευματικέ πατέρα!

Στην κόρη μου Κατερίνα Ανδρ. Κάππα (7/12/2009)

*Κατερίνα, Νίνα, Κάτια.
Μας έκανες κομμάτια...
παντού και πάντα ήσουν η πρώτη,
μας έφυγες νωρίς μέσα στη νιότη.*

*Ο πόνος δεν ήτανε επιφανειακός,
ήτανε κρυφός και εσωτερικός
και όμως, τον έκρυβες και χαμογελούσες
όλους τους γύρω σου τους ξεγελούσες*

*Δύσκολος ο κόσμος που ζούμε,
και όμως τυφλά τον υπηρετούμε,
σου το είπα όταν ήσουν μικρή
πως η ζωή είναι γενικώς πικρή.*

*Έκανα ό,τι δυνατόν μπορούσα,
γιατί το ξέρεις πολύ σε αγαπούσα,
δεν τα κατάφερα να σε κρατήσω στη ζωή,
μου έφυγες ξαφνικά κοιμωμένη το πρωί.*

*Κοιμήσου Αγάπη μου. Κοιμήσου
και όταν θα 'ρθω κοντά σου
θα σε ξυπνήσω για να σου μιλήσω.
Φιλάκια... ο πατέρας σου.*

*(Αποχαιρετιστήριο ποίημα στην κόρη του,
που ταξίδεψε στην αιωνιότητα, στις 7-12-09)*

Ανδρέας Κάππας

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ

Μιχάλη Σταφυλά «Επιστροφή στο παρελθόν, Μαρτυρίες σε πρώτο πρόσωπο»,
Έκδ. Πανευρτανικής Ένωσης, Αθήνα 2010, σελ. 248

«**Επιστροφή στο παρελθόν, Μαρτυρίες σε πρώτο πρόσωπο**», είναι ο τίτλος του νέου βιβλίου του «πρώτα-νη των ευρυτανικών γραμμάτων» **Μιχάλη Σταφυλά**, το οποίο εκδόθηκε πρόσφατα από την Πανευρτανική Ένωση. Σύμφωνα με τον ίδιο : «Αυτό το βιβλίο δεν ανήκει σε κανένα είδος του λόγου. Δεν είναι μυθιστόρημα, ούτε αυτοβιογραφικό με την έννοια που δίνουμε σ' αυτά. Είναι μια καταγραφή γεγονότων όπως τα βλέπει να εξελίσσονται ένα δεκαπεντάχρονο παιδί που μεγαλώνει κάτω από την ασφυκτική πίεσή τους. Και καθώς μεγαλώνει και συμμετέχει στις εξελίξεις διαμορφώνει το χαρακτήρα του και τον τρόπο που βλέπει και αισθάνεται τα όσα διαδραματίζονται. Δυστυχώς τα περισσότερα χρόνια ήταν

δίσεκτα, με σκηνές Αρχαίας τραγωδίας, Δικτατορίες, Πόλεμοι, Κατοχή, Τρομοκρατία, Επεμβάσεις ξένων, Εμφύλιος... Μέσα από όλα αυτά οι προσδοκίες δίνουν ανάσες χαράς και ελπίδας για μια καλύτερη κοινωνία χωρίς αντιπαλότητες».

Το βιβλίο αυτό του **Μιχάλη Σταφυλά**, γραμμένο στο πρώτο πρόσωπο, αποτελείται από 16 κεφάλαια. Αρχίζει με τη ζωή πριν από τον πόλεμο στη γενέτειρά του, τη Γρανίτσα, συνεχίζει με τα μαθητικά του χρόνια και τις περιπέτειές του στα Γυμνάσια Αγρινίου και Καρπενσιού κατά τη μεταξική δικτατορία, τις πικρές αναμνήσεις του από τον πόλεμο, την κατοχή και την ηρωική αντίσταση, κυρίως, στην Ευρυτανία, τη ματωμένη απελευθέρωση, την αναπηρία της κρατικής μηχανής, τη μη στράτευσή του με «νόμιμο» ρουσφέτι και ακολουθούν μαρτυρίες του για τα πέτρινα χρόνια.

Ο **Μιχάλης Σταφυλάς** καταγράφει στη συνέχεια, και πάντα σε πρώτο πρόσωπο, γεγονότα και αναφορές στη δικτατορία των Αφριλιανών καθώς και στις περιπέτειές του και την «εκτόπισή» του στην «αλησμόνητη» Λάρισα, όπου είχε πλουσιότητα πολιτιστική και πνευματική δραστηριότητα. Εκεί μάλιστα εντυπωσίαζε καθημερινά τους Λαρισαίους με τα χρονογραφήματά του στην εφημερίδα «Ελευθερία», τα οποία προσδιόριζαν, σύμφωνα με δήλωσή του τότε Δημάρχου **Χατζηγιάννη**, στους πολυπληθείς αναγνώστες του «την αισιοδοξία ή την απαισιοδοξία της κάθε μέρας». Ακολούθως ο σ. αναφέρεται στα πνευματικά παιδιά του, τη «Θεσσαλική Εστία» και την «Πνευματική Ζωή» με τις παράλληλες εκδόσεις της «Διαρκούς Ιστορίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας», αλλά και των «Ανθολογιών» του, την επαφή του με τον **Ναζίμ Χικμέτ** και την πλουσιότητα συγγραφική παραγωγή του (θεατρικά, πεζογραφικά, ποιητικά, ιστορικά, δοκιμακά κ.ά.). Τα τελευταία κεφάλαια του βιβλίου του αυτού είναι αφιερωμένα στις εκδρομές και τα ταξίδια του στην μαρτυρική Κύπρο, καθώς και σε πολλές άλλες χώρες, είτε για να συμμετάσχει σε διάφορα διεθνή συνέδρια είτε ως απλός περηγητής τους.

Τέλος, όπως πολύ εύστοχα παρατηρεί ο Καθηγητής κ. **Κλεομένης Κουτσούκης**, το βιβλίο «Επιστροφή στο παρελθόν» του **Μιχάλη Σταφυλά** αποτελεί «αυθεντικό απόσταγμα της εμπειρίας ενός πνευματικού ανθρώπου, που έζησε τόσες συγκλονιστικές αλλαγές στη χώρα μας τον 20^ο αιώνα» και οπωσδήποτε αυτό «είναι χρήσιμο για κάθε ερευνητή και μελετητή της νεότερης ελληνικής κοινωνίας και πολιτικής», οι δε μαρτυρίες του «προβάλλουν πειστικά και ανάγλυφα την ανθρωπογεωγραφία της Ευρυτανίας».

Κ.Α.Π.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΓΚΙΟΛΙΑ, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ (22 Φεβρουαρίου 2009), Έκδοση Πανευρυτανικής Ένωσης, ΑΘΗΝΑ 2009, σελ. 152.

Η Πανευρυτανική Ένωση, υλοποιώντας σχετικό πρόγραμμα της για την προσέγγιση και την προβολή του έργου πνευματικών ταγών του τόπου μας, οι οποίοι έθεσαν ως βασικό σκοπό τους να «υπηρετήσουν και να προσφέρουν με καθοιονδήποτε τρόπο στο κοινό των Ευρυτάνων» διοργάνωσε στην Αθήνα κατά το παρελθόν έτος (22-2- 2009), και σε συνεργασία με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους – Αρχεία Ν. Ευρυτανίας, ημερίδα με θέμα: «**Πνευματικές προσεγγίσεις. Η περίπτωση του Μάρκου Γκιόλια**».

Καρπός της πετυχημένης αυτής ημερίδας είναι και η έκδοση του παραπάνω τόμου, ο οποίος είναι «διπλά πολύτιμος».

Και, είναι διπλά πολύτιμος, γιατί, αφενός μεν, διατηρεί στη μνήμη τις εμπειριστατωμένες εισηγήσεις της εντυπωσιακής αυτής ημερίδας, μέσω της δημοσίευσης των πρακτικών της, αφετέρου δε γιατί περιλαμβάνει την Εργογραφία – Βιβλιογραφία του **Μάρκου Γκιόλια**, καρπός ερευνητικού μόχθου της κ. **Μεταξούλας Μανικάρου**.

Το βιβλίο χωρίζεται σε δύο μέρη. Το α΄ μέρος περιλαμβάνει τον πρόλογο (σελ. 7-8), το εισαγωγικό μέρος (13-15) και τις εισηγήσεις των κ.κ. **Χαρίδημου Τσούκκα** (17-22), **Μεταξούλας Μανικάρου** (23-42), **Νίκου Καραπιδάκη**(43-48), **Γιάννη Μηλιού** (49-61), **Μαρίας Παναγιωτοπούλου – Μποτονάκη** (63-82) και **Ελευθερίου Αλεξάκη** (83-110). Ακολουθούν ευχαριστίες του τιμώμενου συγγραφέα (111-112).

Το β΄ μέρος, όπως προαναφέρθηκε, περιλαμβάνει την εργογραφία (115-131) και την βιβλιογραφία (131-143) του πολυγραφοτάτου Ευρυτάνα ιστορικού και ερευνητή **Μάρκου Γκιόλια**, καρπός ερευνητικού μόχθου, όπως προαναφέρθηκε, της κ. **Μεταξούλας Μανικάρου**. Με τον τρόπο αυτόν, «δίνεται η δυνατότητα στο μελλοντικό ιστορικό ερευνητή να έχει ένα πλήρη, έγκυρο και ολοκληρωμένο οδηγό του έργου του Μάρκου Γκιόλια ως σημείο αναφοράς περαιτέρω επιστημονικής έρευνας. Το έργο υπήρξε και πολύμοχθο και επίπονο...» (πρόλογος, σελ. 8). Στο τέλος παρατίθεται ευρετήριο Κύριων Ονομάτων (145-149).

Τέλος, το έργο αυτό διατίθεται από την Πανευρυτανική Ένωση, δωρεάν, στα σχολεία

της Ευρυτανίας και της Αιτωλοακαρνανίας, στις βιβλιοθήκες των δήμων και των συλλόγων της Ευρυτανίας, σε ιστορικούς ερευνητές κ.ά.

Κ.Α.Π.

ΒΙΡΓΙΝΙΑΣ ΜΠΑΚΟΓΙΩΡΓΟΥ, ΛΟΓΙΑ ΨΥΧΗΣ, ΠΟΙΗΝΑΤΑ, Εκδ. ΠΡΟ[ΒΟΛΗ], ΑΘΗΝΑ 2006 (σελ. 96)

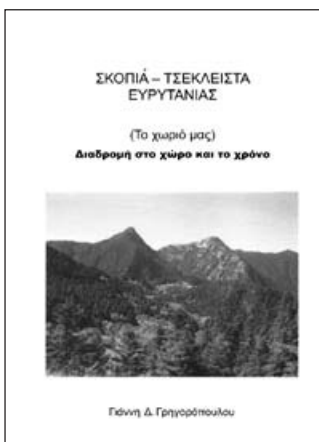

Μια ακόμα ποιητική συλλογή προστίθεται στην ευρυτανική βιβλιογραφία. Πρόκειται για τα «Λόγια Ψυχής» της **Βιργινίας Μπακογιώργου**, από τη Δάφνη Ευρυτανίας, η οποία από τα εφηβικά της ακόμα χρόνια άρχισε να γράφει ποιήματα και να ζωγραφίζει. Την συλλογή της ατή η ποιήτρια την αφιερώνει, έμμετρα, στον συζυγό της (*Στο Γιάννη μου, / που είναι σύντροφος πιστός, που ήταν και θα είναι αετός*), στα παιδιά της (*που τα γέννησα με πόνο, / και θέλω πάντα στη ζωή / να καμαρώνω*) και στον αναγνώστη. Έμμετρος είναι και ο πρόλογός της: «... Όλα τα βλέπω με τα μάτια της ψυχής / και την καρδιά μου έχω για πυξίδα... / ... Σκέφτομαι όπως σκέφτεστε κι εσείς / και θέλω να πιστεύω στην ελπίδα».

Η Συλλογή αυτή της **Βιργινίας Μπακογιώργου** περιλαμβάνει 81 ποιήματα - «... σκέψεις, όνειρα σκορπισμένα», όπως η ίδια εξομολογείται στον, επίσης, έμμετρο επίλογό της με τον τίτλο «Εξομολόγηση» και που εκεί μας δηλώνει ακόμα πως: «Ψυχή έχω βάλει, / σε κάθε λέξη. / Με τ' όνομά μου όλα τα υπογράφω». Ενδεικτικοί είναι οι τίτλοι μερικών ποιημάτων της, όπως: *Μην αντιστέκεσαι, Μια αγκαλιά για τα παιδιά, Τα όνειρά μου, Πάψε να συλλογάσαι, Γίναμε όλοι μηχανές, Νοσταλγία, Ευτυχία, Και ο θάνατος είναι ζωή, Φωνή αγωνίας, Αναρωτιέμαι* κ.ά.

Κ.Α.Π.

Γιάννη Δ. Γρηγορόπουλου, ΣΚΟΠΙΑ – ΤΣΕΚΛΕΙΣΤΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ (Το χωριό μας), Διαδρομή στο χώρο και το χρόνο, Αγρίνιο 2009, σελ. 80.

«*Η απέραντη αγάπη για το χωριό μας, ήταν το βασικό κίνητρο για να γραφεί το βιβλίο αυτό. Ξεχωρίσαμε ό,τι θεωρήσαμε χρήσιμο και αναγκαίο, έχοντας σαν κύρια πηγή την παράδοση... Η πρόθεσή μου είναι να μη χαθεί ό,τι μέχρι σήμερα διέσωσε ο προφορικός λόγος... Είναι μια μικρή δόση εξόφλησης, ενός μεγάλου χρέους, προς τη γενέθλια γη*», δηλώνει ο συγγραφέας στον πρόλογο του παραπάνω πονήματος.

Ο **Γιάννης Γρηγορόπουλος**, αφού πρόσφερε τις ανεκτίμητες υπηρεσίες ως Δάσκαλος και ως στέλεχος της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, μετά τη συνταξιοδότησή του συνεχίζει να μας διδάσκει, προσφέροντας αξιόλογο κοινωνικό έργο. Τελευταία πρωταγωνιστικός είναι ο ρόλος

του στην προσπάθεια ανέγερσης του νέου Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Σκοπιάς, του Δήμου Δομνίστας,. Και προς ενίσχυση του σκοπού αυτού έγραψε και το βιβλίο αυτό, το οποίο εκδόθηκε από το Σύλλογο Φίλων Ανεγέρσεως του παραπάνω ναού.

Ο συγγραφέας, στις 80 σελίδες του πονήματός του, μας παρέχει όλα εκείνα τα στοιχεία που είναι απαραίτητα να γνωρίσουμε το χώρο και το χρόνο του χωριού του. Με δωρικό και λιτό λόγο μετά τον πρόλογο και την εισαγωγή του μας δίνει στοιχεία σχετικά με τη θέση του χωριού (αρχική και σημερινή, χαρακτηριστικά της ζωής των συγχωριανών του, τις εκκλησίες και τα εξωκλήσια, το σχολείο, τους ιερωμένους, τους Δασκάλους και τους αξιωματικούς του χωριού, συγχωριανούς του που διακρίθηκαν, διάφορα ιστορικά, την κοινωνική ζωή, καθώς και άλλα πολύτιμα στοιχεία, αντλημένα κυρίως από την παράδοση αλλά και από γραπτά κείμενα.

Ο **Γιάννης Γρηγορόπουλος**, λάτρης της γενέθλιας γης, σίγουρα εξόφλησε ένα μεγάλο χρέος του προς την αγαπημένη του Τσεκλειστα (Σκοπιά)με το πόνημά του αυτό, αλλά και σίγουρα όμως αυτό δεν είναι η μόνη προσφορά του και μια «μικρή δόση εξόφλησης», όπως ο ίδιος δηλώνει, αφού και τόσα άλλα ακόμη πρόσφερε και προσφέρει. Οι συγχωριανοί του γνωρίζουν περισσότερο από κάθε άλλον το μέγεθος της προσφοράς του... Μακάρι κάθε χωριό να είχε και έναν Γιάννη Γρηγορόπουλο...

Κ.Α.Π.

ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΑΙ.ΠΟ.Ε.), Η πολιτική και οι πολιτικοί των Νομών Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας, που εξελέγησαν από το 1946 έως το 2004 και δεν βρίσκονται στη ζωή, ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ, ΑΘΗΝΑ 2008, σελ. 286.

Το δραστήριο Δ.Σ. της Αιτωλικής Πολιτιστικής Εταιρείας (ΑΙ.ΠΟ.Ε.) μας χάρισε πρόσφατα έναν πολύτιμο τόμο που περιέχει τα πρακτικά επιστημονικού συνεδρίου, το οποίο πραγματοποιήθηκε στο Μεσολόγγι και στο Αγρίνιο στις 5 και 6 Νοεμβρίου 2005, αντίστοιχα, και που είχε ως θέμα του: «**Η πολιτική και οι πολιτικοί των Νομών Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας, που εξελέγησαν από το 1946 έως το 2004 και δεν βρίσκονται στη ζωή. Συμβολή στη νεότερη πολιτική ιστορία των δύο νομών**», Αθήνα 2008.

Πρόκειται για έναν τόμο που συμβάλλει όντως στην ανάδειξη της νεότερης πολιτικής ιστορίας των δύο όμορων νομών, Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας, οι οποίες παλαιότερα αποτελούσαν μία αυτοδιοικητική και εκλογική περιφέρεια. Περιλαμβάνει 32 εισηγήσεις, μέσα στις οποίες, εκτός των άλλων, παρουσιάζεται συνοπτικά η ζωή και η πολιτική δράση τριάντα επτά (37) πολιτικών, από τους οποίους οι εννιά (9) εκλέγονταν στην Ευρυτανία.

Συγκεκριμένα, για τους Ευρυτάνες πολιτικούς αναπτύχθηκαν τέσσερις (4) εισηγήσεις, όπως παρακάτω:

Ο κ. **Κλεομένης Κουτσούκης** με την εισήγησή του αναφέρθηκε στους **Γ. Μπουρδάρα, Ν. Παπαγεωργίου** και **Δ. Τσαούση** (σελ. 183-203)

Ο κ. **Παναγιώτης Βλάχος** αναφέρθηκε στους **Χρυσ. Καραπιπέρη, Διον. Κόπανο** και **Κ. Παπασπύρου** (σελ. 204-217)

Ο κ. **Θανάσης Φούντας** στους **Κλεομ.Τσιτσάρα** και **Κ. Σαψάλη** (σελ. 218-225)

Η κ. **Καλλιόπη (Κέλλυ) Μπουρδάρα** στον **Παύλο Μπακογιάννη** (σελ. 226-230).

Με τη έκδοση του τόμου αυτού από την ΑΙ.ΠΟ.Ε. πιστεύουμε πως ολοκληρώθηκε και το πετυχημένο αυτό συνέδριο, το οποίο πέτυχε εν πολλοίς να φωτίσει, μέσω των παρουσιαζόμενων πολιτικών μας και μέσω της δράσης τους φωτίστηκε μια περίοδος από τον εμφύλιο πόλεμο (1946) και μετέπειτα, μια περίοδος κρίσιμη για τον τόπο μας. Η συμβολή στην νεότερη πολιτική ιστορία του τόπου μας.

Κ.Α.Π.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Ι. ΚΟΛΛΗΜΕΝΟΣ, Ο ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΣ ΓΑΜΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑ, Εκδ. Σμυρνιωτάκης, Αθήνα 2009, σελ. 104.

«Ο παραδοσιακός γάμος στην Ευρυτανία» είναι το νέο βιβλίο του πολυγραφότατου συμπατριώτη μας Ευρυτάνα συγγραφέα **Δημήτρη Κολλημένου**. Τα έργα του, όπως αναφέρεται στο σύντομο βιογραφικό του σημείωμα, «*αναφέρονται στη φύση, στα ήθη και έθιμα της πατρίδας μας, καθώς και στα καυτά ποικίλα προβλήματα της κοινωνίας. Έχει εκδώσει μυθιστορήματα, παραμύθια, φιλοσοφία, θεολογία, διάφορες μελέτες και ποιητικά...*»

Το βιβλίο χωρίζεται σε 2 μέρη. Το Α΄ μέρος περιλαμβάνει εκτός από τον πρόλογο 3 κεφάλαια, που αναφέρονται κατά σειρά στο προξενιό, στον αρραβώνα και στο γάμο (καλέσματα, προζύμια, ξύλα, προικιά, στέψη, η νύφη στη βρύση και τα γυρίσματα ή πιστρόφια).

Στο Β΄ μέρος περιέχονται τραγούδια του γάμου, βλάχικα τραγούδια στο Βελούχι, διάφορα της Ρούμελης, τραγούδια της Θεσσαλίας και της Ηπείρου, Ιστορίες του γάμου και, τέλος, κλείνει με παροιμίες του γάμου.

Ο σ. με το καινούριο του βιβλίο σίγουρα τιμάει την ευρυτανική παράδοση και πολύ σωστά ο Μιχάλης Σταφυλάς επισημαίνει - σε άλλη στήλη - τη μεθοδικότητα της καταγραφής της και τους επιτυχημένους σχολιασμούς του..

Κ.Α.Π.

Αρχείο Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών, Περιοδική Έκδοση του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών, Χρόνος 2ος, Τεύχος 4ο.

Ένα ακόμα τεύχος, το 4^ο (Ιούλιος – Δεκέμβριος 2009), της θαυμάσιας περιοδικής έκδοσης του Ευρωπαϊκού Κέντρου Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών «Αρχείο Ευρυτανικών Σπουδών και Ερευνών», κυκλοφορήθηκε πρόσφατα. Η ύλη του, όπως πάντα, ποικίλη και θαυμάσια. Τα θέματα όμως που κυριαρχούν στο τεύχος αυτό αναφέρονται σε δυο «τραυματικές εμπειρίες» για τον τόπο μας: στην κατάληψη του Καρπενησίου από τους αντάρτες του ΔΣΕ στις αρχές του 1949 (60 χρόνια) και στη δολοφονία του Παύλου Μπακογιάννη το 1989 (20 χρόνια). Και πολύ ορθά η σύνταξη του περιοδικού συσχετίζει τα δυο αυτά σημαντικά γεγονότα της νεότερης ιστορίας μας, αφού, όπως αναφέρεται στο κύριο άρθρο

του περιοδικού «Κατά τραγική ειρωνεία, αν όχι περιέργο συσχετισμό, το θύμα δηλαδή, ο Παύλος Μπακογιάννης ήταν ο εμπνευστής της συμφιλίωσης μεταξύ των δύο αντιπάλων της εμφύλιας σύγκρουσης αυτής της περιόδου 1946-1949».

Στις υπόλοιπες σελίδες του τεύχους αυτού περιλαμβάνονται ακόμα άρθρα όπως των: **Δημ. Τσέλιου** «Διονύσιος ο ιστοριογράφος και η Σχολή της Ζωοδόχου Πηγής του Φουρνά», **Αρχιμανδρίτου Δοσιθέου** «Πέμπτη του Αγίου Σεραφείμ Εικών εν Κωνσταντινουπόλει», **Μαρίας Παναγιωτοπούλου** «Αρχειακές έρευνες: Ειδήσεις για το βουλευτή Ευρυτανίας Χ. Καραπιπέρη» και ειδήσεις – κρίσεις – σχόλια, Βιβλία – Γράμματα – Τέχνες, Επιστολές κ.ά.

Κ.Α.Π.

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ, ΤΕΧΝΗΣ ΠΕΡΑΣΜΑΤΑ τα γεφύρια της ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ, ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟ ΣΤΟΝ ΧΑΡΙΛΑΟ ΤΡΙΚΟΥΠΗ, σελ. 120 (+ Χάρτης)

«...Ένα ακόμα γνωστικό εργαλείο που σχετίζεται με τη συλλογική προσπάθεια για την πολυπόθητη ανάπτυξη της Αιτωλοακαρνανίας. Μια ανάπτυξη που οφείλει να σέβεται και όχι να αγνοεί τον άνθρωπο, τη φύση και τις σημαντικές πολιτιστικές και ιστορικές παρακαταθήκες της περιοχής μας» αναφέρει στον χαιρετισμό του ο ευρυτανικής καταγωγής Νομάρχης Αιτωλοακαρνανίας κ. **Θύμιος Ν. Σώκος** στον λίαν καλαίσθητο

τόμο «ΤΕΧΝΗΣ ΠΕΡΑΣΜΑΤΑ τα γεφύρια της Αιτωλοακαρνανίας, ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΔΡΙΑΝΟ

ΣΤΟΝ ΧΑΡΙΛΑΟ ΤΡΙΚΟΥΠΗ», ο οποίος εκδόθηκε πρόσφατα από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας.

Και πράγματι έχουμε στη διάθεσή μας «ένα ακόμα γνωστικό εργαλείο» για να γνωρίσουμε καλύτερα τον πολιτισμό μας, αφού, τα παρουσιαζόμενα γεφύρια της Αιτωλοακαρνανίας, από την εποχή του Αδριανού ως τις μέρες μας, στο «εσωτερικό, στην «ψυχή» τους, κουβαλούν στο διάβα του χρόνου τις περιπετειώδεις αναμνήσεις αλλά και τις μεγάλες ανάγκες επικοινωνίας των ανθρώπων της κάθε περιοχής που «κλήθηκαν» να γεφυρώσουν, καθ'ώς και τα ροζιασμένα χέρια και τη μοναδική τεχνική των μαστόρων τους».

Τα γεφύρια του όμορου νομού της Αιτωλοακαρνανίας, πολλά από τα οποία συνδέονται άρρηκτα και με την ιστορία της Ευρυτανίας, παρουσιάζονται σε τρεις (3) ενότητες. Η πρώτη ενότητα περιλαμβάνει τα γεφύρια των Ρωμαϊκών Χρόνων, η δεύτερη των βυζαντινών και των ενετικών χρόνων καθώς και αυτά της περιόδου της Τουρκοκρατίας και η τρίτη ενότητα αυτά των νεότερων χρόνων και της σύγχρονης εποχής.

Στα τελευταία παρουσιάζονται και τα τρία πασίγνωστα γεφύρια που συνδέουν τους νομούς Αιτωλοακαρνανίας και Ευρυτανίας, ήτοι της Τέμπλας, του Αυλακιού και της Τατάρνας. Σε όλα αναφέρονται εκτός από τα ιστορικά στοιχεία και τα τεχνικά χαρακτηριστικά (άνοιγμα κεντρικού τόξου, ύψος/απόσταση από την κοίτη, πλάτος καταστρώματος, σπηθία κ.ά.).

Στο τέλος του τόμου επισυνάπτεται και ένας θαυμάσιος χάρτης του Νομού Αιτωλοακαρνανίας με τα γεφύρια.

Τάλος, αξίζουν συγχαρητήρια στη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αιτωλοακαρνανίας, για την εκδοτική προσπάθεια που ξεκίνησε τα τελευταία τρία (3) χρόνια και που αποσκοπεί στην «καλύτερη δυνατή γνωριμία όλων μας με τον ανεξερεύνητο και μοναδικό φυσικό, ιστορικό και πολιτιστικό πλούτο» μας.

Κ.Α.Π.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΑΡΡΗΣ, ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ Επιλογή. Στίχοι παραδοσιακών, Αθήνα 2008, σελ. 104.

Ο Ευρυτάνας (από Κορυσχάδες) συνταξιούχος εκπαιδευτικός (Φυσικός, Γενικός Επιθεωρητής Μ.Ε. και Σχολικός Σύμβουλος) και συγγραφέας **Κωνσταντίνος Σαρρής** εκτός των επιστημονικών συγγραμμάτων του, μας έχει δώσει μέχρι τώρα και πλούσιο συγγραφικό έργο, σχετικό με την ιστορία του τόπου μας αλλά και τη λαογραφία. Ενδεικτικά αναφέρω τα βιβλία του «Χρονικό Κορυσχάδων» (τ. Α, Β1, Β2), «Το Μοναστήρι Καταφυγίου Κουμασίων», Αθήνα 1994 κ.ά.. Τελευταία πήραμε και το, μικρό σε μέγεθος αλλά πλούσιο σε περιεχόμενο, έργο του με τον τίτλο «*Δημοτικά Τραγούδια. Επιλογή. Στίχοι Παραδοσιακών*», Αθήνα 2008. Αποτελείται από 104 σελί-

δες, πυκνογραμμένες. Οι στίχοι των τραγουδιών είναι συνεχόμενοι για οικονομία χώρου, φυσικά.

Στις πρώτες σελίδες του πονήματος αυτού ο συγγραφέας παραθέτει τρία (3) υπέροχα άρθρα. Το πρώτο ανήκει στη κ. **Αφροδίτη Ιωακείμ – Κωστοπαναγιώτη** και έχει τον τίτλο «Το Δημοτικό Τραγούδι» (σελ. 10-11), και τα δυο άλλα στον αείμνηστο Λαογράφο της Ρούμελης **Ζάχο Ξηρυτύρη** με τον τίτλο «Τραγούδια της αγάπης και του έρωτα» (11-17) και «Η δημοτική μουσική – οι κλαριτζήδες – το όργανο» (17-20). Στη συνέχεια ο σ. παραθέτει 440 δημοτικά τραγούδια, ταξινομημένα κατά κατηγορίες, ήτοι της ξενιτιάς, κλέφτικα – ηρωικά, του γάμου, Μικρασιατικά (Κωνσταντινούπολης, Σμύρνης, Καππαδοκίας, Πόντου και Ιωνίας), Θρακιώτικα, Νησιώτικα, Από διάφορα άλλα μέρη, Χορευτικά (Καλαματιανά, συρτά, συρτά στα τρία, τσάμικα), σατυρικά και διάφορα.

Όπως αναφέρει ο σ. στον πρόλόγό του, έκανε μια επιλογή από 440 δημοτικά τραγούδια, όχι μακροσκελή, ενώ υπόσχεται ότι «...Για τη μουσική – μελωδία – σκοπό των τραγουδιών γίνεται, σταδιακά, συγκέντρωση». Του το ευχόμαστε! Θα είναι και αυτό μια προσφορά του στα γράμματα!

Κ.Α.Π.

ΜΕΓΑΛΗ
ΕΜΠΟΡΟΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ
ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΕΙ ὅτι :

Ἡ ἐν τῇ πόλει Καρπενησίου τελουμένη ΕΜΠΟΡΟΠΑΝΗΓΥΡΙΣ καὶ ΖΩΟΠΑΝΗΓΥΡΙΣ τελεσθήσεται καὶ ἐφέτος τὴν 30ην Ἰουλίου καὶ θέλει διαρκέσῃ ἐπὶ ΤΕΤΡΑΗΜΕΡΟΝ.

Εἰς τὸν χρόνον ἐνθα τελεσθήσεται αὕτη θέλουσι κατασκευασθῆ ὑπὸ τῆς Κοινότητος ἐστεγασμένα καὶ μὴ παραπήγματα ὧν ἡ μίσθωσις θὰ διενεργηθῇ προχείρως τὸ ἀλόγευμα τῆς 28ης καὶ 29ης Ἰουλίου ἐπὶ τόπου, ἄνευ τοῦ ἄλλοι παρατηρουμένου ἀνταγωνισμοῦ μεταξὺ τῶν ἐν τοπίων.

Ὁ χρόνος οὗτος θὰ ἠλεκτροφωνισθῇ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πανηγύρεως θὰ λειτουργήσῃ δὲ καὶ ἑκτακτος ὕδραυλικὴ ἐγκατάστασις.

Διὰ πάντα συναλασόμενον θὰ παρασχεθῆ τόσον παρ' ἡμῶν ὅσον καὶ παρὰ τῶν ἐνταῦθα ἀρχῶν πρόθυμος ὑποστήριξις καὶ διευκολύνσις.

Παρακαλοῦνται οἱ κ. κ. Δήμαρχοι καὶ Πρόεδροι Κοινοτήτων ὅπως δώσωσιν ὅσον ἔνεστι εὐχρύτεραν δημοσιότητα τῆς παραύσης.

Ἐν Καρπενησίῳ τῇ 10ῃ Ἰουλίου

Ὁ Πρόεδρος
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΦΡΑΓΚΑΚΗΣ

ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

ΝΕΟΙ ΑΝΤΙΝΟΜΑΡΧΕΣ

Με απόφαση του Νομάρχη Ευρυτανίας κ. **Κώστα Κοντογεώργου** ως Αντινομάρχες για το έτος 2010 ορίστηκαν οι κ. **Αλεξάνδρα Φακίτσα** και κ. **Άλκης Παπασπύρου**.

Συγκεκριμένα η κ. **Αλεξάνδρα Φακίτσα** θα έχει στις αρμοδιότητές της κυρίως τα οικονομικά και διοικητικά θέματα της Νομαρχίας (Πρόεδρος της 1^{ης} Νομαρχιακής Επιτροπής) και ο κ. **Άλκης Παπασπύρου** τα δημόσια έργα (Πρόεδρος 2^{ης} Νομαρχιακής Επιτροπής). Ο κ. **Παπασπύρου** ορίστηκε και ως αναπληρωτής του νομάρχη.

ΒΡΑΒΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Κατά τη διάρκεια μουσικής βραδιάς, που διοργανώθηκε στο Συνεδριακό Κέντρο Καρπενησίου στις 29-12-2009, ο Δήμος Καρπενησίου βράβευσε αριστούχους μαθητές του Γυμνασίου και των Λυκείων της πόλης, καθώς επίσης και τον καθηγητή της μουσικής και εκλεκτό συνεργάτη μας κ. **Τάσο Ηλιόπουλο** για την προσφορά του στα μουσικά δρώμενα του Δήμου Καρπενησίου και της ευρύτερης περιοχής.

Η παραπάνω μουσική εκδήλωση, που είχε τον τίτλο «Το πνεύμα των Χριστουγέννων», περιλάμβανε χριστουγεννιάτικες μελωδίες από την Παπαχαλαράμπειο Φιλαρμονική Ναυπάκτου και τη Φιλαρμονική του Δήμου Καρπενησίου.

ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΗΜΕΡΙΔΑ ΣΤΟ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙ

Η Ελληνική Καρδιολογική Εταιρεία, ο Ιατρικός Σύλλογος Εϋρυτανίας και το Καρδιολογικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Καρπενησίου συνδιοργάνωσαν επιστημονική διημερίδα στο Συνεδριακό Κέντρο Καρπενησίου στις 22 και 23 Ιανουαρίου 2010 με θέματα σχετικά με την πρόληψη, διάγνωση και θεραπεία των καρδιοπαθειών.

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΣΤΟΝ κ. Δ. ΦΑΛΛΗ

Το Β΄ Βραβείο «Για την προσφορά του στη λογοτεχνία με το ποιητικό του βιβλίο «Της Πίστης και της Πατρίδας» απονεμήθηκε στον Έφορο της Πανευρυτανικής Ένωσης κ. **Δημήτρη Ι. Φαλλή** από την Διεθνή Εταιρεία Ελλήνων Λογοτεχνών και Καλλιτεχνών (Δ.Ε.Ε.Λ.). Η απονομή έγινε σε ειδική εκδήλωση στις 7-1-2010. Όπως είναι γνωστό ο κ. Φαλλής έχει βραβευτεί πολλάκις και κατά το παρελθόν από τη Δ.Ε.Ε.Λ. και από πολλά άλλα σωματεία και συλλόγους. Σημειώνεται ότι η παραπάνω ποιητική συλλογή εκδόθηκε πρόσφατα από το Φιλοπρόοδο Σύλλογο Δομνίστας και είναι ο β΄ τόμος ποιημάτων του, τα οποία δημοσιεύθηκαν κατά καιρούς στον «ΕΥΡΥΤΟ» (ο α΄ τόμος είχε εκδοθεί προ ετών).

Σχετική ευχαριστήρια επιστολή έλαβε ο κ. **Δ. Φαλλής** και από τον Μακαριότατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και Πάσης Ελλάδος κ.κ. **Ιερώνυμο**.

ΚΑΙ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΙ ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΕΣ...

Με σχετική άνεση κυριάρχησαν τα παιδιά του Ε.Ο.Σ. Καρπενησίου στους Πανελλήνιους

αγώνες ορειβατικού σκι που πραγματοποιήθηκαν το Σαββατοκύριακο 16 και 17 Ιανουαρίου 2010 στη Βασιλίτσα Γρεβενών. Συγκεκριμένα, το Σάββατο 16-01-2010 ο Δημήτρης Ι. Σταμάτης κυριάρχησε στην κατηγορία των εφήβων, ενώ τη δεύτερη θέση κατέλαβε ο αδελφός του Χαράλαμπος. Την τρίτη ο Κωνσταντίνος Κούρτελης και την έβδομη ο Νικόλαος Παπαρούπας. Παράλληλα, στον κάθετο πανελλήνιο αγώνα κέρδισε το χρυσό μετάλλιο η Δήμητρα Μπίκα. Την δεύτερη μέρα πάλι οι αθλητές μας διέπρεψαν στον ατομικό αγώνα του κυπέλλου με τρεις αναβάσεις και ισάριθμες καταβάσεις.

Ύστερα από τα παραπάνω αποτελέσματα ο Δημήτρης Σταμάτης και η Δήμητρα Μπίκα θα εκπροσωπήσουν τη χώρα μας στο Παγκόσμιο Πρωτάθλημα Ορειβατικού Σκι, που θα διεξαχθεί στα Πυρηναία Όρη κατά την πρώτη εβδομάδα του Μαρτίου (1-7 Μαρτίου 2010).

Ευχές για παγκόσμια διάκριση και συγχαρητήρια στα παιδιά και στον προπονητή τους κ. **Γιώργο Κλαουδάτο**, ο οποίος είναι και προπονητής της Εθνικής μας Ομάδας.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ, ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ, ΜΟΥΣΕΙΑΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ

Με την ευκαιρία της Κοπής της Πρωτοχρονιάτικης πίτας του Ιστορικού, Λαογραφικού και Μουσειακού Κέντρου Ευρυτανίας «Ο ΕΥΡΥΤΟΣ», που πραγματοποιήθηκε σε κεντρικό ξενοδοχείο των Αθηνών στις 17-01-2010 μίλησε ο τ. Γενικός Επιθεωρητής Μέσης Εκπαίδευσης κ. **Παναγιώτης Βλάχος** με θέμα: «*Έθιμα του Δωδεκαμήρου*». Η ομιλία του κ. Βλάχου, όπως πάντα, ήταν εντυπωσιακή.

ΤΙΜΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΑΠΟΔΗΜΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ Ε.Ε.Ε.

Η Εταιρεία Ευρυτάνων Επιστημόνων τίμησε εφέτος τους απόδημους Ευρυτάνες με λαμπρή εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στις 31-01-2010 σε κεντρικό ξενοδοχείο των Αθηνών. Για την έντονη δράση και την πολύτιμη προσφορά τους μίλησαν η κ. **Κέλλυ Μπουρδάρα**, Καθηγήτρια Πανεπιστημίου και ο κ. **Γεώργιος Σταυράκης**, Καθηγητής Αγγλικών και Κοινωνιολόγος. Επακολούθησαν η καθιερωμένη κοπή της βασιλόπιτας και δεξίωση.

Η Πανευρυτανική Ένωση εκπροσωπήθηκε από όλα, σχεδόν, τα μέλη του Δ.Σ.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΚΑΙ ΒΡΑΒΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟ «ΒΕΛΟΥΧΙ»

Το Σάββατο, 30 Ιανουαρίου 2010, ανήμερα της εορτής των Τριών Ιεραρχών, σε αίθουσα του Πανεπιστημίου Αθηνών (Ακαδημίας 48) σε μια σεμνή τελετή επιδόθηκαν οι υποτροφίες και τα βραβεία της Ένωσης Ευρυτάνων Αμερικής «ΤΟ ΒΕΛΟΥΧΙ», σε Ευρυτάνες φοιτητές που διακρίθηκαν για την επίδοσή τους και την επιμέλειά τους στους τομείς των επιστημών που σπουδάζουν. Κύριος ομιλητής ήταν ο Πρόεδρος της Αντιπροσωπείας του «ΒΕΛΟΥΧΙΟΥ» στην Ελλάδα Πανεπιστημιακός Καθηγητής κ. **Ιωάννης Υφαντόπουλος**.

Στην εκδήλωση ήταν παρόντα όλα, σχεδόν, τα μέλη του Δ.Σ. της Πανευρυτανικής Ένωσης, ενώ ο Πρόεδρος κ. **Κ. Παπαδόπουλος** απύθηνε σχετικό χαιρετισμό και πρόσφερε βιβλία και στυλό στους βραβευμένους φοιτητές.

Ο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΡΠΕΝΗΣΙΟΥ

Συνεχίζοντας την πολύπλευρη πολιτιστική πορεία του ο Πολιτιστικός Σύλλογος Καρπενησίου και πάλι μας κατέπληξε με το ανέβασμα του πασίγνωστου θεατρικού έργου του διδάσκη Ρώσου δραματουργού **Άντον Τσέχωφ «Ο Βυσινόκηπος»**. Το έργο ανεβάστηκε στη σκηνή του Συνεδριακού Κέντρου Καρπενησίου στις 29 και 30 Ιανουαρίου 2010 και οι πολυπληθείς θεατές, που κατέκλυσαν την αίθουσα και τις δυο βραδιές, καταχειροκρότησαν τον ηθοποιούς και όλους τους συντελεστές της θαυμάσιας αυτής παράστασης.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΥΡΥΤΑΝΩΝ «Η ΚΑΛΛΙΑΚΟΥΔΑ»

Συγκροτήθηκε σε σώμα το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας που εκλέχθηκε στις πρόσφατες αρχαιρεσίες της Κυριακής 7/2/2010.

Η σύνθεση είναι: Πρόεδρος: **Γιαννακόπουλος Χρήστος**, Αντιπρόεδρος: **Κατής Σταύρος**, Γραμματέας: **Πρασάς Κωνσταντίνος**, Ταμίας: **Πουρνάρας Δημήτριος**, Μέλη: **Μπούρας Νικόλαος**, **Μπούρας Παναγιώτης**, **Μπακατσιάς Σταμάτης**, **Ασημάκη Βασιλική**, **Τσιπετός Ευάγγελος**.

Καλή δύναμη και επιτυχία !

ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗΝ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ ΓΡΑΝΙΤΣΙΩΤΩΝ

Με την αθρόα συμμετοχή πολλών Γρανιτσιωτών πραγματοποιήθηκε στις 21-02-2010 στον Βύρωνα η Γενική Συνέλευση της Αδελφότητας «Ο ΝΕΟΜΑΡΤΥΣ ΜΙΧΑΗΛ», η οποία περιλάμβανε την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας, έκθεση πεπραγμένων και αρχαιρεσίες.

Το νέο Δ.Σ., που προέκυψε από τις αρχαιρεσίες, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής: Πρόεδρος: **Κων/νος Φούκας**, Αντιπρόεδρος: **Κων/νος Βασιλείου**, Γεν. Γραμματέας: **Κούρμπας Ιωάννης**, Ταμίας: **Ζαχαρίας Παπαντωνίου**, Έφορος: **Παναγιώτης Τσίγκας**, Βοηθός Γεν. Γραμματέας: **Θεοδώρου Ευαγγελία** και μέλος: **Χρήστος Ζαχαράκης**.

Καλή δύναμη και επιτυχία!

ΜΕΓΑΛΕΣ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΕΙΣ

Τα έντονα καιρικά φαινόμενα και, κυρίως, οι συνεχείς βροχοπτώσεις του Ιανουαρίου και του Φεβρουαρίου προξένησαν έντονα κατολισθητικά φαινόμενα και ανυπολόγιστες ζημιές στα βασικά οδικά δίκτυα του νομού μας. Η σημαντικότερη κατολίσθηση έγινε στον οδικό άξονα προς Αγρίνιο, μέσω Προυσού, στη θέση «Κούλι», πάνω από τον Προυσό, με αποτέλεσμα να διακοπεί τελείως η συγκοινωνία προς Αιτωλοακαρνανία. Ο Νομάρχης Ευρυτανίας κ. **Κώστας Κοντογεώργος** με επιστολές του προς τα αρμόδια Υπουργεία ανέφερε την κατάσταση στο νομό μας και προκειμένου να αντιθμετωπιστούν τα προβλήματα που δημιουργήθηκαν, ζήτησε την άμεση και έκτακτη οικονομική ενίσχυση.

Ο ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ο Βουλευτής του νομού μας κ. **Ηλίας Καρνίκας** είχε εποικοδομητική συνάντηση στις

17-02-2010 με τη Γενική Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού κ. **Λίνα Μενδώνη** για διάφορα πολιτιστικά και αθλητικά θέματα του νομού μας. Μεταξύ των θεμάτων που συζητήθηκαν ήταν η διάσωση και διατήρηση του δαπέδου της παλαιοχριστιανικής Βασιλικής του Κλαυσίου, η αποκατάσταση του νεοκλασικού κτιρίου του Δημοτικού Σχολείου Νοστίμου, θέματα του Ιστορικού και Λαογραφικού Μουσείου Καρπενησίου κ.λπ.

ΚΛΟΠΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΗΞΕΙΣ ΣΕ ΝΑΟΥΣ

Άγνωστοι παραμένουν οι δράστες που παραβίασαν διάφορους ναούς στο νομό μας. Συγκεκριμένα κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα εκλάπησαν, κυρίως, χρήματα από τους Ιερούς Ναούς Αγίων Αποστόλων και Μεταμορφώσεως Ανατολικής Φραγκίστας, Αγίου Αθανασίου Μαραθιά, Αγίου Δημητρίου στην Αγία Βλαχέρνα και Αγίων Αποστόλων Σελλών, ενώ απόπειρα κλοπής έγινε και στον Ιερό Ναό Κοιμήσεως Θεοτόκου Βίνιανης.

Ο κ. ΓΙΑΝΝΗΣ ΓΡΑΝΙΤΣΑΣ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΛΑΜΙΑΣ

Πρόεδρος του Δ.Σ. της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας εκλέχθηκε στις 19-02-2010 ο ευρυτανικής καταγωγής (από Γρανίτσα) γνωστός επιχειρηματίας κ. Γιάννης Γρανίτσας, γνωστός επιχειρηματίας. Ο κ. Γρανίτσας εκλέχθηκε με ψήφους 6 υπέρ και 3 κατά από το Δ.Σ. Νωρίτερα είχε οριστεί ως μέλος της Πανελληνίας Έκθεσης Λαμίας από την Περιφερειάρχη κ. **Κατερίνα Διαμαντοπούλου**. Η θητεία του είναι τριετής.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΗ ΛΑΜΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΖΑΧΑΡΙΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

«*Ο Ζαχαρίας Παπαντωνίου των παιδικών μας χρόνων*» ήταν ο τίτλος της εκδήλωσης που πραγματοποιήθηκε με μεγάλη επιτυχία στις 27-2-2010, στο Πολιτιστικό Κέντρο του Δήμου Λαμιέων (Λεωνίδου) με πρωτοβουλία του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων του 2^{ου} Γενικού Λυκείου Λαμίας. Η εκδήλωση στο πλούσιο πρόγραμμά της περιλάμβανε, κυρίως, ποιήματα του μεγάλου Ευρυτάνα λογοτέχνη Ζαχαρία Παπαντωνίου δραματοποιημένα και μελοποιημένα, τα οποία απέδωσαν θαυμάσια οι μαθητές του παραπάνω Λυκείου. Στην αρχή και μετά τήν σχετική προσφώνηση από την πρόεδρο του Συλλόγου κ. **Μαρία Μπέλλη**, μίλησαν για τη ζωή και το έργο του **Ζαχαρία Παπαντωνίου** οι κ.κ. **Νίκος Ζωρογιαννίδης** και **Δημήτριος Σκούρας**, ενώ στο τέλος απύθυνε χαιρετισμό και ο Πρόεδρος της Πανευρυτανικής κ. **Κώστας Παπαδόπουλος**.

Σημειώνεται ότι την επιμέλεια και την παρουσίαση έκανε ο καθηγητής κ. **Γιάννης Σερδάρης** και τη μουσική επιμέλεια ο κ. **Κώστας Νέλλας**. Παρόντες εκ μέρους της Πανευρυτανικής Ένωσης, που, όπως είναι γνωστό, έχει ανακηρύξει το έτος 2010 ως Έτος **Ζαχαρία Παπαντωνίου**, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 70 χρόνων από το θάνατό του, ήταν ακόμη οι κ.κ. **Ηλίας Λιάσκος**, **Βασίλειος Σιορόκος**, **Θανάσης Σταμάτης** και, φυσικά, η ανρτιπρόσωπος της Πανευρυτανικής Ένωσης στη Λαμία κ. **Αρχοντούλα Ζωγραφοπούλου – Τσιάμη**.

Μηράβο και συγχαρητήρια στους διοργανωτές και, κυρίως, στα παιδιά!

ΤΙΜΗΘΗΚΕ Ο ΜΙΧΑΛΗΣ ΣΤΑΦΥΛΑΣ

Ο Δήμος Καλλιθέας, ο Πολιτιστικός Οργανισμός του Δήμου και η Εταιρεία Γραμμάτων και Τεχνών «Νέος Πνευματικός Κύκλος» πραγματοποίησαν με μεγάλη επιτυχία την Πέμπτη, 4 Μαρτίου 2010, στην αίθουσα του Δημοτικού Συμβουλίου Καλλιθέας εκδήλωση προς τιμήν του Μιχάλη Σταφυλά, με την ευκαιρία της συμπλήρωσης είκοσι (20) χρόνων από την έκδοση του περιοδικού «Πνευματική Ζωή».

Για τον τιμώμενο μίλησαν ο Πανεπιστημιακός Καθηγητής κ. Κλεομένης Κουτσούκης, η Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Κέλλυ Μπουρδάρα, ο φιλόλογος καθηγητής κ. Ηλίας Λιάσκος (Αντιπρόεδρος της Πανευρωπαϊκής) και ο Αντιδήμαρχος Καλλιθέας κ. Θοδωρής Ψαλλιδόπουλος. Όλοι τους εντυπωσίασαν το ακροατήριο και καταχειροκροτήθηκαν.

ΣΕ «ΠΡΩΤΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ» Ο ΧΥΤΑ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Όπως φαίνεται, σύμφωνα με τις τελευταίες εξελίξεις, Ο ΧΥΤΑ Ευρυτανίας θα λάβει σάρκα και οστά κατά την επόμενη διετία. Συγκεκριμένα, το Νομαρχιακό Συμβούλιο Ευρυτανίας σε συνεδρίασή του στις 8-3-2020 με ομόφωνη απόφασή του ενέκρινε τους περιβαλλοντικούς όρους κατασκευής του ΧΥΤΑ στη θέση «Γαϊδορόραχη». Η θέση αυτή, όπως είναι γνωστό ανήκει στο Δήμο Ποταμιάς και βρίσκεται στα όρια των Δήμων Ποταμιάς, Δομνίστας και Καρπενησίου. Η χρηματοδότηση του μεγάλου αυτού έργου θα γίνει από το ΕΣΠΑ, θα χρηματοδοτηθεί από την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και ο προϋπολογισμός κατασκευής του ΧΥΤΑ ανέρχεται στο ποσό των έντεκα εκατομμυρίων (11.000.000,00) ΕΥΡΩ.

ΕΟΡΤΕΣ ΕΞΟΔΟΥ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΤΟΥ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

Με διήμερες εκδηλώσεις στην Αθήνα, στις 20 και 21 Μαρτίου 2010, από το Σύλλογο Μεσολογγιτών Αττικής «Ο ΑΓΙΟΣ ΣΥΜΕΩΝ» και το Δήμο της Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου γιορτάστηκε η ηρωική Έξοδος.

Συγκεκριμένα, στις 20-3-2010 πραγματοποιήθηκε πανηγυρική εκδήλωση στο Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών, η οποία περιλάμβανε ομιλία από τον κ. **Διονύσιο Μπερερή** με θέμα: «**Τα παιδιά στις πολιορκίες και τη Έξοδο του Μεσολογγίου**», συναυλία με τη συμμετοχή της Μικτής Χορωδίας του Δήμου Αθηναίων και απονομή αναμνηστικών πλακετών. Την επομένη, 21-3-2010, ημέρα Κυριακή, πραγματοποιήθηκε δοξολογία και επιμνημόσυνη δέηση στη μνήμη των πεσόντων στις πολιορκίες και στην Έξοδο της Φρουράς του Μεσολογγίου στον Ιερό Ναό της Αγίας Ειρήνης Αθηνών, εκφώνηση του πανηγυρικού από τον κ. **Ιωάννη Κατσαβό**, πομπή προς το Μνημείο του Άγνωστου Στρατιώτη και κατάθεση στεφάνων. Η Πανευρωπαϊκή Ένωση εκπροσωπήθηκε από τον Πρόεδρο κ. **Κ. Παπαδόπουλο**, τον Γραμματέα κ. **Αθ. Σταμάτη** και τον Ταμία κ. **Β. Σιορόκο**.

Ο Κ. Γ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΑΡΗΣ ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΣΤΟ Ε.Μ.Π.

Επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Αρχιτεκτόνων του Εθνικού Μετσοβείου Πολυτεχνείου (Ε.Μ.Π.) εκλέχθηκε πρόσφατα ο κ. **Γεώργιος Κων. Γιαννίτσαρης**.

Ο κ. Γ. Γιαννίσαρης γεννήθηκε στο Νόστιμο, σπούδασε στο Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο – Τμήμα Αρχιτεκτόνων και εργάστηκε αρχικά στο Καρπενήσι και κατόπιν στην Αθήνα, όπου διατηρεί και Τεχνικό Γραφείο. Το 2000 ανακηρύχθηκε διδάκτορας του Τμήματος Αρχιτεκτόνων του Ε.Μ.Π. με την εξαιρετη εργασία του (διατριβή): «**Η Παραδοσιακή Αρχιτεκτονική της Ευρυτανίας**», η οποία σύντομα πρόκειται να εκδοθεί από την Πανευρυτανική Ένωση.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

Ι ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΝΙΚΟΥ ΘΕΟΥ

Για τον κ. Πέτρον Τσέλιον, Πρόεδρο του Συλλόγου Φουρνιωτών «Ο ΛΕΠΕΠΙΩΤΗΣ»)

...αριστώ για την επισήμανση του λάθους μου εκ παραδρομής στην αναφορά μου ως καταγωγή του Νίκου Θεού τον Φουρνά Ευρυτανίας. Είναι γνωστό άλλωστε όπως και στην ιστορική βιβλιογραφία να αναφέρεται ως καταγωγή του η Χρύσω Ευρυτανίας.

Με εκτίμηση
Γιώργος Τάσιος

ΟΙ ΕΥΧΕΣ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Το Δ.Σ. της Πανευρυτανικής Ένωσης εφέτος δεν έστειλε πασχαλινές ευχές, μέσω ΕΛ.ΤΑ., λόγω λιτότητας. Αντί αυτού διατέθηκε μικρό χρηματικό ποσό για φιλανθρωπικούς σκοπούς.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΩΝ. ΒΛΑΧΟΣ
ΦΙΛΟΛΟΓΟΣ
Τ. ΓΕΝ. ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ Μ. Ε.
ΚΑΡΥΑΤΙΔΩΝ 7 - ΤΗΛ. 210 9239 652
117 42 ΑΘΗΝΑΙ

Αθήναι, 15^η Ιανουαρίου 2010

Αξιότιμε καί λίαν αγαπητέ κοι κύριε Πρόεδρε
Εύχαριστώ θερμώς δι' εσχάτη ἡμῶν προσωπικῶς καί
τά αἰτιότικα μέλη τοῦ διοικητικοῦ συμβουλίου τῆς
ἱστορικῆς Πανευρυτανικῆς Ἐνώσεως, τόν σῆμα τῆς
ὁποίας ἐπιδέξιως ἰθύνετε, εὐφρετικῶς φράσης εἰς
προβολήν τοῦ πνεύματος καί τοῦ πολιτικοῦ καί
ἐπιστήριξιν τῆς παραδόσεως τῆς Εὐρυτανίας εἰς τοῦτ'
συχρόνους καιροῦ τῆς δωρικότητος τοῦ πικύματος
καί τῆς κρίσεως τῶν ἡθικῶν ἀξιών.
Ἀνεκτύχημα ὄφειλεν υφασταῖν ἐπὶ μήνιστον καί πᾶσι
οἱ κατὰ τόν ἀρβάρμενον νέον ἔνιασόν τῆς ἀφρο-
σύστητος τοῦ Κυρίου ἀμην.
Μετά τιμῆς ἰευρέων καί ἀγάπης θερμῆς
Π. Βλαχός

Andrew Kampiziones

February 27, 2010

500 W. Jeffries Lane

Florence, South Carolina, 29505

Telephone 001 843 662 4435

Προς

τα ΔΣ Πανευρυτανικής Ένωσης και Δήμου Αγράφων

Κλεισθένους 17

10552 Αθήνα

Θέμα- Χαιρετισμός -

Βιβλιοπαρουσίαση/Τα Άγραφα στη Διαδρομή της Ιστορίας

Σεβαστά Διοικητικά Συμβούλια των ως άνω Οργανισμών, αξιότιμοι κυρίες και κύριοι συμμετέχοντες στην ως άνω Βιβλιοπαρουσίαση, αδυνατών να περυρεθώ εις αυτήν, επιτρέψτε μου παρακαλώ, μαζί με τον θερμό μου χαιρετισμό, να συγχαρώ εκ βάθους καρδιάς τους ιδύνοντες και υπευθύνους ενός των πλέον επιτυχεστάτων συνεδρίων των οποίων είχα την τιμή να συμμετάσχω ως ένας των εισηγητών του.

Το έργο αυτών ήταν Τιτάκειο, η οργάνωση του Συνεδρίου αξιοθαύμαστη, η φιλοξενία των Αγραφωτών αξέχαστη, οι εισηγήσεις εξαιρετα διαφωτιστικές, η επιτυχία απόλυτος-οπως ασφαλώς θα είναι και η επικειμένη παρουσίαση με την συμμετοχή τοιούτων προσωπικοτήτων των Γραμμάτων και των Τεχνών καθώς καταφαινεται και εκ του ανα χείρας προγράμματος.

Μετα τιμής,

Ανδρέας Καμπιζιώνης

Καθηγητής Φιλοσοφικών

Francis Marion University

Florence, SC, USA

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΠΡΟΣ:
ΠΑΝΕΥΡΥΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
και
ΔΗΜΟ ΑΓΡΑΦΩΝ

Κύριοι,

Δυστυχώς, λόγω ανελημμένων υποχρεώσεων δεν θα μπορέσω να παραστώ στη παρουσίαση του έργου "Τα Άγραφα στη διαδρομή της ιστορίας".

Σας εύχομαι ολόψυχη καλή επιτυχία και συνέχιση του έργου σας με το ίδιο πάθος για την διατήρηση της ιστορίας και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Ευχαριστώ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΠΑΤΖΕΛΗ

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ &
ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Andrew Kampiziones

February 27, 2010

500 W. Jeffries lane

Florence, SC, 29505 USA

Προς

Το ΔΣ της Πανεργυτανικής Ένωσης

κ. Κων/νος Παπαδόπουλος, πρόεδρος

Κλεισθένους 17

10552 Αθήνα Ελλάδα

Θέμα- Χαιρετισμός

Απονομή Τιμής στον καθηγητή κ. Παναγιώτη Κων. Βλάχο

Σεβαστέ και αγαπητέ μου πρόεδρε κ. Παπαδόπουλε,

Απονέμοντες τιμήν εις άνδρα του εκπαιδευτικού επιπέδου, του σφόνγου χαρακτήρος, του προσφερθέντος και προσφερομένου έργου, της ολκής και ηθικής επαρμοής και επιδράσεως ενός υποδειγματικού καθηγητού, πελάτου, ταγού και αγωνιστού ανωτέρων ιδεών και ιδεωδών, τιμούμεν όνωσ εαυτούς εις το έπακρον.

Αδυνατών λόγω αποστάσεων να παρευρεθώ στη τελετή της 15^{ης} Μαρτίου με εισηγητές και ομιλητές περισιπής ως το ανα χείρας πρόγραμμα, παρακαλώ διαβιβάστε στον σεβαστόν και αγαπητόν μου κ. Βλάχο τα θερμά μου συγχαρητήρια και την ευχήν όπως εν υγεία και μακροημεύρευσιν συνεχίση το αγαθοποιόν και όλως επαινετόν του-έργον.

Μετά τιμής,

Ανδρέας Καμυζιώνης

Καθηγητής Φιλοσοφικών

Francis Marion University

Florence, SC 29505 USA

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
Ιπποκου 3, 105 57 Αθήνα
Τηλ.: +30 210.3315042, +30 210.3316043 & fax: +30 210.3315418
e-mail: keel@academyofathens.gr URL: http://www.academyofathens.gr

15/3-2-2010
Ημερ.: 08/02/2010

Προς
τον Πρόεδρο της Πανεργυτανικής Ένωσης
κύριο Κώστα Αντ. Παπαδόπουλο

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

σας ευχαριστώ θερμά για την αποστολή των δύο τόμων των πρακτικών του συνεδρίου «Τα Άγγραφα στη διαδρομή της ιστορίας», Αθήνα, 2009.

Πρόκειται για μία πολύ σημαντική προσφορά στην μελέτη της ιστορίας και του πολιτισμού των Άγγραφων αλλά και της νεότερης ελληνικής ιστορίας. Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον στάθηκα στις ανακοινώσεις για τον ήρωα της Επανάστασης Κατσανύνη, τους ονόματολογικούς πίνακες, τα αρχιτεκτονικά θέματα καθώς και αυτά της εκκλησιαστικής ζωγραφικής.

Σας συγχαίρω για την προσπάθειά σας και σας εύχομαι καλή συνέχεια στο έργο σας.

Με εκτίμηση
Η Διευθύντρια

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΠΟΛΥΜΕΡΟΥ-ΚΑΜΗΛΑΚΗ

Αθήναι, 20^η Μαρτίου 2010

Κύριοι,

Κύριον Κωνσταντίνον Αντ. Παπαδόπουλον
Πρόεδρον Ἑλληνικῆς Ἐνώσεως,
καὶ Μέλη Διοικητικῆς Συμβουλίου αὐτῆς.

Φίλατοι μόν,

Υπὸ βαθείας συζητήσεως κατεχόμενος καὶ μὲ ἔντονον
τόν ἀπόηχον ἀπὸ τῆν κατὰ πάντα ἐπιτυχῆ τιμητικῶν δι-
δῶναι διὰ τῆν ταπεινότητά μου τῆς 15^{ης} Μαρτίου 2010
ἐπιμνηστικῶν μαζί σας. Πρόθεσίς μου ἐσώφρονος εἶναι τῶ
ἐμφράσει τῆς θερμότητος μου εὐχαριστίας διὰ τῆν ἀσφαλί-
διοργανώσεώς τῆς, τῆν ἀγύστατον μέρημα καὶ τοὺς
ἀφύπτους κόπους διὰ τῆν πραγμοποίησιν τῆς.

Τῶ εὐφῆμιας λαχόντα κατ' αὐτῆν ἀπετέλεσαν δι' ἐμέ
θυσασίριμα πηροσίον δι' ὅσα διὰ εἶον ἐν καθήκοντος, προ-
σφύσεως ἀφάθης καὶ ἀφάθης πρὸς τὸν ἀνδρωποῦ καὶ τῆν
Πατρίδα ἐπέτελεσα. Εἰς ἀριστείας περιπτώσεως ἐνυπῆρχον
ὑπερβολῆ, μὴ ἀνταποκρινομένη δι' τὰ πράγματα· τῆν ἀπο-
δέχομαι ὡς ἀποφρέουσα ἀπὸ χρέος σθεασμοῦ καὶ περισπ-
μα ἀφάθης ἐφρῶνόνων μαθητῶν πρὸς στοργικὸν ἐιδάσασθαι.
Ἡ παρυσία δ' εἰς τῆν ἐυδῶναι ἐμπροσώπων τῆς Παιμιαγί-
σης Μητροῦ Ἑκκλησίας καὶ τῆς Πνευματικῆς Ἰερείας ἐνέχει
λόγον ἀφιέρουον πρὸς τὸν τιμῶμενον καὶ τοὺς ἐκείνους.

Ἡ ἐυδῶναις ἀνιστᾷ δι' ἐμέ σπουδαίαν ἡδονὴν ἀμοιβῆν,
ἀποτίμησιν προσφορῶν ἡμίσεως ἐλάνας, ἵκανοποιῆσιν θα-
δείαν. Κατὰ τὸν ἀρχαῖον λόγον ὅ ἐν τῶ ἀφρῶ τῆν ἡδονῆς
οὐ τὸ κερδαίνειν, ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι τέρηται. Ἐν ταύτῳ δι' ἡ-
μοῖς ἀποτελεῖ εὐδῶναι, τὸ ὁποῖον καταδύνηται δι' εἰς τῆς
προτιμωτικῆς σας ἐντάσσεται ἢ προβαθμῆ πνευματικῶν ἀ-
εἰών. Εἰς τοὺς συγχρόνους καιροὺς, κατὰ τοὺς ὁποῖους τὸ πνεύ-
μα δοκιμάζεται καὶ αἱ ἀδικαὶ ἀεὶα διερχονται κρῖσιν, ἡ κατὰ
σὸν ἰδῶντα τρόπον διεραχῆται τὸ πνεύματος καὶ τῆς Ἑλληνισ-
δοδόξαν παραδόσεως ἐπισημῆς ἀποτελοῦν κεραιαὶα προσφορᾶ
%

-2-

Ἡ Ἑλληνικῆς Ἐνώσεως, τῆς ὁμοίας ἐπαείας προτάσεως
ἐπιτελεῖ εἰς τὸν πνευματικῶν καὶ πολιτικῶν τομῶν ἔργον
πολύστομον ἵκανοποιῶν μετὰ περιστῆς στοργῆς καὶ θα-
δείας ἵκανοποιήσεως, μετέχων κατὰ δύναμιν ἐμφράσει πρὸς
ἄλλους ἐμφράσει συχρησῆρια καὶ ἀπονεμα τὸν δίκαιον
ἐπαινον. Τὸ βεβῶναι μάλιστα ὅτι ἐμμαντικῶν κεραιαῖα
τῶν δραστηριοτήτων σας διαεραχῆται μετὰ ἀεὶα ἀφάθης ἐυδῶ-
ναις ἀποτελεῖ κατὰδῶναι μετὰ τῶν διαχρονικῶν, ἀκατάλυτον
ἀπὸ τὸν πανδῶναια χρόνον, μνημῆιον πρὸς διδασχῆν τῶν
ἐπιμνηστικῶν. Διὰ τὰ ἐπιτελέματα σας ἀιδῶναι βαθείαν
ἵκανοποιῆσιν καὶ καυχῶμαι, διότι ὑπῆρξατε μαθηταί μου.

Μετὰ δῶναι τῆν εὐχὴν γὰρ συνεχῆσθε μετὰ τὸν ἰδῶν ἀνδρῶν.
τον ἰδῶν, ἡμμαντικῶν δαχίλῆ τῆν θέϊαν ἀνείληχιν ἐπ' ἡμῶν καὶ τὰ κρῆμα σας, διατελεῖ μετὰ τιμῆς ἰεραῖου

καὶ ἐμφράσει ἀφάθης

Παπαδόπουλος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΠΟΥ ΛΑΒΑΜΕ

Ζαρμακούπης Αλέξανδρος.....	ΕΥΡΩ 60,00	Κουτρής Στυλιανός	» 50,00
Ζαχαράκης Δημήτριος.....	» 20,00	Λάγαρης Γεώργιος	» 50,00
Πολύζος Δημήτριος.....	» 20,00	Καραγιάννης Κώστας	» 120,00
Τριχιάς Βασίλειος.....	» 20,00	Φλώρος Γεώργιος.....	» 20,00
Σύλλογος «ΚΑΛΙΑΚΟΥΔΑ».....	» 50,00	Σύλλογος Αργιθεατών	» 30,00
Καρατζόγλου Ιωάννης.....	» 30,00	Σύλλογος Τροβατιανών.....	» 180,00
Παπαγεωργίου Γιάννης.....	» 20,00	Κουλαρμάνης Φώτιος.....	» 150,00
Τσακνιάς Γιάννης.....	» 50,00	Παπανίκος Γεώργιος.....	» 20,00
Αρμάγος Γεώργιος	» 20,00	Σταμούλης Θωμάς.....	» 20,00
Δαλακώστα Ντίνα.....	» 20,00	Μανικάρου Μεταξούλα.....	» 20,00
Κρουστάλλη Αργυρώ	» 20,00	Καλύβας Δημήτριος	» 50,00
Κακκαβάς Δημήτριος.....	» 20,00	Παναγίτσα Βασιλική.....	» 150,00
Νταλλής Παύλος.....	» 20,00	Σύλλογος Τροβάτου.....	» 40,00
Γιαννακόπουλος Αλέξανδρος.....	» 30,00	Γεωργού Γεώργιος	» 120,00
Μπακογιάννης Αγαθοκλής	» 20,00	Δήμος Φουρνά	» 30,00
Σταθοπούλου Ελένη.....	» 40,00	Κοίλης Γιάννης.....	» 10,00
Ρουμελιώτης Παντελής	» 20,00	Βράχας Δημήτριος.....	» 20,00
Γερομήτσος Νίκος	» 20,00	Σακελλαρίου Νίνα	» 20,00
Σύλλογος Καλιακούδα.....	» 20,00	Μπαλτάς Σταύρος	» 20,00
Μπούρας Νίκος.....	» 20,00	Τσουγκρή Ιωάννα.....	» 20,00
Γεωργίου Λάμπρος	» 60,00	Ντάλλα Ελένη.....	» 50,00
Κεράνης Θανάσης.....	» 30,00	Λούντος Χαράλαμπος.....	» 50,00
Σκάνδαλος Νεκτάριος.....	» 150,00	Τσέλιος Πέτρος	» 20,00
Τουλούπα Εύη	» 100,00	Χαλκιά Βασιλική.....	» 20,00
Πάζιος Γιάννης.....	» 20,00	Ντουντούμης Κων/νος	» 50,00
Ίδρ. «ΓΑΖΗ-ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΟΠΟΥΛΟΥ».....	» 100,00	Κιούση Ιουλία.....	» 20,00
Σαλαγιάννης Παναγιώτης	» 20,00	Παπαδόπουλος Σπύρος.....	» 20,00
Παίδα Ελένη.....	» 20,00	Γιαννακόπουλος Παναγιώτης.....	» 15,00
Τσιπετός Σπύρος.....	» 20,00	Νικόπουλος Σεραφεΐμ.....	Δολ. 50,00
Μαθές Δημήτριος.....	» 20,00	Καμπιζιώνης Ανδρέας	» 100,00
Μπλάνης Θεοδόσης	» 50,00	Πουρνάρας Νικόλαος	Ευρώ 1.000,00
Φούκας Κώστας.....	» 60,00	Ζηνέλης Στέλιος	» 30,00
Νιαβής Ευάγγελος.....	» 30,00	Γρηγορόπουλος Γιάννης.....	» 35,00
Αμανατίδης Δαμιανός.....	» 20,00	Βλάχου-Καραμβάλη Μαρίνα	» 20,00
Παπαδόπουλος Δημήτριος	» 50,00	Κάππας Ανδρέας.....	» 70,00
Τριανταφυλλόπουλος Ανδρέας	» 60,00		
Μπαλωμένος Χρήστος	» 50,00		

(Συνέχεια στο επόμενο τεύχος)

(Συνέχεια από το προηγούμενο τεύχος)

ΠΑΝΕΥΒΕΟΤΑΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΓΡΑΦΕΙΑ: ΚΛΕΙΣΘΕΝΟΥΣ 17- 4^{ος} ΟΡΟΦΟΣ
10552 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ./ΦΑΞ:: 2103240001 - 2106920004

ΔΗΜΟΣ ΔΟΜΝΙΣΤΑΣ
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΤΑΧ. Δ/ΝΣΗ: ΚΡΙΚΕΛΛΟ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ
ΤΗΛ.: 2237351400
ΦΑΞ: 2237351420

ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΝΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΔΟΜΝΙΣΤΑΣ-ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ

Η Πανευβευτανική Ένωση και ο Δήμος Δομνίστας – Ευρυτανίας συνδιοργανώνουν, υπό την αιγίδα της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ευρυτανίας, τριήμερο Συνέδριο κατά το γ' 10ήμερο Ιουλίου 2010 για την Ιστορία και τον Πολιτισμό της περιοχής του Δήμου Δομνίστας – Ευρυτανίας.

Στόχος του Συνεδρίου είναι η ανάδειξη της τοπικής ιστορίας και του πολιτισμού του Δήμου Δομνίστας (ιστορικά στοιχεία, λαϊκός πολιτισμός, αρχαιολογία, οικονομία, κοινωνία, ανθρωπογεωγραφία, αρχιτεκτονικό περιβάλλον, καλλιτεχνική δημιουργία, πηγές και αρχεία, κ.ά.).

Οι επιθυμούντες να συμμετάσχουν ως εισηγητές στο παραπάνω συνέδριο παρακαλούνται να στείλουν στα Γραφεία της Πανευβευτανικής Ένωσης (Κλεισθένους 17, 4^{ος} όροφος, 10552, Αθήνα) το θέμα της εισήγησής τους, ως και σύντομη περίληψή της (έως 250 λέξεις), το αργότερο μέχρι την 30ή Μαΐου 2010.

Η διαμονή, διατροφή και μετακίνηση των συνέδρων θα έχουν εξασφαλιστεί από τους συνδιοργανωτές.

Λεπτομέρειες για το πρόγραμμα, τον τρόπο μετακίνησης και άλλες πληροφορίες θα σταλούν στους συμμετέχοντες εισηγητές εγκαίρως.

Η παρουσία και η συμμετοχή όσο το δυνατόν περισσότερων ερευνητών και μελετητών θα μας τιμούσε ιδιαίτερα.

Αθήνα, 5 Μαρτίου 2010

Ο Πρόεδρος της Πανευβευτανικής Ένωσης

Ο Δήμαρχος Δομνίστας

ΚΩΣΤΑΣ ΑΝΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Δ. ΣΤΑΜΑΤΗΣ

Βραβεύσεις..... βραβεύσεις...

Η Ευρυτανία δεν διαθέτει πλούτο. Παράγει όμως πλούτο και ξεχωρίζει μέσα από τη δράση εκλεκτών Ευρυτάνων μεταξύ των άλλων και στο επιχειρηματικό πεδίο. Ο Αγραφιώτης **Στέφανος Κωστούλας** είναι ένας από αυτούς. Τα μέλη της Πανευρυτανικής Ένωσης και οι Ευρυτάνες, γενικά, τον ξέρουν από τις αλληπάλληλες χορηγίες και ενισχύσεις του για έκδοση βιβλίων και άλλες κοινωφελείς δράσεις. Η ελληνική πολιτεία σε υψηλότατο επίπεδο καθώς και Επιχειρηματικές Ενώσεις τον τίμησαν αρκετές φορές ως τώρα.

Έτσι το 2004 ως πρόεδρος και διευθύνων σύμβουλος της **Γ. Χόντος ΑΕΕ** πήρε το βραβείο του κορυφαίου Ελληνικού πολυκαταστήματος για το κατάστημα της HONTOS CENTER στην οδό Παττισίων (Πλατεία Αμερικής) και το 2009 για το πολυκατάστημα της ίδιας εταιρίας επί της οδού

Ιπποκράτους. Το 2009 βραβεύτηκε από το ΕΒΕΑ για την ανάπτυξη και αύξηση της απασχόλησης στην εταιρία του παρά τη οικονομική κρίση. Το βραβείο απένειμε ο τότε υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών κ. **Παπαθανασίου** και ο πρόεδρος του ΕΒΕΑ κ. **Μίχαλος**. Σε αυτήν την εκδήλωση ο τιμώμενος μεταξύ άλλων είπε ότι «*σύμμαχος του στο ταξίδι της επιχειρηματικής επιτυχίας είναι πάντα ο άνθρωπος*». Τέλος, πρόσφατα βραβεύθηκε ως Retail Manager Business Awards (μάντζερ λιανικών πωλήσεων της χρονιάς 2009) από την Εμπορική Bank Retail Business Awards υπό την αιγίδα του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας ανάμεσα σε μεγάλα ονόματα του ελληνικού εμπορίου. Στην εκδήλωση παρέστη η υπουργός Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας κ. **Λούκα Κατσέλη**, η οποία και του απένειμε το βραβείο. Να ευχηθούμε υγεία και σε περισσότερες διακρίσεις στο μέλλον.

Η υπουργός κ. Λούκα Κατσέλη επιδίδει το σχετικό βραβείο στον κ. Στέφανο Κωστούλα

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝ. ΕΤΟΥΣ 2009

Α΄ Ε Σ Ο Δ Α

Υπόλοιπο Ταμείου 31-12-2008	ΕΥΡΩ	6.758,12
Επιχορηγήσεις – Χορηγίες	»	37.841,13
Συνδρομές μελών	»	4.462,20
Τόκοι από καταθέσεις	»	<u>22,01</u>
Σ Υ Ν Ο Λ Ο Ε Σ Ο Δ Ω Ν	ΕΥΡΩ	49.083,46

Β΄ Ε Ξ Ο Δ Α

Έκδοση περιοδικού «ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»	ΕΥΡΩ	6.248,52
Εκδόσεις βιβλίων (Πρακτικά Ημερίδας Ασπροποτάμου, Πρακτικά Συνεδρίου Αγράφων, Επανεκδοση «Γ. ΚΑΦΑΝΤΑΡΗΣ...»	ΕΥΡΩ	10.216,14
Πολιτιστικές εκδηλώσεις (Γρανίτσας, Δ. Τουλούπα Μ. Γκιόλια, Ευρυτάνων Αγίων, Παρουσίαση βιβλίου Θανάση Μπακογιώργου κ.ά.)	»	3.216,93
Αμοιβές Απασχολουμένων – Ι.Κ.Α. (Πρόγραμμα Υπουργείου Απασχόλησης)	»	6.773,46
Κοινόχρηστα-Ο.Τ.Ε.-ΕΛ.ΤΑ	»	1.503,83
Γραφική ύλη	»	286,88
Προτομή Ζ. Παπαντωνίου (για τον τάφο)	»	1.000,00
Ενίσχυση άπορης οικογένειας	»	500,00
Λοιπά λειτουργικά έξοδα	»	<u>409,85</u>
Σ Υ Ν Ο Λ Ο Ε Ξ Ο Δ Ω Ν	ΕΥΡΩ	30.155,61

Α Ν Α Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ω Σ Η

Α΄.- Ε Σ Ο Δ Α	ΕΥΡΩ:	49.083,46
Β΄.- Ε Ξ Ο Δ Α	ΕΥΡΩ:	30.155,61
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΓΙΑ ΤΗ ΝΕΑ ΧΡΗΣΗ	ΕΥΡΩ:	18.927,85

ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥ

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΕΥΡΩ:	10.539,75
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ	ΕΥΡΩ:	8.139,89
ΣΤΑ ΧΕΡΙΑ ΤΟΥ ΤΑΜΙΑ	ΕΥΡΩ:	248,21
Σ Υ Ν Ο Λ Ο ΤΑΜΕΙΟΥ 31-12-09	ΕΥΡΩ:	18.927,85

Αθήνα, 31-12-2009
Ο Ταμίας
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Γ. ΣΙΟΡΟΚΟΣ

«ΕΥΡΥΤΑΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ»

Κωδικός 6464

Τριμηνιαίο Περιοδικό για την προβολή της Ευρυτανίας
Ιδιοκτήτης «Πανευρτανική Ένωση»

Κλεισθένους 17, 105 52 Αθήνα

Τηλ./Fax: 210 32.40.001 - 210 69.20.004

E-mail: panevritanikienosi@gmail.com

A.Φ.Μ.: 90110283 - Α' Αθηνών

Εκδότης - Διευθυντής

Κων. Α. Παπαδόπουλος

Δαβάκη 13, 115 26, Αθήνα

Τηλ./Fax: 210 6920004

Διευθυντής Σύνταξης

Μιχάλης Σταφυλάς

Χατζοπούλου 49, 176 41 Καλλιθέα

Τηλ.: 210 9588333

Συντακτική Επιτροπή

Κων. Α. Παπαδόπουλος

Ηλίας Γ. Λιάσκος

Αθανάσιος Δ. Σταμάτης

Βασίλειος Γ. Σιορόκος

Κων/νος Σπ. Τσιώλης

Σελιδοποίηση - Εκτύπωση

Στηγή ΕΠΕ - Τηλ.: 210 72.11.200

Το Δ.Σ. της «Πανευρτανικής Ένωσης»:

Πρόεδρος: Κων. Α. Παπαδόπουλος

Αντι/δρος: Ηλίας Λιάσκος

Γραμματέας: Αθ. Δ. Σταμάτης

Ειδ. Γραμ.: Στέφ. Παπατζίμας

Ταμίας: Βασ. Σιορόκος

Βοηθός Ταμίας: Κων. Φούκας

Έφορος: Δημ. Ι. Φαλλής

Μέλη: Αγαθοκλής Μπακογιάννης

Θεόδωρος Μπαμπαλής

Εξελεγκτική επιτροπή:

Ανδ. Ζούκας, Βασ. Τριχιάς, Κων/νος Τσιώλης

Αντιπρόσωποι μας:

Καρπενήσι: Ανάργυρος-Γιάννης Μαυρομύτης,

Λαμία: Αρχοντούλα Ζωγραφοπούλου-Τσιάμη

Η.Π.Α.: Ανδρέας Καμπιζώνης.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ:

Ετήσια: 20 ευρώ

Εξωτερικού: Δολ. ΗΠΑ 35

Ν.Π.Δ.Δ. - Δήμων

Τραπεζών, Οργανισμών 35 ευρώ

Εμβάσματα - συνδρομές να στέλνονται

στον Ταμία κ. Βασίλη Σιορόκο

Κλεισθένους 17, 105 52 Αθήνα

Χριστός Ανέστη!

Αληθώς, Ανέστη!

ISSN 1109-9771